

Verslag openbare vergadering Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport d.d. 6 maart 2025

[Typ hier]

Datum verslag 12 maart 2025
Locatie Stadhuis, raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag: april 2025

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

De voorzitter, de heer Bosch, en de wethouders mevrouw E. Oosters en mevrouw R. Streefland en verder de leden mevrouw I. Hornsveld (GroenLinks), de heer D.J. van Vliet (D66), mevrouw V. Dada Anthonij (D66), mevrouw K. Alblas (ChristenUnie), mevrouw R. Leever (PvdA), mevrouw T. Westra-van Til (ChristenUnie), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer R. Snijder (Student en Starter), de heer S. van Bommel (Partij voor de Dieren), mevrouw B. Nederhand (VOLT), de heer B. van Steeg (CDA), de heer J. van den Broek (CDA), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), de heer S. Gaillard (StadsbelangUtrecht), de heer Y. Raghib (DENK), en de commissiegriffier de heer B. Belhaj. Verder is aanwezig: mevrouw I van Engelshoven (onderzoeker).

Middagvergadering

De voorzitter, mevrouw M. Fattal en de wethouder de heer D. de Vries, de wethouder E. Eerenberg en verder de leden mevrouw M. Vermeulen (GroenLinks), mevrouw V. Dada Anthonij (D66), mevrouw J. van Meerveld (Student & Starter) mevrouw K. Alblas (ChristenUnie), mevrouw R. Leever (PvdA), de heer A. Kamal (PvdA), mevrouw G. Barelds (CDA) mevrouw J. van Meerveld (Student & Starter), mevrouw M. Ramaker (VVD), mevrouw M. Al Saqaff (VVD), mevrouw B. Nederhand (VOLT), de heer Dijkstra (EenUtrecht), de heer Simşek (DENK), de heer Y Raghib (DENK), en de commissiegriffier de heer B. Belhaj.

Verslag openbare vergadering commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport d.d. 6 maart 2025

1.	Opening, mededelingen	1 -
2.	Vaststellen van de agenda van 6 maart 2025	2 -
3.	Vaststellen van ingekomen agenderingen.....	2 -
4.	Verslagen	3 -
5.	Toezeggingen/moties	3 -
6.	Ingekomen stukken	4 -
7.	Raadsvoorstel Actualiseren planning cultuurcluster Berlijnplein	4 -
8.	Raadsbrief Onderzoek besluitvorming De Machinerie	15 -
9.	(Sociale) veiligheid van de Utrechtse Jeugd in de Stad en op School	30 -

1. Opening, mededelingen

De voorzitter, de heer Bosch, opent de vergadering om 10.00 uur. Hij heet alle aanwezigen welkom.

Mededelingen van het college

Wethouder Oosters deelt mee piketdienst te hebben.

Heropening van de vergadering

De voorzitter, mevrouw Fattal, heropent de vergadering om 14.00 uur.

2. Vaststellen van de agenda van 6 maart 2025

50 **De voorzitter** stelt in afstemming met de commissie de agenda conform vast.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Raadsvoorstel wijziging Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2025

Behandeltijd 30 minuten; de commissie gaat hiermee akkoord.

3.2 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

60 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) wil voor 3 april het onderwerp Sociale prestaties en dagondersteuning agenderen. Hij kan zich voorstellen dat er behoefte is aan een Raadsinformatiebijeenkomst voorafgaand aan die vergadering om ook de SPO partners te horen. Hij heeft begrepen van de griffie dat op 25 maart nog een uur vrij is. VOLT is mede initiatiefnemer.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt een toelichting op de vragen wat en waarom.

70 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) licht toe dat vanaf 2026 10% bezuinigd wordt. Bij de vorige Voorjaarsnota heeft het college gezegd dat het mogelijk wel kan. Het gaat om een totaal van 7 miljoen euro jaarlijks. Dat geld wordt besteed aan 30 partners voor gedocumenteerde kwetsbare Utrechters, dagbesteding, hulp aan mensen die net niet zelfstandig kunnen wonen. Die 30 partners kunnen geld elders vinden. Het is onduidelijk of wel echt te bezuiniging is. Dit staat nog los van de vraag of de behoefte mogelijk veel groter is dan het huidige aanbod. Hij wil dit debat graag nog houden voor de Voorjaarsnota. Mogelijk moet de raad de bezuiniging afblazen wanneer die niet reëel is in 2026.

De heer Van Steeg (CDA) heeft de behoefte aan een Raadsinformatiebijeenkomst. Na die Raadsinformatiebijeenkomst wil hij nagaan of een debat in de commissie nodig is.

De heer Van Vliet (D66) krijgt van zijn woordvoerder terug dat recentelijk hierover al een debat is gevoerd; heeft een Raadsinformatiebijeenkomst dan zin?

80 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) licht toe dat het debat dat gevoerd is, veel breder ingestoken was. Dat ging over het hele welzijn-/zorgveld. Dit gaat over een specifieke groep van kwetsbare Utrechters in de orde grootte van 10.000. Over die groep is nooit expliciet een debat gevoerd.

Desgevraagd door **de voorzitter** antwoordt **de heer Dijkstra** (EenUtrecht) dat hij graag een Raadsinformatiebijeenkomst organiseert op 25 maart. Hij neemt ook de agendering voor zijn rekening vanwege de tijdsdruk door de Voorjaarsnota en hij een voldongen feit wil voorkomen.

De voorzitter concludeert aldus; met VOLT, EenUtrecht en het CDA als agenderende partijen.

Mevrouw Ramaker (VVD) wil graag de Raadsinformatiebijeenkomst afwachten voordat verder gegaan wordt met agenderen.

90 **Mevrouw Hornsveld** (GroenLinks) maakt bezwaar tegen het gegeven dat wanneer partijen niet mee agenderen, dat de partij zich het lot van de betrokkenen niet zou aantrekken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat hij bedoelde dat wanneer hierover gesproken wordt in de raadscommissie iedereen daarover iets wil zeggen omdat iedereen het lot van deze mensen aangaat.

De voorzitter had zijn opmerking begrepen als dat 30 minuten geen eer doen aan het onderwerp.

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat het voor hem gaat om duidelijk te krijgen over wat hier precies gaande is. Daarom vindt hij de Raadsinformatiebijeenkomst nuttig. Wat hem betreft hoeft daaraan geen duiding gegeven te worden.

100 **De voorzitter** stelt voor hiervoor een dagdeel uit te trekken. Hij stelt voor 120 minuten uit te trekken voor de bespreking om gegarandeerd voldoende tijd te hebben.

4. Verslagen

Conceptverslag bijeenkomst commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 30 januari 2025

Conform vastgesteld.

5. Toezeggingen/moties

110 Ter vaststelling.

Bijlagen

- Toezeggingenlijst cie JWCS 6 maart 2025 **91 KB**

Mevrouw Nederhand (VOLT) stelt motie 418 aan de orde. Die motie is aan het eind van deze maand afgedaan. Haar fractie vraagt zich af waarom die is afgedaan; daarvan kreeg de raad geen update. De motie betreft het niet versoberen van het aantal bedden in het kader van Asiel en Integratie.

De voorzitter concludeert dat het college hierover terugkomt bij de raad.

120 **Mevrouw Ramaker** (VVD) snijdt de allerlaatste motie aan over industrieel erfgoed van 23 december 2021; industrieel erfgoed moet onderdeel zijn van een visie. Dat was in de vorige raadsperiode. Zij doet de suggestie daar kritisch naar te kijken. Bij cultuur is er een toezegging over fictie kosten, toezegging 820. Zij vraagt naar de status daarvan.

Zij vraagt toelichting op twee toezeggingen zijn gedaan 718 en 719 DO en Wensen en bedenkingen Cultuur.

Wethouder Oosters vindt het goed om over de eerste te zeggen dat het college bezig is met de afronding van de procedure van de Cultuurnota; de beschikkingen zijn allemaal verstuurd. Met degenen die bezwaar hebben gemaakt, is nog steeds de procedure gaande; zij kan nog niets zeggen over de fictiekosten. Mocht dat wel mogelijk zijn, stelt de wethouder zich voor dat het college de raad daarover

130 informeert. Op deze wijze voldoet het college aan de toezegging.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat er een deadline bij staat. Zij doet de suggestie dat het handig is dat de wethouder aangeeft wanneer de raad wel geïnformeerd wordt.

Wethouder Oosters begrijpt de zoektocht naar de zekerheid; momenteel wordt de formele procedure doorlopen van bezwaar maken et cetera. Daarmee kan het college niet meer haast maken dan het nu al doet.

Mevrouw Ramaker (VVD) adviseert de wethouder na te gaan wat is geschreven onder T 820 en wat wanneer de raad dan kan verwachten.

140 **Wethouder Oosters** zal dat doen. Waar het het Berlijnplein betreft, zal dat aan de orde komen in het debat in deze vergadering vandaag. De wensen en bedenkingen van de raad zijn meegenomen voor de volgende stap in het VO.

De voorzitter concludeert dat het college nog terugkomt op de vraag van VOLT.

- lijst cie JWCS 6 maart 2025 **48 KB**

6. Ingekomen stukken

Geen.

7 Raadsvoorstel Actualiseren planning cultuurcluster Berlijnplein

Wethouder: Oosters, beleidsterrein: Cultuur

150 Met het actualiseren van de planning zoals opgenomen in het startdocument voor het project Cultuurcluster Berlijnplein stelt de raad een nieuwe planning vast waarop in het vervolg te rapporteren is.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in één termijn.

De commissie

160 **De heer Van Vliet** (D66) vindt het proces rondom het Berlijnplein spannend; dat komt wat hem betreft voort uit de wens het te laten slagen. Hij begrijpt de problemen rondom netcongestie en de ingecalculeerde vertraging. Hij hoopt dat de zoektocht naar een vierde hoofdhuurder succesvol zal zijn. Hij vraagt het college de raad daarover tijdig te informeren en ook als in dat opzicht er tegenslagen zijn.

Hij vindt een pragmatische houding gewenst; hij vraagt het college of in de toekomst speelruimte zit als het gaat om de verhouding cultureel of maatschappelijk versus commercieel ruimte verhuren. Wat hem betreft blijft het cultuurcluster een cultuurcluster. Hij wil voorkomen dat een van de deelnemende culturele instellingen wegvalt. Hij wil dat er gezocht wordt naar een optimum zodat de betaalbaarheid en vooral de realiseerbaarheid niet in het geding komen. Hij vraagt hierop de reactie van het college.

170 **De heer Van Steeg** (CDA) leest in de brief dat de oppervlakte voor cultuur teruggebracht wordt van 75 naar 50%. Hij ziet dat vaker bij dit soort cultuurprojecten. Hij vraagt hoe de heer Van Vliet dat ziet binnen dit plan.

De heer Van Vliet (D66) had in een ideale wereld liever vast willen houden aan de 75%. Hij heeft contact gehad met een aantal hoofdhuurders. Zij kunnen goed leven met het voorstel om het terug te brengen naar 50%. Hij stelt voor op zoek te gaan naar de balans; misschien is 50% de juiste verhouding.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het wat hem betreft dan goed is die balans in de raad vast te stellen. Nu is er een uitstel van twee en een half jaar. Dat past binnen de ontwikkelingen; hij legt de vraag voor wat het bestuur gaat doen wanneer het dunder wordt. Hij vindt dat niet uitgesloten, ook gezien de eerdere ervaringen van het bestuur.

180 **De heer Van Vliet** (D66) schaaft het per moment bekijken onder een pragmatische houding. Wat hem betreft wordt niet nu al de absolute ondergrens vastgelegd. Misschien is net een stapje onder die ondergrens nog een heel mooi project mogelijk.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat er verschillende manieren zijn om meer of minder geld beschikbaar te stellen; extra subsidies, aanpassing oppervlakte, in het project snijden. Hij vraagt of D66 een idee heeft over de opties die daarin te kiezen zijn. Wanneer de raad daarin geen keuze maakt maakt het college de keuze.

190 **De heer Van Vliet** (D66) benadrukt dat de raad daarover uiteindelijk gaat. Hij herhaalt zijn standpunt. Hij kan de ontwikkelingen in de toekomst niet voorzien. De ontwikkelingen in de toekomst gaan afhangen van het juiste optimum.

Mevrouw Nederhand (VOLT) had al een tijdje gewaarschuwd voor de complexe problemen van netcongestie. Zij vindt het daarom verdrietig te lezen dat risicovolle projecten als het Berlijnplein, mede door netcongestie vertraging oplopen. Zij vraagt of het college dat verdriet deelt.

Zij is blij met de co-creatie op dit project. Ook door dat proces is vertraging opgelopen. Zij vraagt naar een korte reflectie op de getrokken lessen van het college. Zij vraagt of iets anders gedaan gaat worden wanneer dit zich opnieuw voordoet op een andere plek.

200 Haar kritiek betreft de coöperatie Berlijnplein. Een aantal kleine ondernemers moesten een coöperatie oprichten van de gemeente om zichzelf te vertegenwoordigen. Dat ervaren zij als opgelegd door de makers van het Berlijnplein vooral omdat zij een verplicht traject moesten afleggen. Het gaat om een diversiteit aan organisaties; dat maakt het maken van een coöperatie een complex proces. Zij vraagt of het college dat weet en hoe het hier naar kijkt.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of en hoe mevrouw Nederland ideeën heeft om zichzelf te troosten.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vindt dat afhankelijk van de reactie van het college. Zij bewaart haar ideeën voor troost.

210 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat partijen meer tijd hebben, juist ook om oplossingen te bedenken voor wat VOLT als een probleem ziet. Zij vraagt hoe VOLT dat zelf ziet.

Mevrouw Nederhand (VOLT) begrijpt niet hoe de oprichting van de coöperatie gelinkt wordt aan troost voor netcongestie.

Mevrouw Ramaker (VVD) ziet als troost de parameter tijd. Er is meer tijd om zaken te regelen. Zij vraagt hoe VOLT dat ziet.

Mevrouw Nederhand (VOLT) gelooft niet dat tijd een oplossing is voor netcongestie. Misschien helpt dat wel met de coöperatie. Zij ziet die link niet met netcongestie.

220 **Mevrouw Hornsveld** (GroenLinks) was enthousiast over de ambitie en het mooie open gebouw en de mogelijkheden vanden bij de eerste plannen voor het Berlijnplein. GroenLinks was kritisch op de toegankelijkheid. Mensen konden er wel zijn, maar er niet komen. Haar fractie is blij dat de kritiek heeft geleid tot de nodige veranderingen. Zij dankt iedere betrokkene hierbij.

Ze kan begrip opbrengen voor de vertraging van de oplevering van het cultuurcluster. Zij begrijpt dat dat veroorzaakt is door de wensen en bedenkingen van haar fractie en door de netcongestie. Zij spreekt haar hoop uit dat dit gaat leiden tot een beter gebouw.

230 Met betrekking tot de toegankelijkheid is er een lift gepland bij RAUM. Een paar zaken is daarbij belangrijk. De openingstijden van deze lift zullen ruim moeten zijn zodat ook als RAUM gesloten is, mensen gebruik kunnen maken van deze lift tot het hoogste niveaus op deze plek. Bij storingen is het zaak dat de lift zo snel mogelijk gemaakt wordt. Zij vraagt of daarover afspraken te maken zijn. Zij vindt het belangrijk dat het een in pandige lift is om de boel te beschermen tegen onder meer vernieling. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen hierop strak toe te zien.

Ter overweging geeft zij mee dat in de plaats van een invalidetoilet ook een changingplace te maken is. Dat is een plek die multifunctioneel kan zijn waarnaast onder meer in een invalidetoilet verschoning mogelijk is ook voor volwassenen, een tillift ter beschikking is en een plaats om te kolven. Dat nieuwe concept wordt al succesvol toegepast in Engeland en gaat ook komen in het nieuwe magazijn De Zon. Het hele gebied rond het cultuurcluster kan daarvan gebruik maken. Utrecht kan daarbij een voorbeeld zijn voor andere steden. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat hiervoor externe subsidies te verkrijgen zijn. Zij vraagt of de wethouder ervoor kan zorgen dat deze mogelijkheid serieus wordt bekeken.

De heer Gaillard (StadsbelangUtrecht) vraagt hoe GroenLinks dit toenemende wensenlijstje in het licht ziet van de uitkomst van de evaluatie van de Machinerie. Daarmee wil hij niet zeggen dat hij de toegankelijkheid niet serieus neemt; hij richt zich op de toenemende druk op de kostenpost Onvoorzien.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt toegankelijkheid geen extraatje maar een voorwaarde, ervan uitgaande dat de heer Gaillard zich hiermee richt op haar punt van toegankelijkheid.

De heer Gaillard (StadsbelangUtrecht) merkt op dat het gaat om zaken die niet zijn voorzien en nu als extra worden opgeteld bij de kostenpost. Hij vraagt daarop een reflectie van GroenLinks.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt het extra erg wanneer toegankelijkheid niet was voorzien in het ontwerp. Wat haar betreft gaat er dan iets af van allerlei chique elementen in het ontwerp. Dat neemt niet weg dat ze geen voorstander is van schoonheid en esthetiek. Zij spreekt hierbij ook over vergrijzing; het gaat om een gebouw naast een seniorencomplex. Het zou wat haar betreft fantastisch zijn wanneer de bewoners van dat complex gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.

De heer Snijder (Student & Starter) begrijpt dat het standaard toegankelijk moet zijn; maar wat hem betreft moet niet steeds weer eis op eis gelegd worden en dat dan uiteindelijk het hele project geen doorgang kan vinden. Hij deelt de analyse wanneer dit mogelijk is via externe financiering. Het zou wat hem betreft problematisch zijn als het hele project daardoor veel extra vertraging opdoet. Hij legt de vraag voor aan mevrouw Hornsveld richting het college hoe het mogelijk was om vanaf dag 1 dit soort zaken niet mee te nemen.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) deelt die vraag met Student & Starter. Zij benadrukt de externe subsidies en dat dat niet valt binnen het budget van het Berlijnplein.

Mevrouw Ramaker (VVD) steunt GroenLinks van harte op het gebied van de toegankelijkheid. Daarover is ook een uitgebreid debat gevoerd. Zij merkt op dat de toegankelijkheid verdeeld is over verschillende wethouders en dat het voor de raad moeilijk is om het college daarop aan te spreken. Zij legt de vraag voor of GroenLinks ook van mening is dat alle gemeentelijke gebouwen toegankelijk moeten zijn en dat het dan niet aangaat om er een verdeel en heers van te maken binnen het college.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) benadrukt dat toegankelijkheid hoort bij het basispakket en is het daarover eens met mevrouw Ramaker. Zij kondigt een motie aan in de komende raadsvergadering over dit onderwerp. Zij hoopt de VVD aan haar zijde te vinden.

De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat het Berlijnplein een unieke kans biedt om een diverse en levendige culturele ontmoetingsplek te creëren in de stad Utrecht. Kunst en cultuur en creativiteit komen samen. Het wordt een plek waar

bewoners, makers en bezoekers elkaar kunnen inspireren. Dit project versterkt de culturele identiteit van de stad en beantwoordt aan de groeiende behoefte aan broedplaats, cultuur en ontmoeting. Voor zijn fractie is de boodschap helder. Het is goed om over te gaan tot actualisatie zo dat het plan kan doorgaan.

290 Zijn fractie begrijpt de noodzaak van het onderhavige. Hij baalt ervan dat netcongestie dit soort mooie projecten kan raken. Voor zijn fractie is snelheid nu van belang en uitstel geen optie. Zijn fractie vindt dat dit project doorgang moet vinden. Hij sluit zich in het licht hiervan aan bij de vragen van D66 naar meer speelruimte. Hij hoopt dat nu gestopt wordt met het snijden in de ambities daar. Hij verneemt daarop graag de reflectie van de wethouder.

Mevrouw Leevers (PvdA) vindt het fijn dat nu een actuele planning voorligt voor het Berlijnplein. Wat haar betreft wil het voltallige bestuur daar een mooie plek voor cultuur. Voor haar fractie is het dan van belang dat het aanbod op het Berlijnplein divers en betaalbaar gaat zijn voor iedereen.

300 Wat haar betreft moet cultuur voor iedereen toegankelijk zijn; zij sluit zich aan bij de woorden die daarover zijn gezegd.

Haar fractie is benieuwd naar de risico's van netcongestie; zij refereert aan eerdere inbreng daarover. Dit was ook eerder een probleem. Zij vraagt de inschatting van de wethouder als het gaat om de risico's voor de toekomst; zij legt de vraag voor of de planning die nu voorligt reëel is. Zij verwacht dat het bestuur van de stad niet opnieuw wil schuiven met de planning.

310 Zij krijgt graag inzicht in het potje onvoorzien. Zij leest in het voorstel dat daarop nu druk komt te staan met de vertraging van het plan. Hierin zijn risico's. Zij vraagt wanneer zij het inzicht daarin kan verwachten; zij vraagt of dat inzicht rond de Voorjaarsnota is te geven.

Haar fractie stelt vraagtekens bij het vinden van een huurder; dat is de afgelopen tijd niet gelukt. Zij vraagt waarom de wethouder ervan overtuigd is dat het stadsbestuur nu wel een nieuwe huurder gaat vinden. Komt dat nu door de nieuwe nadere regel of liggen hier nog andere kansen? Zij denkt daarbij ook aan diversiteit.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) brengt in herinnering dat zijn fractie in 2021 al duidelijk was over de voorgestelde ontwikkeling van het Berlijnplein; mooie plannen maar hoe wordt gegarandeerd dat die uitvoerbaar zijn zoals opgeschreven.

320 Begin 2024 bleek dat die vraag van zijn fractie terecht was; er kwam een nieuwe realistische planning waarin het project een jaar vertraagd was. Een jaar na de vragen over mogelijke netcongestie blijkt dat die netcongestie wel degelijk een probleem is. Nu ligt er een voorstel voor waarin opleverdatum tweeënhalf jaar later is dan aanvankelijk voorgesteld.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de netcongestie voor alle bouwprojecten een probleem is; zij legt de vraag voor of dit bekend is bij de Partij voor de Dieren.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) licht toe dat hij niet verbaasd is over de netcongestie; hij is er verbaasd over dat het bestuur vorig jaar hierop niet heeft geacteerd toen zijn fractie hierop attendeerde. De verbazing zit hem in het langer duren van dit project.

330 Hij vervolgt zijn inbreng met de vraag van de PvdA te adstrueren over hoe het is dat het stadsbestuur er nu wel vanuit kan gaan dat dit plan haalbaar is. Hij hoopt op een overtuigender en nader onderbouwd antwoord.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe de Partij voor de Dieren aankijkt tegen de voorgestelde oplossingen die destijds geboden werden naar aanleiding van vragen van de Partij voor de Dieren.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) was niet aanwezig bij het desbetreffende debat en heeft niet gelezen dat oplossingen zijn overgenomen waar gesproken werd over het opslaan van energie via accu's en zonnepanelen op lokale schaal.

340 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat fossiele brandstof de gemakkelijkste oplossing is. Zij vraagt hoe de Partij voor de Dieren daarin staat. Al die andere oplossingen kosten erg veel geld.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) staat negatief tegenover oplossingen met fossiele brandstof; zijn fractie werkt momenteel aan een circulair plan met daarin klimaatpositieve perspectieven.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat netcongestie een integraal probleem is; dit is terug te zien bij woningbouw, bij cultuurprojecten. Haar zorgen is dat binnen het college hierover onvoldoende heeft gecommuniceerd. Zij vraagt of de Partij voor de Dieren haar zorgen deelt/.

350 **De heer Van Bommel** (Partij voor de Dieren) vindt communicatie een lastig begrip in dit verband. Hij vindt dat netcongestie onvoldoende is meegenomen bij het uitstel van deze plannen vorig jaar. Ook zijn fractie kon zich verdere vertraging voorstellen.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt welke oplossingen de Partij voor de Dieren nu ziet.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de kansen die nu gemist worden om tijdelijke voorzieningen neer te zetten. Hij vindt dat erg jammer. Hij is er benieuwd naar wat het college nu wil gaan doen om alternatieven te bieden voor Leidsche Rijn in de tijd van het uitstel; zijn fractie vindt cultuur nodig in deze wijk.

360 Met betrekking tot de invulling van het Berlijnplein gaat het stadsbestuur nu minder cultuur neerzetten in Leidsche Rijn. De culturele bedrijvigheid wordt nog slechts de helft van alle activiteiten. Wanneer zal nog sprake zijn van een cultuurcluster wanneer straks de helft niet meer bestaat uit cultuur. Zijn fractie vindt deze ontwikkeling zorgwekkend. Hij hoopt dat deze lijn niet wordt doorgezet.

Tenslotte vraagt hij de geruststelling van het college dat deze lijn zich niet zal doorzetten op andere aspecten van het plan zoals circulaire en groene ambities.

De heer Snijder (Student & Starter) is benieuwd te vernemen wat zwaarder weegt voor de partij voor de dieren: de circulaire en groene ambities of de culturele ambities.

370 **De heer Van Bommel** (Partij voor de Dieren) vindt dat dit op deze wijze niet naast elkaar te leggen is. Zijn aanvankelijke enthousiasme voor dit plan betrof ruimte voor beide.

De heer Snijder (Student & Starter) ondersteunt die ambities ook maar beseft ook nu in de realiteit te zitten met context van nu, met netcongestie en alle andere problematiek waarin het bestuur keuzes zal moeten maken. Hij hoopt dat de Partij voor de Dieren realistisch zou zijn bij de te maken keuzes en inziet dat keuzes soms ten koste gaan van een van de aspecten, ondanks dat het bestuur het liever niet zou willen.

380 **De heer Van Bommel** (Partij voor de Dieren) begrijpt dat er keuzes gemaakt moeten worden; zijn fractie vraagt het circulaire en het groene daarbij te sparen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat kwaliteit, tijd en geld de drie termen zijn bij projecten van formaat. Nu loopt het bestuur uit in de tijd. De raad zou een definitief ontwerp ontvangen in het laatste kwartaal van 2024. Dat wordt nu Q1 2026. Zij vraagt de actualisatie van de toezeggingen.

Verder vraagt de VVD in hoeverre de afdelingen met verstand en expertise een grotere rol in dit project gaan spelen.

De heer Van Steeg (CDA) ziet kansen bij het Berlijnplein; wanneer dit project goed wordt uitgevoerd, is het Berlijnplein een plek waar cultuur inde wijk wordt georganiseerd. Die plek kan van toegevoegde waarde zijn.

In financiële zin piept en kraakt het in dit project. Al eerder vond discussie plaats over de verlenging van de bouwtermijn. Dat levert geld op. Het project wordt nu 2 1/2 jaar uitgesteld; dat betreft niet alleen netcongestie. Misschien kan de wethouder nog ingaan op de andere redenen. Daarnaast ziet hij dat de projectdirectie is vervangen; hij vraagt naar de achtergrond daarvan.

Hij ziet dat er in financieel opzicht weinig ruimte is en noemt in dat opzicht de post Onvoorzien. Hij legt de vraag voor aan de wethouder hoe zij binnen het budget wil blijven gezien de inflatie en stijging van de bouwkosten en binnen de nu voorliggende plannen. Hij vraagt de wethouder daarop in te gaan.

Mevrouw Ramaker (VVD) had de wisseling van de projectdirectie ook gezien. Zij vraagt in hoeverre het CDA van mening is dat dit soort projecten beter te trekken is vanuit RO (ruimtelijke ontwikkeling) omdat hier een gebiedsontwikkeling aan de orde is.

De heer Van Steeg (CDA) kan zich daarbij iets voorstellen. Hij vindt het opvallend dat de projectdirectie is vervangen. Wanneer netcongestie daarvoor de enige reden is, vindt hij dat vreemd omdat de directie daaraan weinig kan doen.

Misschien is de suggestie van de VVD een goede.

De heer Snijder (Student & Starter) kan zich voorstellen dat de afdeling dit grote project meeneemt. Hij legt de vraag voor aan de heer Van Steeg of het verstandig is dit eerst te checken bij de wethouder voordat besloten wordt dat dit niet gebeurt.

De heer Van Steeg (CDA) attendeert de heer Snijder op de twijfel in zijn antwoord. Aan de andere kant zijn grote verschuivingen te zien. Hij is van mening dat de raad dat niet zomaar moet laten passeren. Hij wil weten wat daar precies gaande is.

Hij hoopt dat de heer Snijder dat met hem deelt.

Hij ziet dat er verschillende manieren zijn om binnen de financiële budgetten te blijven. Hij ziet dat de oppervlakte kleiner wordt voor cultuur. Aan de andere kant worden extra subsidies gegeven. De afschrijvingstermijnen kunnen worden aangepast; het lijkt erop dat die ruimte er inmiddels niet meer is. De raad wil zijns inziens niet verder slinken in oppervlakte. Eerder is gesteld bij motie dat

Amateurkunst een goede plek zou krijgen; hij vraagt of de wethouder die goede plek kan blijven garanderen. Hoe ziet de wethouder de toekomst als er toch buiten de budgetten uitgekomen wordt. Blijft de gemeente dan binnen de 45 miljoen euro?; hij gaat ervan uit. Houdt het stadsbestuur zich aan de gemaakte afspraken dat 50% van het budget naar cultuur zal gaan? Dat is vastgesteld in het raadsvoorstel. Waar ziet de wethouder de ruimte om toch binnen dat budget te blijven? Hij krijgt hierop graag een reactie van de wethouder.

Daarnaast wordt geschreven over een uitgebreide evaluatie die is gedaan. Hij heeft die evaluatie niet gezien. Gesteld is dat op basis daarvan de subsidies zijn verhoogd. Hij vraagt de wethouder wat precies uit die evaluatie is gekomen en waarom dat ge-

430 leid heeft tot verhoogde subsidies. Blijkbaar zijn deze subsidies nu al nodig om tot een gezond businessmodel te komen. Hij krijgt graag daarin meer inzicht en ook wil hij weten hoe de wethouder dat ziet in het licht van de huidige vertraging en hoe dat zal zijn over 2,5 jaar. Hij wil voorkomen dat steeds de subsidie wordt verhoogd om een businesscase te krijgen. Hij wil een plek waarin cultuur de ruimte krijgt en die betaalbaar is zo dat veel mensen daarin toegang krijgen. Hij krijgt graag de verzekering aan de raad dat op die punten het project binnen de afgesproken bandbreedte blijft.

440 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) wil graag dat het goed gebeurt wanneer dit project wordt uitgevoerd. Hij denkt bij het Berlijnplein aan het verloop van De Machinerie bij het lezen van de desbetreffende evaluatie. Hij is benieuwd naar de reflectie van de wethouder op hoe om te gaan met die krapte in de financiële marges en het eventuele risico dat er vanuit de raad toch weer zal blijven komen gedurende de loop naar de oplevering en dat het gaat schuren met mogelijk negatieve consequenties voor de uiteindelijke oplevering. Daarnaast sluit hij zich graag aan bij het CDA over de vragen rondom de projectdirectie en de subsidies.

De voorzitter schorst de vergadering gedurende 10 minuten en heropent die voor de beantwoording.

450 *De beantwoording*

Wethouder Oosters gaat in op de woorden over de vertraging en zij geeft haar reflectie daarop, specifiek de netcongestie, de toegankelijkheid en de vierde hoofdhurder en tenslotte de zekerheid in het vervolgproces.

Zij houdt een bijeenkomst voor mogelijk om de raad te informeren over de voortgang in het project.

De vertraging en de reflectie daarop

460 De vraag naar de reden ervan en de actualisatie van de toezegging op het definitief ontwerp werd gesteld door de VVD en CDA. Na het besluit van de raad over het raadsvoorstel voor de nieuwe planning zal het college de toezegging actualiseren. De vertraging is veroorzaakt door verschillende redenen: het VO en een andere inrichting, netcongestie, verschillende factoren die ertoe hebben geleid dat dit alles wat langer duurde. VOLT en het CDA vroegen wat het stadsbestuur hiervan leert en hoe een dergelijke vertraging te voorkomen in de toekomst.

Het is juist wat beide partijen zeggen: het was een mooie maar wel ingewikkelde samenwerking. De lessen die daaruit getrokken zijn, zijn bijvoorbeeld het duidelijker sturen op de kaders die de raad heeft gesteld en eerder ingrijpen wanneer gezien werd dat daarop niet genoeg werd gestuurd. Dat is het college gaan doen en daarom voerde het college die strakkere organisatie- en besluitvormingstructuur door, als gevolg van de geleerde lessen in het eerdere VO.

470 VOLT vroeg of het college bekend is met de bezwaren van de partijen die samenwerken in de coöperatie; het college ervaart dit signaal als nieuw. Het college begrijpt ook dat de coöperatie juist is opgericht om zelf sterker te staan en meer samen te werken. Zij zal het signaal van mevrouw Nederhand met de partijen bespreken om na te gaan of daaruit ook voor de toekomst lessen te trekken zijn.

Netcongestie

De wethouder vindt het gelukkig dat veel begrip bestaat bij de commissie over dat dit tot vertraging leidt. Dit probleem is al langer bekend, de omvang daarvan in de

manier waarop het effect heeft op het project, leidt tot haar spijt steeds weer tot nieuwe inzichten.

VOLT vroeg of het college het verdriet deelt; de wethouder antwoordt bevestigend. Het college zoekt naarstig naar mogelijkheden voor troost.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vindt het goed om te horen dat zij niet alleen staat in haar verdriet; zij vraagt zich af of de raad dit al eerder had kunnen weten. Het is al langer bekend dat netcongestie een probleem is; waarom verneemt de raad dit nu pas?

Wethouder Oosters zal in haar antwoord op de PvdA daarop dieper ingaan. Zij bevestigt dat zij wist dat netcongestie een probleem was. Welke oplossingen zouden kunnen bijdragen aan het realiseren van het project en of dat zou kunnen bijdragen aan het verkrijgen van een grotere aansluiting. Dat heeft in de afgelopen periode tot nieuwe inzichten geleid. Het probleem was bekend maar de oplossing laat nog even op zich wachten.

De risico's op netcongestie in de toekomst en/of de planning reëel is, vroeg de PvdA. Het college werkt daaraan volop en brengt de consequenties in beeld (technisch, bouwkundig, ruimtelijk of financieel) en zoekt daarbij naar onorthodoxe manieren om de effecten op het gebruik van het cultuurcluster zoveel mogelijk te dempen. Maar door de veranderende omstandigheden, zoals de extra netcongestie waarover het college de raad in februari heeft geïnformeerd op basis van nieuwe informatie van netbeheerders Stedin, zoekt het college ook naar een oplossing waarbij het cultuurcluster alleen met de huidige kleinverbruikaansluitingen aangesloten kan blijven op het elektriciteitsnetwerk. Dat is de grootste factor die heeft geleid tot vertraging.

De toegankelijkheid

GroenLinks stelde vragen over de lift en deed suggesties om mee te nemen in het verdere ontwerp. In het programma van eisen is opgenomen waaraan het ontwerp dient te voldoen. Daarin zitten veel van de punten vervat die mevrouw Hornsveld heeft genoemd. Bovendien moet voldaan worden aan het beleid van de gemeenten op het gebied van toegankelijkheid.

De lift bij RAUM is extra toegevoegd na het onderzoek naar de wensen en de bedenkingenprocedure. Het college zal de aangegeven punten meenemen in het onderzoek wanneer dat niet al gedaan wordt.

GroenLinks ging in op de changingplace; de wethouder deelt mee dat dit in onderzoek is. Ook zal het college extra aandacht besteden aan de genoemde externe subsidies.

De vierde hoofdhuurder

De wethouder vindt de vraag van D66 in dit licht begrijpelijk; het college heeft twee inschrijvingen ontvangen in de procedure die vorige week is gesloten. Het college beoordeelt momenteel de inschrijvingen en hoopt de raad daarover binnenkort een positief bericht te geven. Dat is tegelijkertijd het antwoord op de vraag van de PvdA; de wethouder benadrukt dat het nu wel kansrijk is. De wijzigingen die het college heeft doorgevoerd in de nadere regel, hebben geleid tot meer kansen voor aanvragers. Dat is ook te zien aan de twee inschrijvingen. Dat is ook een antwoord op de vraag van het CDA over de evaluatie die op basis van de vorige nadere regel is gedaan. Daarin was te zien dat de businesscase te moeilijk rond te krijgen was en dat die businesscase teveel kosten met zich mee zou brengen en te weinig investeringssubsidie gegeven zou worden. Daarop is de nadere regel aangepast; zo is die haalbaar gebleken tot haar geluk.

De zekerheid voor het vervolgproces

De wethouder begrijpt heel goed de vragen uit de commissie daarover. Na nog een dergelijke boodschap over uitstel en meer tijd wil het college zoveel mogelijk grip

530 behouden. De wethouder probeert daaraan zoveel mogelijk tegemoet te komen; dit blijft een ruimtelijk traject, net als alle andere waar soms externe factoren zo'n grote rol hebben dat daarop niet alle grip te krijgen is die gewenst is.

D66 vroeg naar de speelruimte in dit verband die eventueel zou kunnen zitten tussen commercieel en cultureel. Die is beperkt omdat het gaat om creatieve bedrijvigheid die marktconform verhuurd wordt. De uitvraag is nu gekaderd; dat betekent dat er niet veel speelruimte meer is. Die is bijgesteld naar realistischer. Dat gaat over de vierde hoofdhuurder. Het college denkt hiermee een goede balans gevonden te hebben.

De heer Van Vliet (D66) vindt het logisch dat het college stelt dat er weinig speelruimte is. Zijn oproep was een pragmatische houding te behouden; is het college daartoe bereid?

540

Wethouder Oosters antwoordt bevestigend, binnen de kaders die de raad heeft gesteld. Daarover gaat het antwoord op de volgende vraag, namelijk die van Student & Starter, Partij voor de Dieren en het CDA. Zij zeiden te stoppen met het snijden in de ambities die het stadsbestuur heeft gesteld en een reflectie daarop te geven. Zij is het eens met partijen niet te willen snijden in ambities. De stappen die nu gezet zijn passen in de kaders die de raad eerder heeft gesteld - dit staat los van de vertraging. Het VO wordt nu verder uitgewerkt, juist met de wensen en bedenkingen die de raad heeft meegegeven en op basis van de kaders die de raad eerder heeft gesteld. Naar

550 de wethouder hoopt kan zij daarmee voldoende zekerheid geven dat dit een richting is waarop gewerkt wordt.

De PvdA en Stadsbelang vroegen nog of het potje Onvoorzien wel voldoende is en hoe er naar te kijken is wanneer de raad eisen blijft stapelen. Voor nu vangt het college het wel op in die pot Onvoorzien. De druk op die pot stijgt uiteraard wel. De opgelopen vertraging is niet in te lopen en er zijn ook onderzoekskosten als gevolg van netcongestie die hieruit worden gedekt.

In geval de externe factoren anders worden, zal het college dit voorleggen aan de raad bij een integraal afwegingsmoment. Nu is daarop nog niet dat zicht.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de kans dat dat gebeurt groot is; hij noemt de periode van twee en een half jaar. De wethouder neemt een voorschot op het opnemen van extra middelen of daarvoor een voorstel te doen. Hij vraagt of de wethouder binnen het project nog mogelijkheden ziet. Op verschillende manieren is geschoven om binnen het kader te blijven. Denkt zij daaraan het eerst of gaat zij direct met een voorstel komen aan de raad voor extra financiële middelen?

560

Wethouder Oosters probeerde dat af te pellen in haar beantwoording; het college stuurt op de financiële kaders die de raad heeft gesteld. Het college zal in het VO daarop streng toetsen of dat op een goede manier is nageleefd en of daar streng genoeg is gekeken naar de overige ambities en of daarop goed genoeg is gestuurd. Zij gaat niet zeggen dat het onvoorstelbaar is dat op enig moment in de toekomst

570 extern iets plaatsvindt waardoor het toch mogelijk is dat het college bij de raad moet terugkomen. Zij stelt niet dat het überhaupt gaat gebeuren, maar houdt wel de optie open.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat dat zeker niet onvoorstelbaar is, gezien de opgedane ervaringen. Hij vraagt welke mogelijkheden de wethouder ziet om keuzes te maken binnen het plan en binnen de kaders die er nu zijn, zonder dat daaruit een extra financiële vraag naar de raad komt.

Wethouder Oosters antwoordt dat heel veel ambities in dit plan gestapeld zijn waar zij denkt uit te komen met een herziening van het VO wanneer het college daarop voldoende stuurt. Wanneer afgeweken wordt van de kaders die de raad heeft gesteld, zal het college bij de raad terugkomen met de duiding waarop de afwijking is. Dat kan alle kanten opgaan. Zij herhaalt haar informatie over de sturing nu. Zij gaat daarom ook nu niet in op de vraag welke ambities bijgesteld zullen worden.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat; hij merkt op dat de wethouder al een keuze heeft gemaakt; er komt minder ruimte voor cultuur door het percentage dat wordt teruggebracht. Binnen de plannen zijn er mogelijkheden om te schuiven. De wethouder heeft al geschoven. Hij vraagt of de wethouder de raad kan meenemen voordat de raad wordt geïnformeerd over nieuwe stappen die worden gezet om binnen de kaders te blijven.

Wethouder Oosters vindt het goed om te benoemen dat de vierkante meters nog pastten binnen de door de raad gestelde kaders; het college was eerst iets ambitieuzer dan wat de raad had vastgesteld. Daarna is het college teruggegaan naar wat de insteek was. Wanneer het college neigt naar andere aanpassingen van ambities zal het college daarop terugkomen in de voortgangsrapportages of andere momenten waarop het college de raad informeert. Zij zal laten weten aan het einde van haar beantwoording op welke momenten het college daarover terugkomt bij de raad.

De heer Snijder (Student & Starter) refereert aan het debat met de heer Van Steeg en vraagt of het college de raad voorstelt wat mogelijk is te doen buiten de financiële kaders die bestuurlijk zijn afgesproken. Hij kan zich ook voorstellen dat het project niet door kan gaan wanneer eisen teveel gestapeld worden. Het lijkt hem waardevol om na te gaan hoe dit juist wel buiten het project te doen is om het project meer haalbaar te maken.

Wethouder Oosters benadrukt dat het gesprek nu gaat over een fictieve situatie; zij vindt het lastig om daarop een concreet antwoord te geven. Op dit moment hoeven de financiële kaders niet te worden herzien. Zij wil daarom ook niet vooruitlopen op andere mogelijkheden.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het definitief ontwerp volgend jaar (2026) gereed zal zijn; de kans is groot dat de nieuwe raad bij de Voorjaarsnota met een nieuw voorstel gaat komen.

Wethouder Oosters bevestigt dat het DO in Q1 2026 voorgelegd zal worden. Mocht het iets anders zijn dan de financiële kaders die de raad heeft vastgesteld, dan zou dat bij een volgend integraal afwegingsmoment (voorstelbaar is de komende Voorjaarsnota) aan de raad worden voorgelegd.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat toenemende eisen geen onverwachte kosten zijn; wat hem betreft gaat het erom welke lessen het college heeft getrokken uit De Machinerie. Bij de Machinerie is het in de interactie tussen raad en college misgegaan. Hij zou daarom meer reflectie willen hebben op wat van De Machinerie geleerd is om specifiek het probleem te voorkomen dat aangekaart is door het CDA en Student & Starter.

Wethouder Oosters zet uiteen dat die vergelijking ergens scheef loopt, de raad heeft hier andere kaders vastgesteld dan bij De Machinerie; daaraan is voldaan bij dit project. Het stadsbestuur heeft bijstellingen doorgevoerd om het project op zichzelf realistischer te maken. De wethouder denkt daarom dat die lessen zijn meegenomen. Wanneer de raad met een trits aan moties zal komen met allerlei andere eisen dan op het moment waarop een DO voorligt, zal de wethouder de raad het rapport over De Machinerie in herinnering brengen.

De Partij voor de Dieren vroeg of het bestuur er vanaf nu ervan uit kan gaan dat het nu wel lukt. De wethouder begrijpt die vraag heel goed. Zij denkt dat wanneer nu gekeken wordt naar hoe de situatie er uit ziet met de bijgestelde eisen, en dat er een aanvraag is voor de vierde hoofdhuurder, dat het college nu het project goed stuurt, dat het college hierin stevig staat, dat het college zeker gelooft in het vertrouwen dat dit gaat lukken. Daarover zal het college de raad op de hoogte houden in de komende tijd.

De Partij voor de Dieren vroeg ook om een alternatief voor de periode in de tussentijd. Tot haar geluk zijn er heel veel mooie culturele initiatieven die al doende zijn op het plein: RAUM, OPEN, BOKS cultuurhuis - het is belangrijk om de positieve culturele vibe er in te houden ook voor deze plek in de stad. Daaraan zal het college ook zeker aandacht besteden. De wethouder denkt dat de aandacht die de raad hieraan schenkt daaraan kan bijdragen. Zij zou ook samen kijken of met de raad een bezoek brengen is aan het Berlijnplein om na te gaan welke mooie culturele activiteiten daar al plaatsvinden.

Afsluitend geeft de wethouder aan de zoektocht naar grip te begrijpen en naar een goede informatievoorziening hierover; daarom levert het college de raad de voortgangsrapporthages. De raad zal in april een voortgangsrapporthage krijgen en in het najaar. Bij de oplevering van het definitieve VO zal ook informatie naar de raad gaan. Hiermee rondt de wethouder haar beantwoording af.

Gemiste vragen

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft het antwoord gemist op haar vraag over een grotere rol van andere afdelingen in dit project.

De heer Van Steeg (CDA) heeft specifiek gevraagd naar de projectdirectie. Hij vraagt of de wethouder daarop nader kan ingaan; wat is daar mis gegaan en of het dan opportuun is een hele directie te vervangen.

Wethouder Oosters gaat in op de vraag van de VVD. Zij vindt het goed om te weten dat veel meer afdelingen bij elkaar gebracht zijn in de projectorganisatie: het gaat om ruimtelijke ontwikkeling, om Vastgoed, om Cultuur die zitten bij elkaar in de stuurgroep. Dat is ook anders ingericht dan destijds bij De Machinerie.

Zij gaat in op de vraag van de heer Van Steeg - zij dacht die beantwoord te hebben. Het gaat om naast een mooie ook een ingewikkelde samenwerking en dat de lessen te trekken zijn uit het duidelijker sturen op de kaders die de raad heeft gesteld. Dat houdt in dat ook eerder wordt ingegrepen wanneer gezien wordt dat niet helemaal voldaan wordt aan de eisen. Daarom voerde het college de strakkere organisatie en besluitvormingsstructuur door.

Tweede termijn

Geen bijdrage.

De voorzitter legt de vraag voor of het voorliggende met de A- of de B-status naar de raad gaat. Hij vraagt naar een voorstel.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt naar de toezeggingen

Toezeggingen

De heer Belhaj (commissiegriffier) deelt mee dat de wethouder in het najaar de voortgangsrapporthage naar de raad zal sturen.

Mevrouw Nederhand (VOLT) heeft nog een toezegging van de wethouder nodig voordat zij dit met de A-status door kan laten gaan. De wethouder zal in gesprek gaan met de coöperatie aan het Berlijnplein om daarop terug te komen bij de commissie in Q3 of Q4.

680 **Wethouder Oosters** zegt toe dit te zullen doen; zij zal hierover terugkomen bij de commissie in één van de voortgangsrapportages.

De heer Van Steeg (CDA) stelt zich voor dat dit met de A-status doorgaat naar de raad. Hij heeft op dit moment nog geen behoefte aan het indienen van een motie. Hij kan zich voorstellen op termijn wel een motie te zullen indienen.

De voorzitter concludeert dat dit raadsvoorstel met de A-status doorgaat naar de raad. Hij rondt daarmee de bespreking van dit agendapunt af.

690 **De voorzitter** verzekert de **heer Snijder** (Student & Starter) en de **heer Van Steeg** (CDA) in het vervolg scherp te zullen blijven op het uittrekken van tijd voor de behandeling van agendapunten.

Wethouder Oosters komt terug op motie 418 in het kader van de toezeggingenlijst. Zij meldt dat de raad hierover een brief zal ontvangen in de tweede helft van maart.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt te wachten met het afhalen van deze toezegging van de toezegginglijst wachten met het afhalen van de toezeggingenlijst.

Wethouder Oosters handhaaft de toezegging op de lijst totdat de brief aan de raad is verzonden.

700 **De voorzitter** deelt mee dat voor het volgende onderwerp een externe onderzoeker is uitgenodigd aanwezig te zijn. Die is vanaf 12:00 uur beschikbaar. Hij schorst de vergadering tot 12.00 uur.

8 Raadsbrief Onderzoek besluitvorming De Machinerie

Wethouder: Oosters, beleidsterrein: Cultuur

Geagendeerd door Margreet Ramaker (VVD), Stefan Gaillard (Stadsbelang Utrecht) en Bert van Steeg (CDA) Zoals in de op 18 januari 2024 aangenomen VVD motie staat, willen de fracties de uitkomsten bespreken uit het net ontvangen rapport *Besluitvorming Machinerie*. In dit rapport is de wisselwerking geëvalueerd tussen het college en de raad bij de start en uiteindelijk stopzetten van ontwikkeling van de Machinerie, dat bedoeld was als fysieke presentatie- en productiefunctie voor de Utrechtse beeld- en filmcultuur.

710

De fracties willen weten:

- In hoeverre is voldoende slagkracht en deskundigheid bij de gemeente om te voldoen aan de doelstelling uit de cultuurnota namelijk Utrecht landelijk aan kop te laten zijn als aantrekkelijke stad voor kunst en cultuur?

- En in hoeverre is cultureel ondernemerschap in relatie tot publiek private samenwerking leidend hierin?

- In hoeverre is voldoende gemeentelijke draagvlak voor een doorstart van de film- en beeldcultuur aangezien film- en beeldcultuur een van de dragers van het culturele aanbod in onze stad is?

Verzoek van de VVD fractie is tevens de opstellers van het rapport uit te nodigen bij de agendering in de commissie om een en ander toe te lichten.

720 **De voorzitter** leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking is in één termijn.

De onderzoeker

Mevrouw Van Engelshoven dankt de commissie voor haar aandacht voor haar rapport. Het meeste wat zij had op te merken staat in het rapport. Ze dankt de gemeente voor het beschikbaar stellen van de stukken.

Haar belangrijkste conclusie is dat er niet iets is gebeurd dat niet had mogen gebeuren.

730 Zij constateerden dat de raad een ontzettend strak financieel kader stelde. Dat ging veel verder dan de normale begrotingsregels die bestuurlijk zijn afgesproken. Iedere tegenvaller moest binnen het project worden opgevangen. Zij beveelt de raad aan van tevoren hierover goed na te denken over hoe strak de kaders gesteld moeten worden. Het college krijgt de aanbeveling de kaders tijdig ter discussie te stellen als dat nodig blijkt.

Het project werd vanuit cultuur aangestuurd en behandeld; ook had dit project als onderdeel gezien kunnen worden van de ontwikkeling van het Werkspoorgebied, belangrijk in de stedelijke ontwikkeling van de stad Utrecht. Dit had ambtelijk bestuurlijk breder getrokken kunnen worden.

740 Bij het terugkijken van de Raadsdebatten viel het haar op dat veel debat is gevoerd over de subsidie aan 't Hoogt, terwijl dat eigenlijk een ander debat was. De subsidies zijn een bevoegdheid van het college. Het verbaasde haar dat niemand in de raad zijn vinger opstak over de desbetreffende gemaakte afspraken.

Ook waren er twijfels over of iets terug moest naar de raad. Dat kostte veel tijd en duurde lang in het perspectief van het project. Een particulier investeerder kan moeilijk een half jaar wachten tot de raad een keer een besluit heeft genomen. Dat past niet in de dynamiek van de investeerder.

Mevrouw Van Engelshoven stelt zich beschikbaar voor vragen vanuit de commissie en zij rondt haar toelichting daarmee af.

750 *De commissie*

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de evaluatie die er lag geen recht doet aan de positie van de raad. Nu ligt het onderzoek van Bleuyard ter bespreking in de commissie. De VVD spreekt haar speciale dank uit aan de onderzoeker mevrouw Van Engelshoven. Zij is geen onbekende in de cultuursector. Ze dankt de griffie voor het regelen.

De VVD is van mening dat het hele traject De Machinerie alleen verliezers kent met als grootste verliezer de Utrechtse film- en beeldsector. In financieel opzicht onderstreept de VVD dat ruim 800.000 euro verloren is gegaan. Zij rekent dan niet alle mensuren mee van ambtenaren en stakeholders.

760 Haar fractie was vanaf het begin tegen het plan De Machinerie. De financiering was niet goed dichtgetimmerd. Waarom iets te ontwikkelen terwijl ook huisvesting op het te ontwikkelen cultuur-Plein Leidsche Rijn mogelijk was. Slechts één keer kon de raad hierover besluiten, namelijk om geld beschikbaar te stellen. Daarna moest de raad het doen met brieven en had de raad het nakijken.

De Machinerie was een hoofdpijndossier. De vorige raad was uiterst kritisch. Daarom verbaast het de VVD dat deze wethouder voor cultuur zich zo op de vlakte heeft gehouden. Dit komt ook naar voren in het onderzoek van Bleuyard; waarom is met geen woord gesproken tijdens de collegeonderhandelingen over De Machinerie.

770 Waarom maakte De Machinerie geen onderdeel uit van het coalitieakkoord? Zij krijgt hierop graag antwoord.

De heer Snijder (Student & Starter) vindt het duidelijk dat de VVD geen voorstander was van dit prachtige idee. Hij hoort de VVD enkele zaken noemen die als waarheid worden beschouwd; als het gaat om de collegeonderhandelingen weet de VVD nog niets. Hij doet de suggestie de vraag te stellen en het antwoord af te wachten voordat geconcludeerd wordt dat er niet over gesproken is.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft het onderzoek goed gelezen en ook de onderzoekers vragen zich dit af; daarom stelt zij deze vraag aan de wethouder.

De heer Snijder (Student & Starter) vindt dat in de bijdrage van de VVD ook al een aanname zat. Hij vraagt de VVD daarmee voorzichtig te zijn.

780 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat in het coalitieakkoord niets staat over De Machinerie. Deze wethouder zat in de vorige raad ook in de raad. Zij vindt dit heel bijzonder. Ten tweede staat er ook niets in de overdrachtdossiers over De Machinerie, terwijl dit zo ontzettend belangrijk onderwerp is voor Student & Starter. Waar was de fractie van Student & Starter bij de coalitieonderhandelingen?

De heer Snijder (Student & Starter) kan uitgebreid vertellen waar de fractie was. Ook hij ziet dat er zaken niet goed gegaan zijn. Hij zal daarop ingaan. Hij vraagt de VVD naar de positie van de fractie hierin en haar reflectie daarop. Uit het rapport komt ook naar voren dat de raad onvoldoende heeft ingespeeld, dat de raad het college klem heeft gezet met de financiële kaders en dat de VVD volgens hem al
790 lange tijd bezig is met het neerleggen van een bepaald frame op hoe dit is gegaan zonder dat daarop maar één woord van zelfreflectie wordt teruggegeven. Hoe beschouwt VVD zijn eigen rol in het hele dossier?

Mevrouw Ramaker (VVD) licht richting de voorzitter toe dat zij hierop reageert met haar inbreng.

Mevrouw Leever (PvdA) is benieuwd waarom de VVD van mening is dat De Machinerie in het coalitieakkoord had moeten worden opgenomen.

800 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe dat zij dit vindt omdat dit onderwerp heel vaak besproken is in de vorige raadsperiode omdat er 3,5 miljoen euro voor uitgetrokken is aan krediet, omdat dit een heel bijzonder uitzonderlijk project is en omdat ook dit college cultuur zo voorstaat - daarom vindt zij het verbazingwekkend dat dit project geen onderdeel uitmaakte van de besprekingen voor het coalitieakkoord.

Mevrouw Leever (PvdA) bevestigt dat dit project veel besproken is. Daaruit kwam ook dat de raad dit wilde in grote meerderheid; dan zijn er toch geen afspraken over nodig wanneer dit al eerder is gebleken en in de nieuwe periode hetzelfde is.

810 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat die besprekingen er ook waren omdat toen al duidelijk werd dat de raad aan de ene kant wilde versoberen en aan de andere kant opgeplust werd met duurzaamheidsplannen. Het was al duidelijk dat in financieel opzicht het een en ander niet paste, naast het gegeven van de corona. Zij had het niet vreemd gevonden wanneer dit onderwerp op tafel zou komen in de coalitiebesprekingen.

Mevrouw Leever (PvdA) hoorde mevrouw Ramaker eerder zeggen dat de raad veel buiten spel stond. Zij hoort mevrouw Ramaker ook zeggen dat het veel besproken is – ze vindt dat niet met elkaar rijmen.

Mevrouw Ramaker (VVD) herhaalt dat de raad één keer een besluit heeft mogen nemen. Verder moest de raad het doen met informatiebrieven. Een momentum om de raad aan zet te zetten en als college te communiceren over een dilemma, was de bespreking van het coalitieakkoord. Daarom vraagt de VVD antwoord van de wethouder op de vraag waarom niet gekozen is voor die route.

820 Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met haar verbazing te uiten over dat de wethouder zich zo laat heeft laten informeren door haar ambtenaren, pas in het najaar 2022 nadat de wethouder krap een half jaar op haar stoel zat. Zij vraagt zich af of de wethouder het wel goed voor heeft met 'de film- en beeldcultuur. Ze krijgt graag het antwoord op deze vraag.

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat de VVD zegt dat de grootste verliezer de beeldcultuur in Utrecht is. De Machinerie was juist een project dat de beeldcultuur meer op de kaart wilde zetten; hij vraagt of hij daaruit kan afleiden dat artistiek inhoudelijk de VVD wel voorstander was van een project zoals De Machinerie.

830 **Mevrouw Ramaker** (VVD) had voor een andere route gekozen. Zij refereert aan haar inbreng en noemt haar drie argumenten: pas naar de raad gaan als de businesscase goed onderbouwd is, zij was er niet van gecharmeerd dat 't Hoogt een hele grote rol kreeg in de Machinerie en ten derde noemt zij het cultuur-Plein aan de overkant van het Amsterdam Rijnkanaal. De VVD zag daarin een hele goede combi. Die route had zij liever bewandeld.

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat in de reflectie over de rol van de raad de discussie zat over 't Hoogt. Hij wil graag weten hoe de VVD naar de desbetreffende paragraaf van het onderzoek kijkt.

840 **Mevrouw Ramaker** (VVD) heeft die paragraaf gelezen en vindt het jammer dit te herhalen. Zij wil ingaan op de film- en beeldcultuur. Zij is heel erg blij dat de raad het amendement van de VVD en D66 heeft kunnen aannemen om juist toch nog een Gutmacher te kunnen geven voor de film- en beeldsector. Zij benadrukt van mening te zijn dat de film- en beeldcultuur er bekaaid vanaf gekomen zijn.

De heer Van Vliet (D66) stelt dat de film- en beeldcultuur er bekaaid vanaf gekomen zijn omdat De Machinerie niet gelukt is. Dat is de belangrijkste reden zijns inziens dat de beeldcultuur niet goed geborgd is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt zich dat af omdat naast over De Machinerie een uitgebreid debat geweest is over de subsidieverdeling; daarin is te zien dat de film- en beeldsector er bekaaid van afgekomen zijn: Nederlands filmfestival geen subsidie, Impakt geen subsidie.

850 **De heer Snijder** (Student & Starter) vraagt de VVD wie allemaal wel subsidie hebben gekregen.

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat het dan gaat om de partijen waarvan niet duidelijk was welke betekenis ze hebben voor de stad. Zij vindt het beschamend dat organisaties die Utrecht op de kaart kunnen zetten, niet financieel worden gewaardeerd door de gemeente. Daarover maakt zij zich boos.

De heer Snijder (Student & Starter) noemt dat een selectieve waarneming. Er zijn veel nieuwe makers die door deze nota en door de subsidieverdeling nu wel in aanmerking komen; de gemeente heeft de nieuwe geluiden versterking kunnen bieden. Dat stukje ontbreekt voortdurend bij de VVD. Hij vraagt de VVD daaraan meer aandacht te schenken.

860 **Mevrouw Ramaker** (VVD) antwoordt dat deze wethouder de presentatiefunctie flink heeft afgebouwd. Zij betreurt dat.

De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat de Cultuurnota een raadsuitspraak was. Vervolgens ging daaroverheen een adviescommissie die een en ander beoordeeld heeft; het is ook de wens van deze raad in deze stad. Bovendien blijft het Nederlands filmfestival in Utrecht. Zijn fractie is heel dankbaar voor de inzet van dit festival. Dat neemt niet weg dat daarnaast ook heel veel andere activiteiten plaatsvinden voor deze stad. Hij veronderstelt dat de VVD dat ook ziet.

870 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat haar fractie zich zo hard gemaakt heeft ook naar de adviescommissie; zij vraagt zich af wat Student & Starter met deze opmerking wil bereiken. Zij heeft Student & Starter gemist in het hard maken voor de film- en beeldcultuursector.

Mevrouw Leevers (PvdA) merkt op dat met de discussie over subsidieverdeling de discussie niet meer ging over of het college zich al dan niet aan de afgesproken kaders hield. Die discussie heeft mevrouw Ramaker zelf ook gevoerd. Hoe kijkt zij naar haar eigen rol.

Mevrouw Ramaker (VVD) spreekt over de VVD. De VVD heeft continu gehamerd op de financiering en de Governance. Haar fractie kreeg geen steun binnen de raad om daarop greep te krijgen. Zij is het ook eens met de PvdA dat de discussie is vertroebeld door de subsidies, terwijl zij juist wil spreken over de ontwikkeling van De Machinerie. De Machinerie had ook in de Regeling Risicovolle Projecten moeten zitten. Daarin zit nu het Berlijnplein. Dan was ook op dat vlak een blanco discussie mogelijk geweest.

Mevrouw Leevers (PvdA) begrijpt dat mevrouw Ramaker ook reflecteert op haar eigen rol dat die discussie rondom die organisatie minder gevoerd had moeten worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt ontkennend; zij zegt dat de VVD continu heeft gehamerd op de financieringstechniek en op de Governance; haar fractie kon zich daarin niet vinden en daarvoor kreeg haar fractie geen steun en de raad kreeg ook geen raadsvoorstel voorgelegd. De raad moest het doen met schriftelijke vragen. De VVD haalde alle instrumentaria uit de kast om te kunnen sturen en te controleren.

Mevrouw Leevers (PvdA) bevestigt dat de VVD altijd scherp op de financiën zat, maar zich ook heel hard uitgesproken heeft tegen die organisatie en tegen de subsidie; zij leest in het rapport dat door die discussie de kaders werden vertroebeld waardoor de raad niet goed kon reflecteren op het college. Nu hoort zij de VVD zeggen daarop niet te willen reflecteren; alleen over de financiën, maar niet over het spreken over subsidie.

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat financiën subsidie is. 't Hoogt was de trekker van dit verhaal. De VVD begreep dat niet. Het is dan het goed recht van haar fractie om daarover vragen te stellen en daarop oppositie te voeren.

Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met zich te wenden tot mevrouw van Engelshoven. Zij benadrukt dat Utrecht stad nummer 2 is met een aantrekkelijk aanbod. Dat is een doelstelling in de begroting. Zij vraagt of het doel realistisch is; het behoud van de nummer 2 positie in Nederland in relatie tot de film- en beeldcultuur. Zij krijgt hierop graag de reflectie van mevrouw Van Engelshoven. Utrecht is met de Hogeschool voor de Kunsten, koploper in het maken van films. Zij legt de vraag voor hoe de stad daarvan kan blijven profiteren. Utrecht zal nooit Amsterdam worden. Daar zit de filmindustrie. Wat kan Utrecht nog wel? Hoe zou het fonds voor film- en beeldcultuur kunnen bijdragen aan de Utrechtse film- en beeldcultuursector. Wat kan de gemeente nog doen?

De heer Van Vliet (D66) onderschrijft de doelstelling van de VVD om de nummer 2 positie te behouden. Maar stel dat het De Machinerie gelukt was, vraagt hij of de VVD het met hem eens is dat het dan gemakkelijker zou zijn geweest om de nummer 2 positie vast te houden.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het in de begroting staat als doelstelling; de VVD heeft ook in de begrotingsbehandeling de vraag gesteld hoe in deze positie te kunnen handhaven met de manier waarop bezuinigd is, ook op beeld- en filmcultuur. Zij vraagt mevrouw Van Engelshoven wat er nu nog wel mogelijk is en wat de gemeente met haar beperkingen nog wel zou kunnen doen.

920 De VVD is van mening dat de gemeente Utrecht uniek is in Nederland met de Hogeschool voor de Kunsten. Hoe zijn productie en presentatie aan elkaar te koppelen?

De heer Van Vliet (D66) is het daarover helemaal eens. Hij kan dan bijna niet anders concluderen dat de VVD het eens is met D66 dat wanneer het De Machinerie gelukt was, dat het gemakkelijker was om de doelstellingen te bereiken. Hij vraagt of de VVD het daarmee eens is.

930 **Mevrouw Ramaker** (VVD) refereert aan het gesprek over het Berlijnplein; het is moeilijk om binnen de financiële kaders iets te ontwikkelen waar het ook gaat om Publiek Private Ontwikkelingen. Ze vindt het moeilijk om dit te beantwoorden. Daarom is zij blij met de aanwezigheid van mevrouw Van Engelshoven. Hoe kan zij het stadsbestuur meenemen vanuit haar expertise? En de raad een handreiking kan bieden voor de versterking van de beeld- en filmsector.

De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat mevrouw Van Engelshoven over haar eigen woorden gaat. Hij benadrukt dat de commissie bijeen is om het rapport te bespreken en niet zozeer om een hele cultuuranalyse van de stad te maken. Hij wil graag het debat daar naar terugbrengen.

De voorzitter heeft nota genomen van deze woorden.

940 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) dankt mevrouw Van Engelshoven voor haar aanwezigheid. Hij dankt beide onderzoekers voor het onderzoek.

Hij heeft rondgevraagd of meerdere mensen van mening waren dat het ongelukkig was dat een voormalig D66 minister een onafhankelijk onderzoek doet. Hij merkt op dat hij niet de enige was die de situatie bizar vond. Hij vraagt de wethouder waarom dit onderwerp toegekend is aan een voormalig D66 minister met een prominent D66 profiel.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt of de heer Gaillard suggereert dat iemand met een bepaalde politieke achtergrond niet een neutrale positie kan innemen; zij stelt dat dan nergens een burgemeester of een voorzitter te kiezen is. Zij heeft alle vertrouwen in de professionaliteit van mensen om een en ander van elkaar los te koppelen.

950 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) begrijpt de woorden van mevrouw Hornsveld over het loskoppelen. Hij vindt het vreemd dat de politiek zo gemakkelijk omgaat met regels die in de wetenschap serieus genomen worden.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt of niemand met een oorsprong uit een partij uit de coalitie dit onderzoek zou kunnen doen.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vindt dat in dit geval een sterke kans op belangenverstrengeling is dan een gemiddeld D66 lid.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) brengt de ervaring voor het voetlicht die de onderzoeker heeft als argument om haar te kiezen. Zij veronderstelt dat mevrouw Van Engelshoven hierop zelf nog zal reageren.

960 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) is het daarover eens; die afweging is te maken. Hij verneemt graag van de wethouder de overwegingen en hoe omgegaan is met potentiële belangenverstrengeling.

De heer Van den Broek (CDA) roept de heer Gaillard op deze aannames/beschuldigingen terug te nemen. Volgens hem kan een oud-minister prima een professioneel onderzoek doen zonder beschuldigd te hoeven worden van partijdigheid. Hij vraagt het debat inhoudelijk voort te zetten.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) benadrukt dat het hem gaat om belangenverstrengeling en de invloed die dat kan hebben op de uitkomst. Zijn verbazing richt zich op de wethouder en niet op mevrouw Van Engelshoven. Hij begrijpt niet waarom hij dit niet zou mogen aankaarten.

De heer Van den Broek (CDA) noemt de richtlijnen voor aanbesteding. Hij gaat ervan uit dat de richtlijnen zijn gevolgd. Hij herhaalt zijn oproep.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de vorige wethouder voor cultuur ook van D66 was, ook tijdens het grootste deel van De Machinerie. Hij vraagt de wethouder hierop in te gaan. Hij vraagt de wethouder in te gaan op de vraag hoe het proces is gelopen voor het toekennen van deze opdracht, welke overwegingen een rol hebben gespeeld en of die belangenverstrengeling nog naar voren is gekomen nadat de opdracht was toegekend.

Daarnaast vraagt hij de onderzoekers hoe zij hebben gereflecteerd op de mogelijke belangenverstrengeling en hoe zij daarmee zijn omgegaan.

Hij leest dat in de evaluatie weinig aandacht is besteed aan het gegeven dat bij culturele zaken geen ervaring was met Privaat Publieke Samenwerking en hoe daarmee dient te worden omgegaan. Hij vraagt de wethouder hoe het staat met de ervaring met Privaat Publieke Samenwerking bij Culturele Zaken. Hij vraagt of actief gewerkt wordt aan het binnenhalen van deze ervaring en of de wethouder van mening dat er nu wel voldoende ervaring is om te werken met Privaat Publieke Samenwerking aangezien die samenwerking een prominente plek inneemt in de Utrechtse cultuurplannen.

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat wat hem betreft Publiek Private Samenwerking een goed middel is om ook gezamenlijk met marktpartijen bepaalde zaken te realiseren; hij vraagt of de Stadsbelang dat met hem eens is.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) is het daarmee deels eens. Er is veel kritiek op dergelijke samenwerkingen omdat in veel situaties geen democratische controle is, en geen marktmechanisme waar vanuit bij te sturen is. Zo lang dat wordt onderhouden is het een optie. Hij blijft kritisch op de Publiek Private Samenwerkingen in de cultuursector. Moet de gemeente Utrecht daarin een voortrekkersrol spelen of wellicht een meer afwachtende houding aannemen?

De gemeente Utrecht pionierde in de Publiek Private Samenwerking - uit de stukken kon hij niet destilleren of de gemeente gebruik heeft gemaakt van dergelijke vuistregels en richtlijnen in de Publiek Private Samenwerking in de cultuursector. Dat geldt zowel voor de vormgeving van de samenwerking als voor de interne organisatie en besluitvorming. Hij vraagt de wethouder of destijds gebruik gemaakt is van dergelijke vuistregels en richtlijnen. Maar vooral ook de vraag waarom deze informatie niet langs andere wegen is uitgezocht wanneer dit niet uit de stukken is te destilleren.

De heer Van den Broek (CDA) dankt mevrouw Van Engelshoven en de andere onderzoekers voor het adviesrapport. Hij worstelt ermee om dit debat geen herhaling te laten zijn van zetten van het debat dat in 2023 is gevoerd. Hij vindt het onderwerp wel heel belangrijk. Er is 800.000 euro gemeenschapsgeld door het putje te gaan.

Dat is ernstig, zeker in deze tijden van forse bezuinigingen.

Het voelt aan als wordt de bal nadrukkelijk bij de raad neergelegd; wellicht is dat ten dele terecht maar voelt ook wel een beetje gek. De raad is kaderstellend en de raad doet in die zin zijn werk. De raad heeft dat werk ook gedaan.

Bekend was dat dit zou kunnen gebeuren. Bij overschrijding van de kosten zou het project worden stopgezet; de consequenties werden destijds aanvaard bij het

aannemen van de motie waarin dit werd vastgesteld. Waarom dan nu de teneur van het rapport is om te doen alsof het fout was dat de raad die ruimte niet heeft gelaten, vindt zijn fractie een beetje vreemd; dat was destijds een bewuste keuze. Hij vraagt mevrouw Van Engelshoven of hij dit rapport goed leest dat de bal bij de raad wordt gelegd en waarom dit zo is geschreven.

1020

Het CDA vond het idee van De Machinerie een slechte, een onnodig prestigeproject. Hij had liever gezien dat het stadsbestuur cultuur dichterbij de burger had gebracht, kleinschaliger en met minder middelen.

Het kader stellen was het minst slechte van alle opties die gedaan konden worden omdat het voorstel op deze wijze was in te kaderen. Hij is blij met de destijds gemaakte keuze.

Hij deelt de verbazing van de VVD over de matige betrokkenheid van het college en de wethouder in dit dossier. Ook deelt hij de vraag waarom dit niet is opgenomen in het coalitieakkoord. Hij wil ook daarop graag een antwoord.

1030

Het college had later terug gekund naar de raad om meer geld te vragen voor dit project. Dat is niet gedaan. Waarom heeft het college niet meer eigenaarschap genomen, en waarom niet in een later stadium teruggekomen naar de raad. Op die vraag wil hij graag antwoord.

Zijn fractie is een groot voorstander van Publiek Private Samenwerking. Dat is hier niet goed gegaan. De vraag is hoe dit in de toekomst wel goed te laten gaan bij dergelijke projecten. Hij leest in de aanbevelingen in de raadsbrief daarover weinig terug. Hij vraagt nadere informatie.

In het eerdere debat vroeg het CDA om meer mogelijkheden voor kleinschalige investering in kleinschalige filmcultuur, ook aansluitend op het interruptie debat dat zojuist is gevoerd over hoe de positie te bewaren van Utrecht als tweede filmstad van Nederland. Hij stelt deze vraag opnieuw aan zowel de wethouder als mevrouw Van Engelshoven: hoe ervoor te zorgen dat kleinschalige investeringen gedaan worden.

1040

Niet-agenderende partijen

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt vindt het niet lukken van dit project heel erg zonde. Zij ziet het grote belang in van beeldcultuur zoals de VVD. Dat had in dit project een mooie plek kunnen krijgen. Utrecht heeft zijn nek uitgestoken; om begrijpelijke redenen is het tot haar spijt niet gelukt: inflatie, arbeidstekort, corona. Haar fractie heeft alle begrip voor het er uittrekken van de stekker.

1050

Ze dankt de onderzoekers voor hun inspanningen. Haar fractie is blij met de conclusies van het rapport waarin staat dat zowel het college als de raad in de ogen van de onderzoekers zorgvuldig hebben gehandeld en gaat er vanuit dat de aanbevelingen in de toekomst ter harte worden genomen.

Mevrouw Leevers (PvdA) dankt de onderzoekers ook voor hun bereidheid het rapport mondeling toe te lichten. Ook haar fractie vindt het jammer dat De Machinerie niet kon doorgaan. Het was een kans om Utrecht cultureel rijker te maken en een plek te creëren voor film- en beeldcultuur die velen hadden gewild. Dat is tot haar spijt niet gelukt; daar zijn meerdere onderzoeken naar gedaan. Daaruit zijn verbeterpunten gekomen. Zij vindt het goed te zien dat het college deze aandachtspunten voor een mogelijk nieuw project volledig omarmt.

1060

Ook haar fractie is voorstander van Publiek Private Samenwerking. Zij zou het betreuren wanneer dit niet meer gedaan zou worden in de toekomst, zeker nu de gemeente in financieel opzicht in zwaarder weer zit. Een dergelijke samenwerking

biedt juist kansen voor de gemeente cultuur te laten meegroeien met de groei van de stad.

Zij legt de focus op film- en beeldcultuur nu De Machinerie niet doorgaat; zij legt de vraag voor hoe het stadsbestuur film- en beeldcultuur goed verankert in Utrecht, ook in het geval beeldcultuur minder aandacht krijgt dan het andere.

- 1070 Haar fractie wil dat Cultuur meer in de wijk gaat plaatsvinden; dat was ook het plan rondom De Machinerie; zo wordt cultuur toegankelijker gemaakt voor iedereen. Zij vraagt naar de huidige stand van zaken in de film- en beeldcultuur als het gaat om die cultuur naar de wijken te brengen. Zij noemt de nota Filmbeleid van vroeger; is dit wellicht een idee voor nu, ook gezien de financiële situatie waarin de gemeente zit met misschien een visie of ambities die het stadsbestuur wil vastleggen?

De heer Snijder (Student en Starter) uit zijn spijt over dat De Machinerie niet is geslaagd.

- 1080 Hij dankt de onderzoekers voor het onderzoek en de bereidheid het onderzoek toe te lichten.

Het rapport laat zien hoe het proces is verlopen waarvan de raad en het college kunnen leren. Publiek Private Samenwerking blijft een waardevol middel om ambities te realiseren zoals die van de cultuursector .

In dit geval betrof het eerder Publiek Private Samenwerking omdat het initiatief bij de markt lag. Het college heeft zorgvuldig gehandeld, maar er waren duidelijke knelpunten: strakke financiële kaders, beperkte functionaliteit verminderde slagkracht van het project. Daarnaast duurden de procedures te lang wat hem betreft; dat sloot niet aan op de dynamiek van de markt.

- 1090 De motie uit 2019 leek op dat moment logisch, maar zorgt achteraf ervoor dat er te weinig speelruimte gecreëerd werd. Daarna kwam corona. Toen had het college en de raad alerter te moeten zijn; daarvan moet het collectief leren.

Daarnaast las hij terug dat er onvoldoende afstemming was binnen de gemeente waardoor de expertise niet optimaal werd benut. Hij vraagt hoe het college ervoor gaat zorgen dat bij toekomstige Publiek Private Samenwerkingen en projecten de juiste kennis vanaf het begin breed wordt ingezet en hoe het college dit wil borgen. Hij vindt het goed dat vandaag gereflecteerd wordt maar vindt vooruitkijken ook belangrijk. Met betrekking tot de vraag over filmcultuur in de toekomst, vindt hij jonge makers erg belangrijk. Tegelijkertijd is het goed om aandacht te houden op de versterking van de filmcultuur. Daarom sluit hij zich aan bij de vragen van de PvdA.

- 1100 **De heer Van Vliet** (D66) kan zich aansluiten bij eerdere sprekers. Hij wil deze commissie meegeven dat wie nooit iets nieuws probeert, altijd zal achterblijven.

De beantwoording

Mevrouw Van Engelshoven (onderzoeker) gaat in op de belangenverstrengeling.

Voor alle bewindslieden gelden meer dan voor elke andere bestuurder strakke regels als het gaat om wat zij wel en wat zij niet mogen doen na aftreden. Daarvoor geldt een afkoelingsperiode. Zij heeft zich aan al die regels tot in de puntjes gehouden. Het is niet heel vreemd dat de gemeente kiest voor een onderzoeker die van het onderwerp verstand en ervaring heeft op dat terrein. Zij zou het vreemd hebben gevonden als zij was benaderd voor een onderwerp waarvan zij geen verstand heeft. Zij neemt met nadruk afstand van de gemaakte opmerkingen. Wat haar betreft gaat

- 1110

het niet aan om de integriteit van een onderzoeker ter discussie te stellen gezien de regels die hierover in Nederland zijn.

Zij gaat in op vragen die gesteld zijn. Zij zet uiteen richting de raadsleden die tegenstander waren van het besluit voor De Machinerie, dat deze raad heeft ingestemd met principebesluiten over de wenselijke ontwikkelingen rondom film- en beeldcultuur in het Werkspoorgebied. Die kaders lagen er; daarop moet het college ook voort kunnen bouwen. Dat heeft ook te maken met fatsoenlijk bestuur en bestuurlijke continuïteit. Dat heeft als consequentie dat de oppositie zich op enig moment zal moeten neerleggen bij een gekozen pad binnen de aangenomen kaders; binnen de aangenomen kaders is te blijven sturen.

De onderzoekers hebben de conclusie ook niet getrokken als zou de raad buiten spel hebben gestaan. Wellicht was het tegendeel waar. De raad kon de wethouders op elk moment ter verantwoording roepen.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de raad sterker staat met een raadsvoorstel. Zij vraagt of mevrouw van Engelshoven dat beaamt.

Mevrouw Van Engelshoven zag in haar ervaring ook dat elke aanleiding aan te grijpen is voor het voeren van het debat met de wethouder; de raad hoeft niet te wachten op een voorstel.

Mevrouw Ramaker (VVD) zet uiteen dat haar fractie alles aangegrepen heeft om het debat wel te mogen aangaan omdat de VVD één keer echt met amendementen wijzigingen kon aanbrengen. Zij vraagt of mevrouw Van Engelshoven begrijpt dat dit de cultuur is in deze raad, dat deze raad meer raadsbrieven krijgt dan raadsvoorstellen. Daarom is dit zo gelopen.

Mevrouw Van Engelshoven kan mevrouw Ramaker in die conclusie niet helemaal navolgen als zou dat de reden zijn. Vastgesteld is dat de hele strakke kaders de er lagen het moeilijker maakten adaptief te opereren in veranderende tijden rondom de totstandkoming van dit project.

Zij merkt op over de Governance dat zij zag dat in deze raad daarover een stevig debat gevoerd is. Dan ging het over de exacte vorm; een coöperatieve vereniging of een stichting. Goed terugkijkend ging het daar niet om; het ging om de vraag of er sprake was van goed bestuur. Vanaf het begin was duidelijk dat het zo wel mogelijk was met een coöperatieve vereniging of met een stichting. Van slechte governance was op dat moment geen sprake. De onderzoekers hebben dat niet kunnen vaststellen.

Als het gaat om de toekomst van de film- en beeldcultuur in Utrecht, merkt mevrouw Van Engelshoven op dat zij daarvoor niet aanwezig is. Zij benadrukt dat een goede infrastructuur nodig is om in een bepaalde sector de top te worden. In die zin is het te betreuren dat De Machinerie er niet gekomen is.

Rondom publiek private samenwerking, zag zij geen goede discussie in alle stukken die zij heeft bekeken over hoe een Publiek Private Samenwerking vorm te geven en waarop dan extra scherp te letten. Zij adviseert de raad dat als les voor de toekomst mee te nemen. Inmiddels zijn daarvoor allerlei vuistregels ontwikkeld, zowel voor gemeenten als bij het Rijk. Daar past bij een ontwikkeling breder te leggen, zowel in het ambtelijk apparaat als in het bestuur.

Mevrouw Ramaker (VVD) betreurt het dat de raad niet direct betrokken is; zij had mevrouw Van Engelshoven kunnen meegeven dat niets vanuit het college is gedaan om de raad in positie te brengen om bijvoorbeeld de financiële kaders te verruimen en dat ook geen gebruik gemaakt is van de Regeling Risicovolle Projecten. Zij had

gehoopt dat de raad iets mee zou krijgen om de film- en beeldcultuur in Utrecht te kunnen versterken.

Mevrouw Van Engelshoven (onderzoeker) stelde op dat punt vast in het rapport dat zij het opmerkelijk vond dat het college niet heeft geprobeerd om bij de raad terug te komen op de eerder aangenomen motie over het strakke financiële kader. Dat was de verbazing, juist ook vanwege de veranderde omstandigheden. Juist die punten zijn in het rapport geadresseerd.

1170 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe dat haar fractie om dit onafhankelijk onderzoek heeft gevraagd omdat juist in de evaluatie ook de raad er bekaaid van afkwam. Met de raad was niet gesproken. Nu had de raad mee kunnen geven aan de onderzoekers dat de raad geprobeerd heeft waarom hij op deze wijze een controlerende en sturende rol heeft gespeeld. Zij vindt dat een gemiste kans.

De voorzitter stelt voor de vergadering voort te zetten en het onderwerp af te ronden voor de lunchpauze.

Mevrouw Leever (PvdA) stelt voor de gemiste vragen te behandelen en de wethouder de gelegenheid geven te beantwoorden na de lunchpauze. Zij heeft om 12 uur een afspraak.

1180 **De voorzitter** constateert dat er geen gemiste vragen zijn aan mevrouw van Engelshoven.

Wethouder Oosters dankt de commissie voor haar flexibiliteit.

1190 Zij gaat in op de vragen van de PvdA samen met de VVD over de toekomst van de film- en beeldcultuur, of de wethouder het wel goed voorheeft met deze cultuur in de stad, hoe ervoor te zorgen dat er nog een beetje te investeren is, was de vraag van het CDA. De wethouder benadrukt de film- en beeldcultuur in Utrecht te ondersteunen. De Machinerie had daaraan een goede bijdrage kunnen zijn. Zij waardeert in die zin dat de steun van de VVD aan het Nederlands Filmfestival zeer. Ze kan zich niet aan de indruk onttrekken dat *een beetje* niet helemaal correspondeert met de houding voor film- en beeldcultuur in de casus van De Machinerie en dat die anders is dan bij het terugtrekken van de subsidie voor het Nederlands Filmfestival. Het college wil sturen op een goede en mooie film- en beeldcultuur, los van welke partij dit de wereld inbrengt in de stad. Dat is precies de reden waarom het college met de opdracht die de raad de wethouder eind afgelopen jaar heeft meegegeven, hard aan de slag is gegaan om deze cultuur een extra zetje mee te geven. Het college heeft de raad geïnformeerd over dat het aan de slag is met de commissie van Wijzen om de vorm na te gaan. Daarmee is het college nog bezig. Dit moet het college nog
1200 bespreken met verschillende partijen in de stad. De wethouder kan toezeggen over hoe hieraan vorm te geven bij de commissie terug te komen voor de zomer. Dat wordt niet een nieuwe nota.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het een optelsom is van het een en het ander. Wanneer gestopt wordt met De Machinerie vervalt ook een fysieke presentatiefunctie. Wanneer dan ook nog gezegd wordt minder geld te gaan geven aan organisaties die zich landelijk en internationaal profileren voor de film- en beeldsector, dan verliest de gemeente ook daarmee een deel van de presentatiefunctie. Zij benadrukt dat het niet en/of is maar en/en.

- 1210 **Wethouder Oosters** is het helemaal eens met mevrouw Ramaker. Zij vindt het vanzelfsprekend dat al die partijen bijdragen aan een betere film- en beeldcultuur in de stad. Dat had de Machinerie ook gedaan. Daarom kijkt het gezamenlijke bestuur naar hoe die film- en beeldcultuur in de stad een zet in de rug is te geven. Met die opdracht is de wethouder op pad gestuurd eind afgelopen jaar. Die opdracht voert zij momenteel uit. Deze zomer krijgt de raad daarvan een update.
- De wethouder gaat terug naar het begin van de vraagstelling, over het rapport dat de commissie hier behandelt en de reflectie op de verschillende onderwerpen. De wethouder gaat in ieder geval in op de coalitieonderhandelingen, haar informatiepositie, en op de Publiek Private Samenwerking. Dan heeft zij daarin veel vragen verrat van onder meer de VVD, CDA en Stadsbelang Utrecht.
- 1220 Zij gaat in dat licht allereerst in op de coalitieonderhandelingen. Het coalitieakkoord is een besluit van coalitiepartijen in de raad en niet van het dan nog te vormen college. Bovendien vonden de onderhandelingen plaats op het moment waarop net een nieuw onafhankelijk bestuur was aangetreden bij Stichting De Machinerie en een nieuwe directeur. Er was daardoor een onvoldoende duidelijke vraag aan het college of aan de onderhandelende partijen en geen aanleiding om daarover iets op te nemen in het Coalitieakkoord. Natuurlijk had het college extra kunnen onderstrepen dat het college de vastgelegde ambities voor De Machinerie nog steeds ondersteunde. Dat was op dat moment vanzelfsprekend omdat het college nog niet beschikte over de informatie over de nieuwe positie van De Machinerie op dat moment.
- 1230 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat het college wel beschikte over de informatie met de motie versoering op de financiën dat het financieel veel te krap was. Blijkbaar vond deze wethouder het niet nodig om dat in te brengen bij de coalitieonderhandelingen.
- Wethouder Oosters** vindt het gelukkig dat het altijd zo is dat bij de coalitieonderhandelingen niet alle wethouders of wethouders in spe aan tafel zitten. Daarbij doet de wethouder de onderhandelingen niet met een bepaald belang omdat de wethouder de onderwerpen pas krijgt nadat de onderhandelingen zijn gedaan.
- Juist de vraag die op financiën belangrijk was geweest om op dat moment te stellen, maakte dat nog niet voldoende duidelijk was wat neer te leggen op de onderhandelings tafel. Daarom stond De Machinerie niet in het coalitieakkoord.
- 1240 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt wat Student & Starter heeft ingeleverd bij de onderhandelingen.
- Punt van orde
- De heer Snijder** (Student & Starter) merkt op dat hij wordt aangesproken.
- De voorzitter** begrijpt dat Student & Starter van mening is dat de wethouder niet kan worden aangesproken als onderhandelaar namens Student & Starter.
- De heer Snijder** (Student & Starter) vraagt of hij wordt aangesproken,
- De voorzitter** licht toe dat mevrouw Ramaker de wethouder aanspreekt op haar rol binnen Student & Starter. Hij begrijpt dat heer Snijder hiertegen een punt van orde heeft.
- 1250 **De heer Snijder** (Student & Starter) antwoordt bevestigend.
- De voorzitter** vraagt of mevrouw Ramaker haar vraag kan herformuleren.

Voortzetting van het debat

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat er coalitie onderhandelingen zijn. Student & Starter zat daar aan tafel. Zij neemt aan dat Student & Starter aanwezig was toen de fractie de wethouder voordroeg. Haar vraag is wat Student & Starter heeft gedaan

voor cultuur en in het bijzonder voor De Machinerie tijdens de coalitie onderhandelingen.

1260 **De voorzitter** merkt op dat de wethouder namens het college aanwezig is en niet namens Student & Starter. De wethouder wordt weliswaar voorgedragen vanuit Student & Starter. Om te treden in wat er tijdens de onderhandelingen al of niet is gezegd door Student & Starter, *[is nu niet ter beantwoording aan de wethouder]*.

Mevrouw Ramaker (VVD) herformuleert haar vraag. Zij vraagt of de wethouder op de eerste dag van haar aantreden De Machinerie in het vizier kreeg of was dat pas veel later.

Wethouder Oosters verwijst naar het rapport. Later was op tafel gekomen dat daar een financieel probleem was dat nog niet was opgelost binnen de kaders die de raad daarvoor had gesteld. Wanneer de raad dat wel zou willen, moest de raad dat binnen de financiële kaders van het project oplossen.

1270 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt waarom de wethouder een half jaar gewacht heeft.

Wethouder Oosters begrijpt die vraag niet. Zij zal straks ook nog de vraag beantwoorden over de informatie-positie. Mogelijk kan dat de orde van het debat helpen.

De heer Van den Broek (CDA) vult de vraag aan van mevrouw Ramaker. Hij is benieuwd te vernemen waarom dit niet is besproken tijdens de coalitieonderhandelingen. Er lag toen al een beeld dat daar financiële problemen zouden gaan ontstaan; hij spreekt nu over het voorjaar 2022. Hij herhaalt zijn vraag.

1280 **Wethouder Oosters** bevestigt dat vanaf het begin De Machinerie een spannende case was. Er waren zeker veranderingen in de tijd die aanleiding zouden kunnen geven om opnieuw naar de financiële situatie te kijken, bijvoorbeeld eind 2021 toen er nog coronamiddelen zijn ingezet om De Machinerie dat extra zetje te geven.

In het voorjaar van 2021 en in de zomer van dat jaar – dus tijdens de onderhandelingen – was er net een nieuw bestuur en een nieuwe directie aangetreden bij de Machinerie waardoor nog niet voldoende duidelijk was welke financiële vragen op tafel zouden moeten komen bij de onderhandelende partijen. Daarom is dat niet op die manier geagendeerd, niet in het Overdrachtdossier en ook niet tijdens de onderhandelingen.

1290 Zij vervolgt met in te gaan op de vraag naar de informatiepositie. Ook de wethouder heeft zich de lessen uit het rapport ter harte genomen. Zij stelt dat dit in de volgorde beter had gekund. Zij heeft dat ook met collega's bij culturele zaken besproken en afspraken gemaakt over een directere en frequente lijn als het gaat om informatievoorziening en afstemming op dit specifieke dossier destijds. Dat is daarna ook verbeterd. Dat neemt niet weg dat deze volgorde van informatie de uiteindelijke uitkomst niet heeft kunnen veranderen. Het was ook een gezamenlijk besluit van de deelnemende partijen in het traject met nieuwe besturen die alle grote bezwaren zagen tegen voortgaan met het traject binnen financiële kaders. Dat is ook waarom het college destijds niet is teruggegaan naar de raad. Dan nog hoort zij de raad en de lessen uit het rapport en denkt zij dat het college ook daar scherper naar had moeten kijken en met een extra budgetvraag terug had moeten gaan naar de raad.

1300 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat dit ook veel zegt over Culturele Zaken; de wethouder voor cultuur krijgt een introductie, dan komen alle dossiers op tafel; waarom heeft de wethouder niet gevraagd bij de introductie hoe het met De Machinerie staat?

Wethouder Oosters antwoordt dat dit een specifieke duik is in de eerste weken van het bestaan van de wethouder. Wat daarin beter had gekund is uitgebreid door te

spitten. De wethouder wil de raad meegeven dat zij een aantal opmerkingen uit het rapport herkent en dat zij inderdaad denkt dat het bestuur op een andere manier de informatievoorziening had moeten regelen. Dat had niet tot een andere uitkomst geleid in de financiële tijd en -situatie met ook de drive van de partijen die daarachter zat. Het bestuur heeft hierin wel iets te verbeteren ook bij een volgend traject.

1310

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wie aan het stuur zitten; de ambtenaren van culturele zaken of de wethouder voor cultuur.

Wethouder Oosters merkt op dat zij volgens haar in alle debatten die zij met de raad heeft gevoerd over De Machinerie op geen enkel moment heeft doen blijken dat zij niet de verantwoordelijkheid heeft genomen voor wat hier gebeurt. Zij neemt de verantwoordelijkheid ervoor dat De Machinerie niet is doorgegaan; daarover zijn uitgebreid debatten gevoerd. Zij benadrukt nogmaals enkele conclusies uit het rapport, op een goede manier te herkennen en dat zij ervan rekenschap neemt dat dit iets is dat het college anders had kunnen doen.

1320

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat reactief. Wat haar betreft moet de wethouder kritisch de ambtenaren bevragen op hoe het precies zit; zij vraagt waarom de wethouder dat nagelaten heeft.

Wethouder Oosters brengt onder de aandacht al te hebben gezegd dat altijd al duidelijk was dat De Machinerie een spannend traject was. Ook de wethouder Cultuur heeft daarop te letten. Op het moment dat bij haar duidelijk werd dat het college het niet ging redden met de financiële kaders en dat het college terug zou moeten gaan naar de raad om de financiële kaders bij te stellen, was het besluit al genomen door partijen dat zij onvoldoende vertrouwen voelden om dit project voort te zetten en daarom is de keuze maakt er niet mee door te gaan. Op die manier is het niet gelukt met De Machinerie.

1330

De wethouder gaat in op de opmerkingen over de Publiek Private Samenwerking van Stadsbelang en het CDA. De vraag is of het bestuur nu voldoende ervaring heeft en of dit op een volgend traject weer toe te passen is. In de cultuurplannen die in de vraag werden genoemd door onder meer de heer Gaillard, gaat het vooral om gezamenlijke financiering. Niet per se van een ruimtelijk traject maar bijvoorbeeld van een subsidieregeling of een fondsstructuur die gezamenlijk zou kunnen worden opgezet. Daarop is een ambtenaar gezet op Culturele Zaken die daarop relevante ervaring heeft; dit kent ook minder risico's dan een ruimtelijk project dat publiek privaat wordt opgepakt.

1340

Het college zal zich de lessen ter harte nemen die geleerd zijn over de Privaat Publieke Samenwerking voor eventueel volgende ruimtelijke trajecten. Eén daarvan is de vraag die het CDA stelde over de vuistregels. Het college heeft die ook gezien in het rapport. Die richtlijnen bestonden op dat moment nog niet. Dat wordt ook bevestigd in het rapport. Het college was hierin pionier. Dat kent ook de minnen naast de plussen. Het college heeft verschillende second opinions laten doen om juist die minnen zoveel mogelijk te nuanceren. Het blijft een spannend traject. In een volgend traject zal het college die vuistregels specifiek ter harte kunnen nemen omdat daarop ook meer ervaring en meer kaders te ontwikkelen.

Hiermee rondt de wethouder de beantwoording van de individuele vragen af.

1350

De heer Van den Broek (CDA) zou iets dieper willen ingaan op de geleerde lessen. Hij vindt het goed te vernemen dat die lessen zijn getrokken. Hij vraagt naar concrete acties; hoe ervoor zorg te dragen dat het de volgende keer beter gaat; liggen

daarvoor plannen? Hoe is de wethouder van plan om de geleerde lessen te implementeren in de organisatie?

Wethouder Oosters antwoordt ook van dit traject te hebben geleerd dat een Publiek Private Samenwerking afhankelijk is van enorm veel verschillende factoren en dat het heel erg belangrijk is bij een dergelijke specifieke casus ook de juiste kaders aan de voorkant aan te brengen en te evalueren. Zij zou niet willen voorstellen om nu op voorhand daarover een nota, of een kader of een visie te stellen. Maar zodra zich weer een kans voordoet, zullen alle lessen die te trekken zijn uit De Machinerie meegenomen worden om op een goede manier daarop te reflecteren en te laten zien hoe het college dat beter gaat doen.

De wethouder heeft nog een vraag gemist; de vraag van Stadsbelang Utrecht over de onafhankelijkheid van de onderzoeker. Die vraag was ook aan het college gesteld. Het college heeft een gerenommeerd onderzoeksbureau gevraagd met veel ervaring op het gebied van culturele vraagstukken bij lokale overheden. De onderzoekers opereren onafhankelijk. De raad heeft om een onafhankelijk onderzoek gevraagd; daarmee heeft het college voldaan aan de vraag vanuit de raad.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de vuistregels voorbouden op bestaande adviezen van onder andere BZK en VNG. Hij vraagt of daarmee wel iets gedaan is rondom Publiek Private Samenwerking bij het begin van De Machinerie.

Wethouder Oosters deelt mee dat volgens haar tijdens het traject zoveel mogelijk gebruik gemaakt is van de kennis en de kaders die er op dat moment waren; de wethouder benadrukt dat het college behoorlijk aan het prionieren was. Uit de second opinion bleek ook dat ze best spannend waren. De wethouder benadrukt haar conclusies voor een volgend traject.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) begrijpt dat aan alle wettelijke vereisten voldaan is. Hij formuleert het anders en vraagt of de wethouder erbij stilgestaan heeft: toen bleek dat een prominent D66-lid het onderzoek zou uitvoeren en dat D66 onderdeel uitmaakt van het college.

Punt van orde

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt de commissie het fatsoenlijk te houden.

Voortzetting van het debat

Wethouder Oosters blijft bij het al gegeven antwoord: een gerenommeerd onderzoeksbureau. Zij herhaalt haar antwoord.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) begrijpt die richtlijnen. Hij vraagt of er extra reflectie is geweest buiten de wettelijke richtlijnen.

Wethouder Oosters merkt op en benadrukt dat het college de integriteit van onderzoekers bij een onafhankelijk adviesbureau niet ter discussie gesteld heeft.

Gemiste vragen?

Geen.

Is dit onderwerp voldoende behandeld?

Mevrouw Ramaker (VVD) is verdrietig over “het wegspoelen” van 800.000 euro. Zij neemt deze uitwisseling terug naar haar fractie: de rol van de wethouder komt zeker terug in de raad in dit dossier.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) schaart zich achter de inbreng van mevrouw Ramaker. Hij heeft van UtrechtNu begrepen ook met voorstellen te zullen komen. Dat maakt dat dit voorliggende de B-status krijgt.

De heer Van den Broek (CDA) sluit zich aan bij de inbreng van de VVD.

Toezeggingen

De heer Belhaj (commissiegriffier) deelt mee dat de wethouder een brief zal leveren over film- en beeldcultuur uiterlijk in de zomer of augustus 2025.

De voorzitter dankt de onderzoeker en schorst om 13.20 uur de vergadering tot 14.00 uur.

Heropening van de vergadering

De voorzitter heropent de vergadering om 14.00 uur.

9 (Sociale) veiligheid van de Utrechtse Jeugd in de Stad en op School

Wethouders: De Vries en Eerenberg, beleidsterreinen: Jeugd en Jeugdzorg, en Onderwijs

Geagendeerd door Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen en Romi Leever (PvdA), Bert van Steeg (CDA), Maartje Vermeulen (GroenLinks), Emma Kolenbrander (Student & Starter), Patrick Jansen en Beau Nederhand (Vlt), Jurrian Otto (EenUtrecht), Victor Paalman (Horizon), Mariam Al-Saqaff (VVD) en Mahmut Sungur (DENK) Na een raadsinformatiebijeenkomst in oktober vorig jaar en een vervolgbijeenkomst op het Globe College op 19 februari gaan bovenstaande partijen graag in debat over hoe de gemeente een rol kan spelen in het vergroten van de sociale veiligheid van de Utrechtse Jeugd in de stad en op school.

Waar de aanleiding in de eerste instantie de Gossip Girl accounts en de Bangalijst op een middelbare school waren bleek uit de bijeenkomsten dat de grondoorzaken van de onveiligheid breder liggen. Er moet dan zeker gedacht worden aan vormen van (brede) prestatiedruk, (digitaal) pesten en mentaal welzijn, maar o.a. ook het overbruggen van de kloof tussen volwassenen (bijv. ouders en docenten) om meer begrip te creëren, veiligheid-gerelateerde onderwerpen die raken aan criminaliteit, problemen op gebied van armoede en huisvesting. De agenderende partijen gaan graag in debat met de wethouders om te bepalen of en welke rol de gemeente kan pakken om deze grondoorzaken aan te pakken.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking is in één termijn.

De commissie

Mevrouw Dada Anthonij (D66) gaat nader in op de ervaring van veiligheid van de Utrechtse jeugd van vandaag de dag. Zij schetst diverse omstandigheden waardoor het veiligheidsgevoel van de Utrechtse jeugd taant. Voor veel jongeren is de sociale veiligheid niet vanzelfsprekend. De druk om te slagen is overal; in de klas, online en in de sociale omgeving. Wie niet mee kan komen, voelt zich buitengesloten of minder waard.

Zij roept het college op om bij het zoeken naar oplossingen van alle grote problemen die grondoorzaak zijn van de problemen waarmee de jeugd te maken heeft en die hun gevoel van veiligheid bedreigen, zoals armoede, Wonen en klimaat, niet alleen te denken aan de jeugd, maar hen actief te betrekken bij deze gesprekken. Het gaat immers over hun toekomst. Zij roept het college op de jongeren een stoel te geven aan de besprektafel om hun stem te horen. Ze krijgt graag hierop een toezegging.

Tot de tijd dat deze grondoorzaken aangepakt zijn, zal het stadsbestuur ook op andere manieren moeten kijken naar sociale veiligheid van de Utrechtse jeugd. Zij noemt daarvoor een aantal punten:

Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst van vorig jaar en de vervolgbijeenkomst in februari kwam weer naar voren dat de coronatijd nog steeds impact heeft. De omgangsvormen zijn veranderd en zet relaties op scherp, bijvoorbeeld tussen ouders en onderwijzend personeel, maar ook als het gaat om de jeugd onderling. Zij refereert aan de oproep van de directeur van het Globecollege en stelt dat er een nieuw

normaal bepaald moet worden waarmee op een prettige manier met elkaar is om te gaan.

1460 De gemeente is bij uitstek een facilitator, en misschien nog wel een partner in deze missie. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen dit op de agenda te zetten van de Stadstafel Jeugd en Onderwijs om tot ideeën te komen die bijdragen aan de bepaling van een nieuw normaal en de verbetering van de verstandhouding tussen eerder genoemde groepen in Utrecht.

Om met de jeugd in gesprek te gaan moeten (1) de gesprekspartners vanuit Jeugd en Onderwijs aanwezig zijn, (2) moet er fysieke ruimte zijn voor de jeugd, (3) moet het bestuur hen pro actief betrekken bij de gesprekken over oplossingen van problemen in de stad en (4) hen de ruimte geven voor het inbrengen van eigen ideeën en initiatieven. Zij verneemt graag van de wethouder hoe hij hier naar kijkt en waar hij ruimte ziet om deze vier uitgangspunten mee te nemen in de uitvoering van de plannen.

1470 Tijdens de bijeenkomsten kwam naar voren dat er een centrale Onlineplek nodig is om informatie te vinden over (sociale) onveiligheid, bijvoorbeeld over online pesten en ronseling, voor zowel de jeugd als hun ouders en verzorgers en onderwijs en jeugdprofessionals. Daarnaast zou een sociaal veiligheidsprotocol geen overbodige luxe zijn. Mevrouw Dada-Anthonij vraagt daarom een toezegging voor een handreiking om een sociaal veiligheidsprotocol voor scholen op te stellen en deze handreiking te publiceren op een pagina op de gemeentelijke website.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vindt dit een mooie oproep en tegelijkertijd zo merkt zij op, heeft de gemeente Utrecht een convenant en zijn er gedragsregels en protocollen.

1480 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) antwoordt bevestigend en dat daarin nog niet de duidelijkheid zit die nodig is waar de jeugd terecht kan in bepaalde situaties. Sociale veiligheid is heel breed. Zij ziet op de website van de gemeente wel een pagina waar overlast - ook over de jeugd - te melden is. Hoe fijn zou het zijn als de betrokkenen een webpagina kunnen vinden waar die informatie te vinden is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat er ook pestprotocollen zijn; hij vraagt zich af wat het verschil is. Ook is bekend dat dergelijke protocollen niet gevolgd worden. Hij doet de suggestie dat het wellicht belangrijker is na te gaan waarom de protocollen niet gevolgd worden. En dan daaraan iets te doen.

1490 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) zal daar straks op terug komen ook in specifieke zin over het pesten. Zij is het ermee eens dat er duidelijkheid moet komen over de rol en de verantwoordelijkheid van de gemeente en wat echt bij de scholen zelf ligt. Er is een mooie samenwerking tussen jeugdorganisaties en scholen. Zij denkt dat daaruit nog veel meer te halen is om de zaken zoals pesten te adresseren die er wel toe leiden dat dat beter opgepakt gaat worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) heeft de indruk dat alle bestuurders hetzelfde willen. Hij wil voorkomen dat de politiek een signaal afgeeft nog meer in de papieren te gaan zitten. Hij gelooft dat het niet helpt om meer te gaan stapelen. Hij hoopt dat mevrouw Dada-Anthonij met hem deelt dat het wellicht verstandig is nu eerst te gaan zoeken naar hoe het kan dat bestaande instrumenten niet gebruikt worden en soms niet meer kunnen worden gebruikt vanwege handelingsverlegenheid op scholen.

1500 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) is het ten dele eens met heer Dijkstra. Zij vermoedt dat de heer Dijkstra en zij van verschillende vertrekpunten komen. Wanneer zij het goed kan inschatten dat zegt de heer Dijkstra komt dit ook vanuit het pesten; zij komt meer vanuit het vertrekpunt van de bijeenkomst waar een school heeft gezegd dit

nodig te hebben; wellicht zijn beide [relevant]. Dat houdt haar betreft af van het vervolg in het debat.

Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met in te gaan op de mogelijkheid van dat bewoners melding te maken van onveilige situaties op de website van de gemeente Utrecht en in dit geval dan bij jongeren, ouders en professionals de weg te wijzen

1510

wanneer zij te maken hebben met een (sociaal) onveilige situatie.

Uit de beantwoording op de door D66 gestelde vragen over de toename van de ernst en de aantallen van gevallen van pesten naar aanleiding van een rapport van de inspectie van het onderwijs, blijkt dat de gemeente niet zo'n goed beeld heeft van de situatie in Utrecht. Pesten heeft een enorme impact in het leven en welzijn van kinderen, maar ook van de slachtoffers. Dat vindt haar fractie uiterst zorgelijk. Hoe reflecteert de wethouder hierop en ziet hij mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de aantallen en ernst van de situatie in het pesten.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) gaat in op de oproep een plek te creëren waar ouders en jongeren melding kunnen doen van sociale onveiligheid; wanneer zij dat goed begrepen heeft, vraagt zij of daarvoor al plekken zijn en of dan wellicht nog meer plekken opgetuigd worden.

1520

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) bevestigt dat er genoeg meldpunten zijn in het land en organisaties die zich hiervoor inzetten. Bij sociale onveiligheid wordt vooral gedacht aan pesten. OPDC gaf aan dat ook ronselen bij de sociale onveiligheid hoort. Als er een plek is waar al deze situaties samenkomen met doorverwijzing, links naar die organisaties, is het voor ouders, voor professionals maar ook voor de kinderen veel gemakkelijker om de juiste weg te vinden. Wat haar betreft bestaat het naast elkaar.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) vraagt of zij dan moet denken aan een soort van beslisboom.

1530

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) antwoordt bevestigend.

Zij rondt haar bijdrage af. Wat haar betreft is de gemeente Utrecht op de goede weg om een veilige omgeving te bieden voor de Utrechtse jeugd. Het gemeentebestuur is er nog niet. Onder andere onder invloed van de verharding in de maatschappij waarin polarisatie en extreme zienswijzen steeds meer grip krijgen, eist het van het gemeentebestuur om hieraan continu te werken. De basis daarvoor is gelegd met onder andere de kernaanpak waarbij samenwerking met alle betrokken partijen de samenwerking nog verder te verstevigen is. Tijdens de eerder genoemde

1540

bijeenkomsten kwam veel aan bod aan ervaringen, problemen, ideeën, en oplossingen. Zij heeft in dit debat weinig tijd om die te adresseren. Dat betekent niet dat de D66 fractie hierop in de toekomst geen verdere actie zou nemen. Zij kondigt een vervolg aan. Zoals een deelnemer aan een bijeenkomst zei, moet er minder gesproken worden en meer gedaan.

Mevrouw Leever (PvdA) vindt sociale veiligheid onder jongeren ontzettend belangrijk, zeker in tijden waarin de online leefwereld de drempel voor het pesten verlaagt. Ook zij heeft zich sociaal onveilig gevoeld in het onderwijs. Dat gunt zij niemand.

Iedereen moet zich welkom voelen, iedereen mag er zijn. Hierover is meermaals gesproken in het gemeentebestuur - het is een breed onderwerp. Daarom zal zij haar

1550

bijdrage in meerdere stukjes opdelen.

Het uitgangspunt moet altijd zijn sociale onveiligheid te voorkomen, daarom moet vroeg gesignaleerd blijven worden en daarin groepsgericht gewerkt. Zij vraagt de wethouders of zij die gedachte omarmen en zij vraagt hen hoe zij dit willen

aanpakken in de toekomst. Voornamelijk de focus op het voorkomen van problemen al voor de basisschool. Daar ligt een rol voor de JGZ, voor consultatiebureaus. Zij vraagt hoe de wethouders dit willen aanpakken.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vraagt hoe de PvdA het voor zich ziet om dit voor de basisschoolleeftijd al te gaan voorkomen. Zij vraagt hiervoor enkele voorbeelden.

1560 **Mevrouw Leever** (PvdA) noemt voorschoolse educatie.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) merkt op dat het bestuur dan slechts een kleine groep te pakken heeft. Hoe moet zij zich dit voor zich zien. Zij vraagt nadere toelichting.

Mevrouw Leever (PvdA) merkt op dat te zien is dat sommige kinderen die op de basisschool komen een flinke taalachterstand hebben, maar wellicht ook in sociaal opzicht. Daardoor gaan de problemen zich opstapelen. Zij pleit ervoor dat te voorkomen. Het is inderdaad lastig om dit vroeg te signaleren. Daarom haar vraag aan de wethouders hoe zij dit voor zich zien en hoe zij dit willen aanpakken.

1570 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) herkent wat mevrouw Leever zegt. Dat is ook te zien in onderzoeken. Zij is benieuwd naar de oplossingen. Zij is heel benieuwd wat de wethouder hierin gaat zeggen.

Mevrouw Leever (PvdA) hoorde geen vraag en is ook benieuwd naar de inbreng van de wethouder.

Zij vervolgt met in te gaan op *de samenhangende aanpak*. Bij vragen rondom opvoeden, ontwikkeling, hulp en veiligheid is die samenhang ontzettend belangrijk. Zij waarschuwt voor losse lijntjes in het beleid. Zij bepleit integrale samenwerking tussen bijvoorbeeld Onderwijs, Jeugd, Armoedebestrijding en Veiligheid binnen het stadhuis maar ook daarbuiten. De betrokken organisaties moeten niet naar elkaar gaan kijken. Zij bepleit samenwerking als één team. De gemeente kan hierin de regie pakken. Zij vraagt of de wethouders dit met haar delen. Zo ja, vraagt zij hoe zij dit gaan bewerkstelligen.

1580 **Mevrouw Nederhand** (VOLT) merkt op dat die integrale samenwerking er ooit was. Zij noemt de EVU-teams in Leidsche Rijn in Overvecht waarvoor geen geld meer is. Zij vraagt de reflectie van de PvdA daarop.

Mevrouw Leever (PvdA) merkt op dat over de integrale samenwerking twee jaar geleden ook is gesproken. De financiële situatie van de gemeente is ontzettend lastig. Nu moet geprobeerd worden samen te werken met alle betrokken organisaties om samen tot een goede oplossing te komen, ook binnen de huidige financiële kaders. Zij betreurt het ook dat de kaders mager zijn als gevolg van bezuinigingen bij het Rijk.

1590 **Mevrouw Nederhand** (VOLT) vindt het gemakkelijk om naar het Rijk te wijzen; het is een lokale keuze om geld weg te halen binnen de Jeugdzorg. Zij bevestigt dat de gemeente te dealen heeft met de bezuinigingen. Dat de EVU-teams niet doorgegaan zijn, was wel een keuze [van het lokale bestuur]. Zij vraagt andermaal naar de reflectie daarop van de PvdA.

Mevrouw Leever (PvdA) had daarvoor liever niet willen kiezen. Ook haar fractie wil deze bezuinigingen niet. Wat haar fractie betreft wil zij nooit bezuinigen op jeugd. Dat heeft de PvdA ook gezegd in een amendement in een eerdere Voorjaarsnota. Wat haar betreft komt het stadsbestuur niet aan de Utrechtse basis. Het Rijk dwingt de gemeente Utrecht daartoe wel. Zij wil nu naar alle partners kijken om na te gaan hoe die partners als één geheel samen kunnen werken zo dat met het wegvallen van de EVU-teams niet iets verloren gaat.

1600

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt naar de lessen die het stadsbestuur kan meenemen uit de weg bezuinigde EVU-teams voor de nieuwe integrale oplossing die gaat komen.

Mevrouw Leever (PvdA) vindt dat een goede vraag om door te geven aan de wethouder.

1610 **Mevrouw Dada Anthonij** (D66) deelt met de PvdA dat het stadsbestuur moet roeien met de riemen die het heeft. Die uitdaging ligt er met het wegvallen van de EVU-teams. Zij vraagt of de PvdA het eens is met D66 over dat de kernpartneraanpak de basis kan vormen omdat daaruit al voordelen worden gehaald en dat daarop verder te bouwen is. Zo bleek dat ook uit de Raadsinformatiebijeenkomst.

Mevrouw Leever (PvdA) antwoordt bevestigend.

1620 Zij haalt de uitspraak aan “It takes a village to raise a child”; die uitspraak staat ook in de Jeugdnota die eerder is besproken. De omgeving, de buurt, de wijk, het pedagogisch klimaat en (sociale) media zijn factoren die de basis mede beïnvloeden, dus ook de veilige basis. Zij vindt het goed om gezamenlijk in beeld te brengen welke veiligheidsvraagstukken in de eigen omgeving spelen en hoe deze met elkaar samenhangen en hoe de zorgstructuur voor verschillende onderwerpen daarop is ingericht. Zo is buurtgericht te kijken naar wat een buurt nodig heeft en is juist ook in te zetten op die buurt waar die inzet extra nodig is. Zo is zo goed mogelijke veiligheid in en rond de school aan te bieden waar die extra nodig is.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vraagt of de PvdA dit ook meeneemt in het licht van de Kantelwijk scholen.

1630 **Mevrouw Leever** (PvdA) merkt op dat daarover eerder is gesproken. Er zijn locaties in Utrecht met een lage SES-score en locaties met een hoge; de sociaal economische score. PvdA zet niet in op de wijken waar dit goed gaat. De PvdA zet in op de wijken waar het niet goed gaat. Het wrange is dat uit buurten die het enigszins goed hebben met een hoge SES-score de meeste hulpvragen stellen. De PvdA stelt dat daar dan juist naar gekeken moet worden; ingezet moet worden op waar het niet als vanzelf gaat.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) komt uit een buurt met een hoge SES-score en zij weet dat daar jongeren opgroeien in een situatie die normaal gesproken alleen plaatsvinden in buurten met een lage SES-score. Zij hoopt dat zij de PvdA aan haar zijde kan vinden ook die jongeren niet in de steek te laten.

Mevrouw Leever (PvdA) is het ermee eens geen enkele jongere in de steek te laten. Als er gekozen moet worden, kiest de PvdA voor de buurten waar de hulpvraag niet als vanzelf komt, met een lage SES-score.

1640 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) refereert ook aan de petitie die aan de wethouder is aangeboden; de scholen die te maken hebben met deze kinderen, boden deze petitie aan omdat de situatie nijpend is. Zij hoopt dat de PvdA ruimte ziet om voor die specifieke kinderen in die buurten iets extra's te doen.

Mevrouw Leever (PvdA) benadrukt dat haar fractie geen enkele jongere in de steek laat. Wanneer hulp nodig is, moet daarop worden ingezet. Maar wanneer harde keuzes gemaakt moeten worden, richt zij zich op de buurten met een lage SES-score.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) merkt op dat in alle scholen onveiligheid kan plaatsvinden. Wat haar betreft wordt ingespeeld op de hulpvraag, liever dan te kiezen tussen de wijken. Zij vindt dat rare keuzes in plaats van harde.

1650 **Mevrouw Leever** (PvdA) bevestigt dat overall onveiligheid zich kan voordoen. Dat is heel triest en haar fractie wil dat niet. Te zien is dat er plekken zijn waar de hulpvra-

gen niet gesteld worden, terwijl die hulpvragen er waarschijnlijk wel zijn. Dat baart haar fractie nog meer zorgen. De mensen die de hulpvragen weten te stellen, weten ook de hulp te vinden. De mensen die die hulpvragen niet stellen, krijgen geen hulp. Daar moet het bestuur naar kijken wat de PvdA betreft.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) merkt op dat in eerste instantie gekeken wordt naar de mensen die hulpvragen stellen; blijkbaar is het daar heel dringend. Wanneer dan verder gekeken wordt zijn andere keuzes te maken.

Mevrouw Leevers (PvdA) hoorde geen vraag en herhaalt wat zij zojuist zei.

1660 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat op de zogenaamde witte scholen een enorme pestcultuur kan zijn; hij vraagt of de PvdA inziet dat het dilemma is dat dit een breed gedeeld probleem is.

Mevrouw Leevers (PvdA) benadrukt dat sociale onveiligheid overal in Utrecht te zien is. Daarmee moet het bestuur zeker iets. Er mag wat haar betreft geen jongere achterblijven. Zij herhaalt haar inbreng met betrekking tot het niet stellen van hulpvragen.

1670 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is bekend met een gemengde school die de vinger opsteekt omdat er een pestcultuur is en te maken heeft met handelingsverlegenheid de daarmee moeilijk overweg kan. Hij is ook bekend met een wittere school die het probleem ontkent terwijl hij weet dat ook daar veel pestgedrag is ondanks de buurt met een hoge SES-score. Hij schetst het probleem rond het maken van een onderscheid in buurten.

Hij deelt wat de PvdA zegt over extra aandacht voor buurten waar de hulpvragen moeilijk worden gesteld; op dit onderwerp weet hij het niet zeker. Hij vraagt of de PvdA dat dilemma met hem ziet.

1680 **Mevrouw Leevers** (PvdA) bevestigt dat het bestrijden van sociale onveiligheid ingewikkeld is; dat deelt zij met de heer Dijkstra. Zij heeft het te doen met de wethouders die hierop een taak van de raad krijgen. Dit is lastig omdat het gaat om cultuurverandering. Dat is morgen niet geregeld. Zij herhaalt haar vraag voor aandacht voor de buurten met een lage SES-score. Zij bevestigt dat het dilemma er is.

De heer Raghib (DENK) hoorde de PvdA zeggen dat er buurten zijn waar niet om hulp gevraagd wordt. Hij vraagt of het wellicht raadzaam is om extra in te zetten op het zoeken van de oorzaken.

Mevrouw Leevers (PvdA) bevestigt het zorgelijk te vinden wanneer iemand geen hulpvraag stelt terwijl er wel hulp nodig is. Zij bevestigt dat het op te lossen is wanneer de oorzaak te vinden is. Zij vindt dat het bestuur die oorzaak ook moet zoeken zo dat het mogelijk wordt om als bestuur de problemen in de toekomst te voorkomen. Daarop richtte zij haar betoog.

1690 Zij vervolgt haar inbreng met nader in te gaan op de prestatiedruk. In de gesprekken die zij voerde met jongeren en de raad ook met hen, kwam vaak naar voren dat de jongeren veel prestatiedruk ervaren. Dat heeft veel verschillende oorzaken. Zo zijn er ouders die veel van hun kinderen verwachten, misschien wel iets meer dan goed voor hen is. Maar jongeren ervaren ook stress door bijvoorbeeld de woningmarkt, of omdat het gezin waarin zij opgroeien met weinig geld moeten rondkomen. Zij benadrukt dat het een veelzijdig probleem is. Zij vraagt de wethouders hoe zij dit willen aanpakken; zij merkt op dat het ook domeinoverstijgend is. Zijn er (integrale) oplossingen die snel in te zetten zijn en ook op lange termijn.

1700 Zij rondt haar bijdrage af met het gegeven dat het leven niet altijd gemakkelijk is en dat niet alles vanzelf gaat. Het is niet mogelijk om alles op te lossen en wat haar betreft hoeft dat ook niet altijd. De gemeente is er om de veiligheid van de Utrechtse

jeugd en jongeren te garanderen. Wat haar betreft mogen ze ook weleens zacht vallen om te leren wat het is om daarna weer op te staan. Zij merkt op dat dat van alle tijden is. Zij hoopt dat de jongeren van nu dat ook zo voelen; dat er weer een moment mag komen dat het leven wel gemakkelijker wordt.

Mevrouw Barelds (CDA) merkt op dat de sociale veiligheid van jongeren een complex vraagstuk is. De onveiligheid is minder zichtbaar geworden doordat die ook verhuisd is naar de online wereld. Daarnaast is het niet alleen een veiligheidsvraagstuk; het is ook een zorgvraagstuk.

1710 Voor het CDA is dit een belangrijk onderwerp omdat de fractie veel waarde hecht aan goede omgangsvormen. De vraag is hoe die omgangsvormen vast te stellen en hoe ervoor te zorgen dat jongeren daarbij actief betrokken worden. Daarvoor bestaan al samenwerkingsverbanden, onder andere met scholen. Zij geven aan behoefte te hebben aan betere vroegsignalering en duidelijker handelingsperspectieven, onder andere ook bij dreigende criminaliteit.

Daarnaast is er behoefte aan deskundigheidsbevordering voor schoolmedewerkers; zij vraagt de wethouder wat de gemeente doet om die deskundigheid te vergroten en de scholen daarin te ondersteunen.

1720 Het CDA wil verder kijken naar de rol van de gemeenschap; hoe ervoor te zorgen dat het gesprek met en tussen de jongeren op gang komt. Moet de gemeente wellicht vaker in de leefomgeving van de jongeren aanwezig zijn. Hoe bereikbaar zijn de buurthuizen voor jongeren? Hoe kan de gemeente inzet plegen online en op andere plekken op een gemeenschap waarin jongeren veiligheid geboden wordt en hen helpen om met elkaar ook een veilige omgeving te creëren. Zij verneemt graag hoe de wethouder dat ziet.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) is blij dat D66 en het CDA elkaar daar kunnen vinden. Zij vraagt hoe het CDA aankijkt tegen de oproep van D66 om jongeren aan tafel te krijgen binnen de gemeente.

1730 **Mevrouw Barelds** (CDA) vindt dat in ieder geval goed; het gemeentebestuur moet niet alleen óver mensen spreken maar vooral ook mét mensen.

Mevrouw Van Meerveld (Student & Starter) vindt dat iedere jongere veilig moet kunnen opgroeien, studeren en uitgaan in Utrecht. Hoewel haar fractie graag wil dat de stad voor iedereen een veilige plek is om op te groeien, laat de realiteit anders zien. Zo laat de monitor Inclusie en sociale veiligheid een groei zien van pesten onder jeugd. De sociale veiligheid is tijdens de studie niet altijd zeker. Een avond uit is ook niet voor iedereen meer onbezorgd.

1740 Zij sluit zich als eerste graag aan bij D66 over het monitoren van pesten binnen de gemeente en de oproep om jongeren actief te betrekken bij gesprekken en zij sluit zich aan bij de inbreng van de PvdA over de integrale samenwerking.

Zij wil graag ingaan op preventie. Uit onderzoek blijkt dat met preventie al veel problemen zijn op te lossen rondom de sociale veiligheid onder jeugd. Ondanks dat uit schriftelijke vragen blijkt dat scholen zich inzetten op antipest-protocollen is in de Utrechtse monitor te zien uit 2023 een stijgende lijn onder kinderen en jongeren die worden gepest. Zij vraagt of die protocollen niet goed werken. Zij krijgt hierop graag de reflectie van de wethouder.

Haar fractie wil niet voorbijgaan aan het gegeven dat een groot deel van het leven van de jeugd online plaatsvindt. Daarnaast is te zien dat pesten onder jongeren vaak niet stopt achter de voordeur. Door sociale media kan pesten altijd blijven doorgaan.

- 1750 Daaraan zou het stadsbestuur volgens jongeren meer aandacht moeten besteden. Niet alleen op de middelbare school, maar zelfs al op de basisschool. Dit kan volgens de jongeren in combinatie met de basisvaardigheid digitale geletterdheid. Zij vraagt de wethouder of hij kan toezeggen dat de digitale geletterdheid met specifieke aandacht voor online pesten en sociale online veiligheid wordt opgenomen als speerpunt in het jaarplan van de UOA (Utrechtse Onderwijsagenda) in het aankomend jaar. Welke concrete stappen gaat de wethouder zetten om dit te realiseren?
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) was ook betrokken bij de Utrechtse onderwijsagenda. Dit is al één van de speerpunten in die agenda. Zij is daarmee heel blij. Zij vraagt mevrouw Van Meerveld of zij extra media wijsheid wil en ook extra digitale geletterdheid en aandacht voor pesten en sociale weerbaarheid. Of is hetgeen wat nu in de agenda staat voldoende?
- 1760 **Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) merkt op dat dit minder terugkwam in het jaarplan, maar wel in het inleidende stuk. Zij vindt het echt van belang dat dit de aandacht krijgt, ieder jaar weer opnieuw. Het versnelt en er komen weer nieuwe leerlingen bij; die aandacht zal daarop ieder jaar weer opnieuw gericht moeten worden.
- Mevrouw Nederhand** (VOLT) merkt op dat in het onderwijs digitale geletterdheid een onderdeel is van burgerschapsonderwijs. Docenten voelen zich al snel overvraagd omdat heel veel op hun bord ligt. Zij vraagt hoe Student & Starter daarop reflecteert.
- 1770 **Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) merkt op dat digitale geletterdheid onder de basisvaardigheden valt die zijn gesteld door het ministerie. Dit wordt als zeer belangrijk ervaren door scholieren. Daaraan zal aandacht besteed moeten worden. Wanneer dat in combinatie met burgerschap gebeurt, is dat wat haar fractie betreft zeker prima. Maar wat haar betreft moet er aandacht komen voor de digitale wereld.
- Mevrouw Nederhand** (VOLT) merkt op dat in het antwoord uit het onderwijsveld blijkt dat dat er al is en dat daarop gelet wordt. Zij vraagt hoe Student & Starter daarop reflecteert.
- 1780 **Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) antwoordt dat wanneer dat gezegd wordt voor lezen of schrijven zonder dat daaraan doelen worden gesteld, de hele wereld op zijn kop zou staan. Ditzelfde zou wat haar betreft moeten gelden voor de digitale wereld. Zij herhaalt haar pleidooi voor aandacht daarvoor.
- Mevrouw Nederhand** (VOLT) antwoordt dat dit verwerkt is in het burgerschapsonderwijs; dat komt terug op VMBO-, MBO- scholen en op een andere manier tijdens maatschappijleer in Havo/Vwo klassen. Zij vraagt of Student & Starter daarvan op de hoogte is.
- Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) stelt als vervolgvraag aan mevrouw Nederhand, of zij opnieuw wil kijken naar wat de basisvaardigheden zijn en op welke manier dat is vastgelegd. Dit zijn twee afzonderlijke onderdelen. Dit komt terug in burgerschap; burgerschap is ook een basisvaardigheid.
- 1790 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het eens met Student & Starter. Hij zag dit dilemma ook bij D66. Hij worstelt hiermee. Uiteraard moet aandacht besteed worden aan digitale geletterdheid en aan burgerschap, et cetera. Maar daarop gefocust vraagt hij zich af of dat de prioriteit is die uit de discussie van vandaag moet komen.
- Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) benadrukt dat haar vraag aan de wethouder was ook of hij wil reflecteren op het gegeven dat de cijfers wel omhoog gaan ondanks de protocollen. Daarnaast pleit haar fractie ervoor aandacht te hebben

- 1800 voor de digitale geletterdheid; daarbij geven leerlingen en scholieren aan dat daarin ook aandacht moet komen voor het online pestgedrag. Het is een samenkomst van beide.
- Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op het studenten- en jongerenleven in Utrecht. Afgelopen jaar was dit onderwerp van gesprek: de sociale veiligheid tijdens de studententijd. De bangalijsen werden veel besproken. Dat was niet alleen voor studenten het geval, maar ook voor haar ouders was het spannend dat zij naar Utrecht ging. Wat als zij de volgende zou zijn die iets overkwam. Dat was niet alleen bij haar het geval, maar bij haar hele uitgroep en iedereen die zij daar sprak. Ondanks dat er een gedragscode is ondertekend door verschillende verenigingen, gaat het alsnog soms fout. Hoewel bijna iedereen het gezellig vindt om in de stad te
- 1810 dansen, is dat zeker niet altijd een fijne ervaring. Zij schetst mogelijke ervaringen waarop attentie geboden is. Dat zou niet de norm moeten zijn.
- Zij pleit voor een veiliger sfeer in de stad dan momenteel vaak ervaren wordt. Zij vraagt de wethouder of hij bereid is een concreet actieplan op te stellen met structurele maatregelen om de sociale veiligheid van studenten en jongeren in Utrecht te verbeteren en hierbij specifiek aandacht te hebben voor het online aspect. Zij doet de suggestie vooral grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven strenger te handhaven en voor op straat betere voorlichting te geven en aandacht voor preventie binnen studentenverenigingen en misschien een hulptool voor wanneer het toch fout gaat extra maatregelen om veilig thuis te komen, ook na een avondje-uit.
- 1820
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) gaat in op de bouwen aan vertrouwen. Vertrouwen is wat haar betreft het sleutelwoord wanneer gesproken wordt over sociale veiligheid onder jongeren. Vertrouwen in zichzelf, in medeleerlingen, in school, ouders, mensen die willen helpen en de wereld om de jongeren heen. Vertrouwen gaat niet vanzelf, kost tijd en energie. Zeker in de wereld na corona. Wat haar betreft zijn er gedragsregels nodig om te weten waarop te vertrouwen is. Zij vindt ook dat er een vangnet nodig is wanneer het niet goed gaat.
- Haar fractie ziet dat in Utrecht hard wordt gewerkt door allerlei organisaties en mensen om zowel de sociale veiligheid te waarborgen en wanneer er problemen zijn te interveniëren. Toch lukt het niet altijd en blijft GroenLinks kijken naar wat nog is te verbeteren is om in Utrecht de cultuur van wederzijds vertrouwen te versterken. Zij bevestigt dat het gaat om cultuurverandering. In dat licht stipt zij de volgende punten aan. Wanneer er een overlapping is met punten die al zijn ingebracht zal zij dat aan-
- 1830 geven.
- Onderwijs jeugd en zorg werken al tijden samen. Dat kan wat haar fractie betreft nog meer. Een van de sprekers zei te willen dat het hele netwerk rondom de jongere gaat staan. Zij vraagt of de wethouder kan nagaan of de belemmeringen die er nu zijn om welzijnswerk in de school te hebben, kunnen worden weggenomen. Hoe kijkt de wethouder daar naar en op welke wijze zouden onderwijs en jeugd nog meer te
- 1840 ontschotten zijn?
- Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) kan zich helemaal vinden in de woorden van mevrouw Vermeulen. Tegelijkertijd hoopt zij dat mevrouw Vermeulen het eens is met de aanvulling dat er dan duidelijkheid is over wie de regie voert.
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) is het daarmee volledig eens. Zij stelde daarover tussentijds ook een vraag. Hier moet samen met scholen en met andere partijen naar gekeken worden.

- 1850 Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de plannen voor de jeugd. Wat haar betreft wordt Ondersteuning Nabij georganiseerd en zij ziet dat hiermee al is gestart. Zij vindt het belangrijk dat dit gemonitord blijft worden; er bestaat zorg over bezuinigingen en een teruglopend aanbod van het samenwerkingsverband. Op 17 februari is een uitspraak gedaan door de Raad van State over dat bezuiniging op het Samenwerkingsverband moeten worden teruggedraaid. Zij legt de vraag voor aan de wethouder of dat ook gevolgen heeft voor de gemeente Utrecht.
- 1860 Zij gaat in op de online omgeving waar ook sociale onveiligheid heerst. Pestgedrag en ruzies eindigen niet bij het schoolplein maar etteren vaak door in onlinegroepen en op sociale media. Haar fractie pleit ervoor smartphones te weren uit het basisonderwijs en sociale media vanaf 15 jaar toe te staan. Zij is blij te hebben vernomen dat hierin ook op landelijk niveau stappen gezet gaan worden.
- 1870 Om het vertrouwen uit te bouwen en te verstevigen zijn educatieve programma's belangrijk. Er zijn verschillende educatieve programma's gericht op het vergroten van weerbaarheid, mediawijsheid en sociale veiligheid. Naar aanleiding van signalen uit de praktijk vraagt haar fractie zich af of de programma's die nu op de website staan worden geëvalueerd door scholen en of bekend is welke daarvan succesvol zijn en welke niet. Zij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.
- 1880 Zij zou graag zien dat het aanbod een meer doorlopende leerlijn kent, zoals bijvoorbeeld Amsterdammerschap in Amsterdam. Haar fractie pleit in de Utrechtse Onderwijs Agenda voor doorlopende leerlijnen. Om hierin stappen te zetten zou de methode Vreedzaam kunnen worden uitgebreid en aangepast zodat zij nog meer aansluit bij het Voortgezet Onderwijs, bijvoorbeeld met een toolkit van het College voor de Rechten van de Mens. Zij vraagt of het college bekend is met die toolkit en of de wethouder kan toezeggen na te gaan hoe het aanbod nog beter is aan te passen en het bij de tafel Onderwijs en Jeugd te bespreken.
- Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) deelt volledig de behoefte aan het creëren van een doorlopende leerlijn. Dit is ook besproken bij het onderwerp smartphones. De beperking is dat het gemeentebestuur niet gaat over de inhoud van het onderwijs. In hoeverre ziet mevrouw Vermeulen dat de raad dit ook van de wethouder kan vragen om door te voeren in het Onderwijs.
- 1890 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) merkt op dat in de Utrechtse Onderwijsagenda samen met scholen en de andere partners (niet alleen gemeentelijke) aangegeven is dat de fractie een aantal thema's belangrijk vindt en dat zij graag een doorlopende leerlijn wil. Dat kan ook vanuit de scholen zelf. Zij denkt dat dit in gezamenlijke samspraak gedaan moet worden. Niet voor niets loopt dit beter in het basisonderwijs met Vreedzame school dan in het middelbaar onderwijs. Goed moet worden gekeken naar wat het is. Gekeken zou kunnen worden naar meer eenheid in alle programma's.
- Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) kan zich daarin vinden. Zij hoopt dat ook mevrouw Vermeulen het met haar eens is dat D66 en GroenLinks dit heel graag kunnen willen en dat zij tegelijkertijd beseft dat het voornamelijk afhankelijk zal zijn van het landelijke beleid en de onderwijsinstellingen of dat daadwerkelijk gaat lukken.
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) streeft een win-winsituatie na. Het is goed om na te gaan hoe in de veelheid van programma's de verduurzaming mogelijk is zodat betere aandacht te schenken is aan sociale veiligheid en ook burgerschap. Zij sluit zich aan bij de inbreng van D66 en het CDA over vertrouwen in de jeugd. Zij bepleit te praten mét de jongeren in plaats van alleen over ze te praten. Zij weten

nog beter wat er speelt en wat er moet gebeuren en hoe zij de huidige situatie ervaren.

Zij noemt een onderzoek uit Amsterdam in dit verband.

Zij krijgt graag de toezegging jongeren en kinderen actief te betrekken bij het beleid en ook bij het trainingsaanbod. Wat haar betreft wordt gebruik gemaakt van hun

1900

ervaringsdeskundigheid als het gaat om de vergroting van de sociale weerbaarheid. Zij gaat voor bouwen aan vertrouwen en zij hoopt dat het college dat met haar doet. **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het met veel eens met wat mevrouw Vermeulen heeft ingebracht. Hij mist in het betoog van mevrouw Vermeulen het stellen van grenzen. Hij hoopt dat GroenLinks de relevantie daarvan met hem deelt.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) heeft gesteld dat het ook gaat om grenzen stellen en het afspreken van gedragsregels; dat wordt gezamenlijk gedaan, ook samen met scholen, en bijvoorbeeld in een programma als Tot Hier en Niet Verder.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) noemt de handelingsverlegenheid bij scholen en niet in staat zijn om de grenzen te handhaven. Hij legt de vraag voor of daarover wellicht veel meer gesproken moet worden in deze commissie bij dit onderwerp. Wat hem betreft gaat het nadrukkelijker om grenzen stellen en zoeken naar hoe de scholen in staat te stellen de regels op de eigen school te handhaven. Hij vraagt of GroenLinks het met hem deelt.

1910

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat met hem te delen. Zij heeft zich ingelezen op gezamenlijke autoriteit, hoe dat te doen samen met ouders, school en andere partners. Wanneer het niet goed gaat met jongeren, zullen ze ook opgevangen moeten worden. Wat haar betreft worden dader en slachtoffer geholpen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat voor dit deel veel meer bestuurlijke aandacht nodig is. Hij begrijpt uit de reactie van mevrouw Vermeulen dat dit gedeeld wordt door GroenLinks.

1920

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) is het ermee eens dat daarop zeker ingezet moet worden. Dat wordt gedaan door het gezamenlijk vertrouwen. Zij noemt de term *samenkracht* in dit verband.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat een deel van de inbreng van GroenLinks over het betrekken bij het beleid van jeugd ging. Zij vindt dat een heel goed voorstel. Haar fractie staat daar volledig achter. Waarom kwam GroenLinks niet met dit voorstel bij de bespreking van de nota Jeugd?

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) merkt op dat haar fractie regelmatig voorstellen indient, juist ook om jeugd bij het beleid te betrekken. Dat doet GroenLinks deels ook door het betrekken van onder meer Young Minds. Haar fractie is van mening dat dit nog meer kan. Het is mogelijk dat haar collega dat minder naar voren heeft gebracht. Maar haar fractie vindt het wel een belangrijk punt, bij alle facetten van beleid.

1930

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt waarom de inbreng niet op het moment suprême was wanneer dat voor GroenLinks zo belangrijk is.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) benadrukt haar standpunt als het gaat om het betrekken van jeugd bij beleid.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat hiervoor geen raadsvoorstel voorligt. Dit is een ingekomen agendering. Nu is dit onderwerp nergens aan te koppelen. Zij vraagt of dit wellicht enigszins onhandig is van GroenLinks.

1940

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) begrijpt niet goed waarop mevrouw Nederhand doelt. Zij herhaalt haar standpunt.

De heer Raghib (DENK) hoort GroenLinks zeggen de jeugd te willen betrekken bij het maken van beleid. Op welke wijze denkt GroenLinks de jeugd te bereiken die een enorm wantrouwen heeft.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vindt dat een hele terechte vraag. Zij bevestigt dat er wantrouwen is. Zij ziet aan de contacten in het basisonderwijs en middelbaar onderwijs dat er echt jongeren zijn die graag willen meedenken. Ze denkt ook dat het vertrouwen vergroot moet worden. Er moet gebouwd worden aan vertrouwen. De gemeente heeft een taak in het betrekken van de jeugd bij beleidsvorming als het gaat om de jeugd.

De heer Raghib (DENK) vraagt op welke wijze mevrouw Vermeulen denkt het vertrouwen te kunnen vergroten.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) denkt dat te kunnen doen met bijvoorbeeld het Democratieprogramma. Het bezoek aan scholen om te vertellen wat het bestuur doet. Ook via de Kinderraad.

De heer Raghib (DENK) vraagt of GroenLinks van mening is dat het vergroten van het vertrouwen een weerspiegeling moet zijn van de samenleving.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt bevestigend.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat de jeugd zich wereldwijd onveiliger voelt en daar naar gaat handelen. Daarom is het belangrijk dat het stadsbestuur zich afvraagt wat Utrecht kan doen om de oorzaken van onveiligheid van de Utrechtse jeugd aan te pakken. Wat kan Utrecht doen om de grondoorzaken van onveiligheid aan te pakken? Welke rol ziet het college voor zichzelf? Pas wanneer het bestuur op één lijn zit over de rol, kan de raad het college goed controleren.

Zij ziet dit op twee thema's: bestaanszekerheid en jeugdzorg. Bestaanszekerheid is een belangrijk onderdeel van de opvoeding. Kinderen in huizen met een kleinere portemonnee kunnen achterlopen op cognitieve en mentale ontwikkeling, scoren minder goed op lichamelijke gezondheid, presteren minder op school, kunnen minder scoren op sociale en emotionele ontwikkeling en ervaren ook last van de invloed van ouderlijke stress. Haar fractie ziet andere keuzes dan het college tot nog toe heeft gemaakt op dit thema. Daarom dient haar fractie een initiatiefvoorstel in.

Een andere rol is die van jeugdzorg. Haar fractie maakt zich zorgen over de oplopende caseload van Buurteammedewerkers. Dit wordt ervaren, al is dit niet direct terug te zien in de cijfers. De Buurteams krijgen meer veiligheidvraagstukken door de samenwerking met Veilig Thuis. Het gaat ook om steeds complexere kaders waarop medewerkers vaak langer moeten monitoren. Hierdoor is meer uitval van medewerkers te voorzien. Ook heeft de veiligheidsproblematiek die urgenter wordt ingeschat, voorrang op andere vragen van opvoeders. Daardoor stijgen de wachtlijsten voor andere opvoedvraagstukken. Haar fractie maakt zich daarover zorgen én over de uitval van Buurteammedewerkers, én over de stijgende wachtlijsten. Zij vraagt of het college deze zorgen deelt en of hij mogelijkheid biedt om de caseloadzwaarte te voorkomen.

De heer Raghib (DENK) hoorde VOLT spreken over grondoorzaken. Hij vraagt welke die grondoorzaken zijn. Hij houdt het voor mogelijk dat daarover nog verschil van mening bestaat.

Mevrouw Nederhand (VOLT) refereert aan de twee bijeenkomsten met de onderwijs professioneel als in de stad waarin de grondoorzaken besproken zijn. Zij vindt het een goede vraag omdat het belangrijk is; het is van belang dat het college dezelfde

1990 grondoorzaken ziet als de raad. Zij wil in gesprek met DENK wanneer die fractie onduidelijkheid hierin ziet.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dit een goed onderwerp en ook goed om dat onderwerp in de volle breedte te bespreken. Hij schetst de praktijk op het gebied van de onveiligheid die wordt ervaren door jongeren. Hij focust zich het liefst op veilige en pestvrije scholen. Dat komt terug in de beantwoording; mocht dat onvoldoende zijn, zal hij dat afzonderlijk agenderen in VOWE. Wat hier voorligt, vindt hij wel heel erg groot.

2000 De vraag is wat de wethouders kunnen doen. De gemeente kan niet zoveel. De scholen zijn primair verantwoordelijk. Hij uit zijn teleurstelling daarover. Hij noemt de stok van de leerplichtambtenaar. Meer pestgedrag op school betekent meer verzuim, meer werk voor de leerplichtambtenaar met een gemeentelijke taak en vervolgens is daar de jeugdzorg, de jeugdhulp. Met groter uitval op school ontstaat een grotere druk op de jeugdzorg. Dat zijn twee harde redenen om als wethouder een titel te hebben om met de school in gesprek te gaan, wanneer die te weinig doen met het naleven van pestprotocollen, met het aanpakken van pestgedrag et cetera. Hij vraagt of het college ontkent dat de gemeente vanuit die twee perspectieven een heel groot belang heeft bij de maximale inzet van scholen op het bestrijden van pestgedrag. Het tweede is de vraag hoe het kan dat die wederkerigheid niet nadrukkelijk wordt genoemd in het convenant uit 2021 *Veiligheid in en om de school*. Ten derde vraagt hij of het convenant verlengd is. Ten vierde vraagt hij of de gemeente op basis van dit perspectief niet veel nadrukkelijker dan tot nu toe strenge eisen stellen aan scholen op het bestrijden van pestgedrag vanuit dat belang. Ten vijfde vraagt hij of het college voldoende eisen stelt. Hij houdt het voor mogelijk dat het college voldoende eisen stelt; dit blijkt namelijk ook niet uit de beantwoording van schriftelijke vragen.

2010

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) voelt de urgentie van de heer Dijkstra om pesten aan te kaarten. Zij heeft dat zelf meegemaakt als ouder; zij begrijpt hoeveel impact dat heeft. Zij vraagt of de heer Dijkstra het met haar eens kan zijn wanneer zij zegt dat het ontstaan van pesten een andere oorzaak heeft die wel in de grondoorzaken ligt. Het kind dat thuis geen fijn thuis heeft, kan om zich heen slaan op school en kan zich ontwikkelen tot pester. Zij vraagt of de heer Dijkstra die zienswijze kan delen; deelt de heer Dijkstra met haar dat ook gekeken moet worden naar de grondoorzaken.

2020

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de vraag van mevrouw Dada-Anthonij de kern raakt van de behandeling van dit onderwerp. Hij bevestigt dat te zien. Hij kent heel veel voorbeelden. Hij kreeg met zijn kinderen een breed palet van wat er op scholen kan gebeuren. De route via de grondoorzaken thuis is een lange. Het helpt om een pester direct aan te pakken op pestgedrag. Hij ziet dat als een mooi moment om de situatie aan te pakken. Hij beseft dat dat slechts een klein deel van het verhaal is. Hij hoopt daaraan meer te kunnen doen. Hij ziet dat op een aantal scholen te weinig gedaan wordt aan de bestrijding van pestgedrag. Hij ziet ook in dit opzicht een groot verschil tussen scholen. Om die reden heeft hij deze aandacht daarvoor.

2030

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) is op zoek naar de mening van de heer Dijkstra als het gaat om haar overtuiging dat evenveel aandacht geschonken moet worden aan de preventie van dit soort situaties. Daarbij zijn zowel pester als slachtoffer het meest gebaat.

- 2040 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het daarmee een beetje eens en ook een beetje oneens. Er is sprake van een disbalans. Hij ziet dat er te weinig aandacht is voor grenzen stellen, ook in het debat; plegers helpen door ze aan te spreken en ze te confronteren met wat er gebeurt. Dat gebeurt op scholen te weinig. Daarop moet meer ingezet worden.
- De heer Raghib** (DENK) hoort EenUtrecht spreken over de grondoorzaken die bijvoorbeeld voortkomen uit een onrustige thuissituatie. Hij vraagt of EenUtrecht het met hem eens is dat een van de grondoorzaken van sociale onveiligheid ook kan liggen in leerlingen die een gebedsverbod krijgen op school. Zo ja, moet het stadsbestuur de wethouder oproepen om daarmee iets te doen.
- 2050 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) heeft de desbetreffende motie destijds gesteund. Hij bevestigt dat dit soort zaken kunnen helpen; zo dat leerlingen zich meer thuis voelen op school. Hij opperde destijds een stilleruimte te maken in plaats van een gebedsruimte. Die kan verschillende functies hebben.
- De heer Raghib** (DENK) merkt op dat het hem niet zozeer gaat om het faciliteren van een stilleruimte. Het gaat hem om het gebedsverbod. Leerlingen die willen bidden worden, gestopt in hun gebed.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat dit ongewenst is. Er moet wat hem betreft ook ruimte zijn in de stilleruimte om te bidden, te reflecteren, et cetera. Ook richting DENK zegt hij dat hij niet alleen spreekt over de onveilige situaties thuis. Hij spreekt ook over de gezinnen thuis in ook wijken met een hoge SES-score waar heel slecht wordt gesproken over Marokkaans Nederlandse kinderen en de kinderen die dan met een vreselijk gedrag op die scholen komen.
- 2060 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt of de heer Dijkstra met haar deelt dat het niet alleen de verantwoordelijkheid is van de scholen, maar ook van de ouders en andere partijen in de stad. Zij ziet namelijk ook dat scholen heel hard werken, juist om te komen tot een veilige omgeving en pestgedrag proberen tegen te gaan.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het daarmee volledig eens. Hij ziet ook een aantal scholen die het echt niet meer zelf kunnen. Hij ziet scholen de hulp van een gemeente of andere partijen nodig hebben om het op die scholen weer goed te laten gaan.
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt welke hulp ze dan nodig hebben.
- 2070 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) heeft daarvoor geen ei van Columbus om de pestcultuur op school bespreekbaar te maken. Te merken is in gevallen dat docenten het moeilijk vinden om dat te doen in een klas en zelfs directeuren dat moeilijk vinden. Dan kan het wat hem betreft helpen om andere partijen de school in te trekken, zoals een leerplichtambtenaar, de gemeente, de jeugdzorg, welzijn. Het is ook mogelijk een theatervoorstelling binnen te halen dat heel erg gaat over hoe met elkaar om te gaan. Dat kan ook een start zijn voor een gesprek.
- Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) merkt op dat pestgedrag soms nasijpelt tot na schooltijd, in de wijk of op andere plekken. Zij legt de vraag voor of aan ouderen, aan jongeren zelf daarin veel meer een rol gegeven zou moeten worden.
- 2080 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het daarmee volledig eens. Hij vervolgt zijn betoog met in te gaan op financiën. Hoe ziet het college dat in dit veld? Als de gemeente al geld investeert, zouden dan meer leerplichtambtenaren ingezet kunnen worden, of meer subsidie voor mentoren op scholen zo dat die meer kunnen werken met kleinere klassen. Hoe ziet het college dat voor zich?
- De ene school heeft het gemakkelijker dan de andere en aan scholen die het gemakkelijker hebben als het gaat om het tegenhouden van een pestcultuur, is vaak te zien dat het dan gaat om kleinere, of om mentoren die kleinere groepen hebben. Ook is te

- 2090 zien dat daardoor sommige scholen plegers beter kunnen aanpakken dan andere scholen. Bij de vreedzame schoolinterventie zit de aanpak van plegers er niet of nauwelijks in. Het element plegers helpen, komt naar zijn mening te weinig terug. Hij vraagt of het college dat beeld bij hem erkent en of dat iets is om aandacht voor te vragen in dit hele veld, in het hele spectrum.
- Tenslotte gaat hij in op het aanpakken van de pestcultuur op school; hij stelt dat ouders en leerlingen dan ontzettend belangrijk zijn en hij noemt onder meer ouderraden. Wanneer de school dit succesvol wil doen, moet dat verbreed worden met de groepen van ouders en leerlingen. Dat sluit aan bij de vragen van D66 en Student & Starter op meer stedelijk niveau. Hij spreekt dan meer op schoolniveau. Hij mist dat op een aantal scholen; dat dit niet gebeurt het ouders en leerlingen op een aantal scholen. Hij vraagt of het college dat deelt. Hij vindt dat de gemeente moet na-
- 2100 gaan of scholen daarop voldoende inzetten, dat ze leerlingen en ouders voldoende betrekken bij de aanpak van pestcultuur. Hij vraagt daarop de reflectie van het college.
- Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) merkt op dat scholen medezeggenschap hebben waarbij verplicht wordt om met ouders en leerlingen in gesprek te gaan. Zij vraagt op welke manier dit niet wordt meegenomen.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat scholen verplicht zijn een pestprotocol te hebben, et cetera. Wanneer papierwerk worden opgevraagd op de scholen waar zijn kinderen hebben gezeten, hadden de scholen het allemaal. Op één school ging het perfect; op alle andere drie scholen was er een pestcultuur – de één nog erger dan
- 2110 de ander. Klaarblijkelijk lukt het scholen niet altijd ondanks de verplichting.
- Mevrouw Van Meerveld** (Student & Starter) merkt op dat haar punt niet gaat over of er wel of geen pestcultuur heerst op een dergelijk moment. Het punt gaat over het betrekken van leerlingen. Haar vraag daarbij is of dat wel de taak van het college is. Naar haar weten ligt dat bij inspectie; hoe kijkt de heer Dijkstra daar naar?
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) licht toe dat hij om die reden zijn betoog zo heeft opgebouwd. Inspectie is niet van de gemeente, maar de gemeente heeft wel een leerplichtambtenaar, wel jeugdzorg. Wanneer de gemeente haar werk niet goed doet, heeft de school daar last van, en omgekeerd heeft de gemeente er last van wanneer de school zijn werk niet goed doet. Dat geeft de gemeente een titel met de
- 2120 school in gesprek te willen over de aanpak van een pestcultuur.
- Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) is zoekende. Zij begrijpt de urgentie op het pesten vanuit EenUtrecht. Zij deelt die urgentie. Zij vraagt of de heer Dijkstra een meer faciliterende rol voor de gemeente voor zich ziet, of een voorschrijvende.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat de gemeente niet alleen faciliterend is. Wat hem betreft mag de wethouder op enig moment streng zijn, om scholen te houden aan afspraken. Wat hem betreft is het opportuun om een stevig gesprek te voeren op enig moment. Dat gaat wat hem betreft twee kanten op.
- Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) merkt op dat de wethouder maar een beperkte ruimte heeft om dingen er doorheen te krijgen. Zij legt de vraag voor of het dan
- 2130 wellicht goed is om dit goed te laten regelen op een hoger niveau en daarnaast in te zetten op preventie op lokaal niveau.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat ook allemaal waar. Dat is de lange route. Dat moet het stadsbestuur ook doen. Wat hem betreft zoekt het bestuur vanmiddag naar wat dit jaar gezamenlijk is te doen én naar wat op kortere termijn is te realiseren.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) wil dan opgemerkt hebben dat zij de urgentie begrijpt. Soms biedt de lange route ook de meest duurzame en effectieve oplossing. **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het daarmee eens. Dat doen en het andere niet laten.

2140

De voorzitter constateert dat HORIZON niet aanwezig is; zij geeft het woord aan de fractie van de VVD.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) maakt zich zorgen over de veiligheid van de Utrechtse jeugd. Zij brengt het begin hiervan onder de aandacht: de Gossib Girl account en de Bangalijst. Dat had een enorme impact op leerlingen en studenten. Zij vindt dat het daartoe geleid moet worden dat dergelijke situaties niet meer voorkomen. De gevolgen voor de slachtoffers zijn enorm.

2150

Haar fractie vindt het belangrijk dat ouders betrokken worden bij wat op scholen gebeurt. En ook belangrijk dat de ouders betrokken zijn bij wat er met hun kinderen gebeurt. Daar waar het echt niet goed gaat komen ze uit bij het bureau HALT. Haar fractie wil dat de signalen terechtkomen bij de gemeente over bijvoorbeeld dat een ouder niet goed betrokken is, niet komt opdagen bij een ouderavond, dat de kinderen van het pad lijken af te gaan, zo dat preventief te werk is te gaan. Zij verneemt graag van het college hoe dat gaat met de signalen. Wanneer de signalen binnenkomen, vraagt zij hoe daarop te reageren.

2160

In de beantwoording op de schriftelijke vragen zag zij dat het college een lichte toename ziet van agressie en online pesten. Zij zag in de werkagenda van de Utrechtse Onderwijsagenda dat meer aandacht geschonken had mogen worden aan pesten. Zij leest een kleine alinea over vreedzame scholen; zij vindt dat belangrijk maar nog niet voldoende om de lading te dekken. Zij vraagt het college of in de toekomst meer aandacht is te schenken aan onder meer het verschuiven van online pesten naar de online wereld.

Haar fractie verneemt van scholen wanneer zij in gesprek zijn dat zij zich zorgen maken over wat er gebeurt buiten het directe zicht van de school; scholen zouden het in sommige gevallen fijn vinden om een camera te plaatsen, juist ook om louche types af te schrikken.

2170

De heer Raghib (DENK) merkt op dat moslims met een migratie achtergrond en jonge moslims zich in toenemende mate onveilig voelen en vragen zich meer en meer af of het land waarin zij geboren zijn wel hun stad en land is. Hij benadrukt dat hij tegen hen zegt dat Nederland hun land is en dat Utrecht hun stad is. DENK zal er altijd zijn voor hen.

Moslim jongeren zouden slecht geïntegreerd zijn, zouden de Nederlandse waarden en normen niet omarmen en zouden een antisemitisme probleem hebben. Deze [beschuldigingen] krijgen deze jongeren over zich heen van leden van het kabinet. Om beter te integreren krijgen deze jongeren te maken met actief op moslims gericht beleid met de wet Toezicht op Informeel Onderwijs. Hij noemt in dat verband de Koranscholen-politie.

2180

Als kers op de taart is in de Tweede Kamer de motie Becker aangenomen over het bijhouden van gegevens over culturele en religieuze normen en waarden van Nederlanders met een migratie achtergrond. DENK spreekt vaker met jongeren in de stad die zich in toenemende mate sociaal onveilig voelen door deze ontwikkelingen.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) vindt dat DENK in de slachtofferrol gaat zitten. Zij benadrukt dat het toezicht al het informele onderwijs betreft.

De heer Raghieb (DENK) ontkent dat dit een slachtofferrol is.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) begrijpt dat wanneer DENK kritiek krijgt, waarop DENK kritiek krijgt wel meevalt.

2190 **De heer Raghieb** (DENK) zet uiteen dat met de wet Toezicht op Informeel Onderwijs het landelijk bestuur moslims bij voorbaat verdacht maakt. Daarop is zijn fractie tegen. Hij vervolgt zijn inbreng.

Nu het kabinet zich tegen grote groepen jongeren keert, is het extra belangrijk om als gemeente voor deze jongeren te staan. Hij vraagt de wethouder of hij erkent dat de retoriek en het beleid van het kabinet een negatieve impact heeft op het gevoel van veiligheid van veel Utrechtse jongeren met een migratie en islamitische achtergrond. Hij roept de wethouder op om op te staan voor al die jongeren die zich nu onveilig voelen.

2200 **Mevrouw Al Saqaff** (VVD) adviseert de heer Raghieb in de Tweede Kamer plaats te nemen. Er zijn hier geen ministers; hier zijn wethouders. Zij adviseert hem zich te focussen op het Utrechtse.

De heer Raghieb (DENK) adviseert mevrouw Al Saqaff om in gesprek te gaan met moslim jongeren in de wijk. Die kunnen beamen dat ze zich sociaal onveilig voelen.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) wil die gevoelens niet ontkennen. Het betoog van de heer Raghieb gaat over wat landelijk plaatsvindt; het college wordt opgeroepen daaraan iets te doen. Utrecht gaat daar niet over. Zij vraagt of DENK nog iets kan zeggen over het Utrechtse.

De heer Raghieb (DENK) benadrukt van mening te zijn dat de gemeente moet staan voor ook deze jongeren.

2210 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) had bij de agendering duidelijk voor ogen dat dit onderwerp over de (sociale) veiligheid de gehele Utrechtse jeugd in de stad en op school betreft. Zij vraagt hoe DENK in dat licht zijn eigen betoog ziet.

De heer Raghieb (DENK) staat voor de veiligheid van elke jongere; welke achtergrond die jongere ook heeft.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vraagt of DENK het met haar eens is dat het goed is breder te kijken naar de oorzaken van de problemen en ook met oplossingen te komen die in de grondoorzaken liggen die ook daadwerkelijk de hele Utrechtse jeugd betreffen. Zij benadrukt haar inbreng in dit debat te zijn begonnen met het noemen van de grondoorzaken.

2220 **De heer Raghieb** (DENK) zag recentelijk de reportage van de NOS over scholen waar een gebedsverbod heerst. Ook in Utrecht zijn die scholen. Daarom binnenkort daarover meer in de commissie VOWE. Hij vraagt of de wethouder erkent dat het gebedsverbod niet alleen in strijd is met de grondwet, maar ook een vorm van sociale onveiligheid inhoudt. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) vraagt wat DENK vindt van de discussie in VOWE van ongeveer anderhalf uur over gebedsruimten.

De heer Raghieb (DENK) merkt op dat vandaag niet het faciliteren van gebedsruimtes of stilleruimtes aan de orde is maar leerlingen die tijdens hun gebed op school gestopt worden met bidden.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) herhaalt haar vraag over het debat in VOWE.

2230 **De heer Raghieb** (DENK) merkt op dat dat debat lang geleden is gevoerd en dat de problemen nog steeds niet zijn opgelost. Om die reden brengt hij dit nog een keer in.

Niet agenderende partijen

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) merkt op dat al veel gezegd is over dit belangrijke onderwerp; ook veel goede dingen. Er speelt veel, zoals anderen al gedetailleerd hebben aangegeven. De oplossingen zijn er niet er zomaar gezien de al genoemde grondoorzaken.

2240 Zij waakt ervoor om alles op het bordje te leggen van de gemeente of het college om dit op te lossen. Zij sluit zich daarom graag aan bij de vraag van D66 over wat nu bij de gemeente ligt en bij scholen zelf. Wat haar fractie betreft kan het iets breder; dit probleem is een probleem van de samenleving dat niet is op te lossen vanachter bureaus.

Er bestaan al veel mooie dingen en er komen nog enkele extra programma's, onder andere over digitaal opgroeien. De oplossing vraagt een lange adem. Zij doet de suggestie de programma's die nu uitgerold zijn en nog uitgerold gaan worden goed te monitoren zoals GroenLinks ook vraagt. Wat haar betreft wordt de tijd gegeven om verandering teweeg te willen brengen; die verandering kost tijd en het kost meer tijd dan het bestuur zou willen.

2250 Tot slot sluit zij zich graag aan bij de inbreng van het CDA over de inzet op het opbouwen van gemeenschappen. Haar fractie gelooft dat daarin de sleutel ligt tot verandering.

De voorzitter schorst de vergadering om 15.25 uur tot 15.30 uur en heropent haar dan voor de beantwoording.

De beantwoording.

2260 **Wethouder Eerenberg** merkt op dat de commissie hiermee een relevant maatschappelijk probleem aansnijdt; veel jongeren van welke leeftijd dan ook voelen zich onveilig om verschillende redenen. De commissie vraagt van het college daarvoor beter zijn best te doen. Hij voelt mee met de intentie om de problemen wanneer ze niet te voorkomen zijn, snel en adequaat op te lossen. Hij heeft zelf schoolwisselingen meegemaakt met zijn kinderen. Dat zijn heftige momenten. Hij worstelt ook met de aap die hij op zijn schouder neemt; hij zegt dat niet omdat hij dat niet wil, niet omdat hij het niet relevant vindt. Hij zegt dat omdat hij valse verwachtingen wil voorkomen. Hij wil eerlijk zijn over de beperkte tools die hij heeft. Hij verwacht dat het oplossen van het maatschappelijk probleem nog wel iets langer zal duren. Hij vindt het goed om dit debat te blijven voeren. Wanneer het bestuur het debat blijft voeren zal uiteindelijk de oplossing daar zijn; maar voor het vinden van de oplossing zijn meer partijen nodig dan het bestuur hier aan tafel.

2270 Hij gaat allereerst in op grondoorzaken van onveiligheid, vervolgens zal hij inzoomen op scholen en pesten, en daarna zal hij ingaan op de individuele vragen.

Grondoorzaken van onveiligheid

Zijn collega wethouder De Vries zal ingaan op de grondoorzaken die niet over mentale gezondheid of onderwijs gaan.

2280 Hij benadrukt dat hij te maken heeft met veelkoppige grondoorzaken. Dat gaat over prestatiedruk en de maatschappij waarin momenteel geleefd wordt. Presteren wordt van jongeren op steeds prillere leeftijd gevraagd. In en ook buiten het onderwijs. Hij schetst de verwachtingen waaraan jongeren moeten voldoen. Weerbaarheid tegen die verwachtingen gaat langs twee lijnen in de grondoorzaken: accepteren dat het leven soms imperfect is en dat mensen mogen twijfelen, vallen en opstaan, iets niet leuk mogen vinden, dat een keer een dag zonder make-up ook prima is of zonder gel

in het haar. Hij noemt in dit verband het programma rondom mentale gezondheid. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe versie daarvan.

Mevrouw Leever (PvdA) deelt dit betoog van de wethouder. Zij hoort de wethouder spreken over het plan voor mentale gezondheid dat nakende is. De wethouder heeft eerder gezegd dat de middelen rondom mentale gezondheid vrij schaars zijn op dit moment. Zij legt de vraag voor hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt.

Wethouder Eerenberg merkt op dat dit de lengte is van zijn polsstok. Hij kan namens de Raad dit doen met de beperkte middelen die het bestuur heeft. Het gesprek over de extra financiën wordt niet gevoerd; dat gesprek zal eerder uitkomen op het omgekeerde.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) merkt op dat veel in de beantwoording gericht wordt op het weerbaar maken van mensen. Zij bevestigt dat dat heel belangrijk is.

Tegelijkertijd ging haar vraag meer over het eigenaarschap en het gevoel van het mee mogen praten, de rust die dat geeft - zij vraagt of de wethouder dit kan toezeggen in die brede grondoorzaken; dan spreekt zij ook over grote problemen zoals wonen, klimaat en armoede. Dat de jongeren nauwer betrokken bij het beleid daarop zodat zij daarin mee kunnen praten en dat er niet meer over hen wordt gepraat.

Wethouder Eerenberg antwoordt bevestigend; naar wat hij weet gaat wethouder De Vries in op Agency, zoals genoemd door Micha de Winter. Hij benadrukt dat dit een grondoorzaak is: de weerbaarheid en het accepteren van imperfectie.

Een andere grondoorzaak is dat wanneer iemand hulp nodig heeft en die persoon wil die hulp uit het professionele circuit halen, hij te maken krijgt met lange wachtlijsten.

De vraag is dan hoe een laagdrempelig collectief aanbod aan te bieden voor het creëren van een grotere nabijheid met bijvoorbeeld inloophuizen waaraan gewerkt wordt binnen Volksgezondheid en mensen geholpen kunnen worden door mensen met ervaringsdeskundigheid. Hij noemt de term “de wachtverzachter” in dit verband. Iedereen die op de wachtlijst staat voor Jeugd, krijgt de wachtverzachter aangeboden. In veel gevallen hebben mensen dan de jeugdpsychiatrie niet meer nodig. Ook dit is een blokje grondoorzaken.

In toenemende mate begeeft het pestgedrag zich naar de online wereld. Die wereld kan praktisch maar ook giftig zijn. De wethouder benadrukt dat het veiliger maken van het internet een hele grote vraag is om aan het college te stellen. Hij vindt dan ook dat het debat nodig is om na te gaan wat de raad daarvan vindt. Hij ziet dat nog niet zo direct voor zich, anders dan dat er in het onderwijs waar alle kinderen komen lesmethodes moeten zijn - tot zijn geluk heeft de wethouder al gezegd dat dit in het onderwijs moet. In het kader van vragen als digitale weerbaarheid, nepnieuws herkennen, hoe om te gaan met veilig sociaal mediagebruik tekent de wethouder aan dat zaken verbieden niet automatisch maakt dat mensen zich veiliger gaan gedragen in de digitale wereld. Mensen weerbaar maken is ook dat ze meegenomen worden om hen te laten zien waar grenzen zitten. De wethouder benadrukt dat dit iets is voor de landelijke wetgever.

Dit geldt ook voor een eventueel verbod op smartphones. Op heel veel scholen is dat dan de praktijk. Docenten ervaren daardoor een enorme rust. En opgemerkt wordt dat leerlingen weer met elkaar gaan praten. De wethouder geeft het door aan de scholen waar dit nog niet de praktijk is.

Relatief stelde de commissie veel vragen over het schoolgebouw; wat is in de scholen te doen? Alles wat hij in scholen kan doen is gebaseerd op verleiding, overtuiging of subsidiëring. De wethouder heeft geen wettelijk instrumentarium om tegen een school te zeggen wat ze bijvoorbeeld moeten doen tegen pesten.

Hij beantwoordt de vragen vanuit de instrumenten die hij heeft: verleiding, overtuiging of subsidiëring.

Een van de vragen betrof de Stadstafel Jeugd en Onderwijs - de wethouder bevestigt richting D66 dat hierover aan die tafel te spreken is. Dat wordt momenteel ook gedaan. Aan deze tafel kunnen de wethouders De Vries en Eerenberg onderwerpen agenderen, en inzetten op de overtuiging, op verleiding en ook op het uitlichten van best practices. In een eerder debat zijn vragen gesteld over het dicht zetten op een school leerlingvolgsysteem.

2340 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) ziet dit als een toezegging; zij vraagt wanneer de commissie een terugkoppeling kan verwachten. Zij doet de suggestie de directeur van het Globe-college hierbij uit te nodigen; hij heeft dit aangekaart.

Wethouder Eerenberg stelt zich voor dit te blijven doen in de kwartaalbrieven Onderwijs. Hij zal contact opnemen met de directeur van het Globe-college.

Hij vervolgt zijn beantwoording

2350 De gemeente heeft een convenant verlengd tot 2026. Hiermee beantwoordt hij een van de vragen van de heer Dijkstra. Dit heeft hij besproken met schooldirecteuren en niet alleen met schoolbestuurders. Dit is ook gepubliceerd op het internet. De wethouder heeft goed gehoord dat D66 vraagt om een Internetpagina met daarin meer de uitnodiging aan de ouders de hebben aangegeven de weg te bewandelen voor bepaalde zorgen. Hij zal de informatie meer in die context op de website zetten, zonder dat hij daarmee het meldpunt wordt voor bezorgde ouders over onveilige situaties in een school.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) benadrukt dat dit echt niet bedoeld is als meldpunt; het gaat haar om de juiste links voor de juiste problemen, zoals ronseling. Ook hier vraagt zij wanneer de commissie hierop een terugkoppeling kan verwachten.

2360 **Wethouder Eerenberg** noemt hierop de eerstvolgende kwartaal brief Onderwijs. Hij attendeert de commissie op de inspanningen landelijk op dit thema; de website www.jouwveiligeschool.nl is een landelijke website die gaat over wat er in een school moet gebeuren om veilig te zijn. Welke methodieken zijn er die bewezen effectief zijn. Die vraag heeft hij daarmee beantwoord. Op die website zit een link naar het Nationaal jeugd instituut; dat instituut evalueert een aantal van die methodieken.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) krijgt signalen dat uit een aantal van de programma's de vraag komt of de gemeente Utrecht haar eigen aanbod wel goed evalueert en daarop zicht heeft.

Wethouder Eerenberg vraagt op welk aanbod van de gemeente GroenLinks doelt.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) doelt op educatieve programma's die de gemeente subsidieert.

2370 **Wethouder Eerenberg** gaat na of hij hierop later terug kan komen. Hij weet niet op welke programma's GroenLinks nu doelt. Wanneer hij dat weet, zal hij nagaan hoe dat zit met de evaluatie.

De wethouder merkt op dat hij niet weet per school hoeveel er gepest wordt. Die cijfers heeft de gemeente niet. De inspectie op het onderwijs administreert wel op schoolniveau maar alleen grote incidenten. Die zijn niet op stedelijk niveau beschikbaar. Die wil inspectie ook niet verstrekken. De wethouder denkt dat inspectie daarvoor goede argumenten heeft. Dan moet hij het doen met wat hierover in de literatuur te vinden is; hij verwijst de commissie andermaal naar het Nederlands Jeugd Instituut. Die heeft goed uitgesplitst hoeveel leerlingen per leeftijdscategorie gemiddeld genomen gepest wordt, waarom ze gepest worden en wie de daders/plegers zijn. De verschuiving van pesten naar online maakt het moeilijker; is dat op

- 2380 school of niet op school? Dat is niet te administreren, niet door de inspectie, niet door scholen, en al helemaal niet door de gemeente. Heel veel docenten worstelen met dat probleem. Hierover spreekt de wethouder ook met docenten. Relevant is de vertrouwensband tussen leraar en leerling. Voor ouders is online ook heel veel informatie te vinden. Het is de vraag of het college daarvoor de verantwoordelijkheid moet nemen. Het is de vraag of het stadsbestuur daarin moet investeren; dit kan er niet zomaar even bij.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of het college met hem deelt dat het nuttig kan zijn wanneer scholen wel beter weten hoe het staat met de veiligheid onder leerlingen. Bijvoorbeeld via een enquête.
- 2390 **Wethouder Eerenberg** verwacht dat het antwoord tweeledig is wanneer die vraag gesteld wordt aan docenten: als docent in de klas te weten wat er speelt, als docent na schooltijd beperkt te zijn in zijn rol als pedagoog. Hij ziet oprecht niet hoe hij dat met een enquête in cijfers kan krijgen en helemaal niet op het niveau zo dat hij weet welke individuele leerling beter geholpen moet worden om het pesten te voorkomen.
- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) spreekt ook wel eens leerlingen die denken dat ze de enige zijn die gepest worden en hij spreekt docenten die de situatie op school wel eens onderschatten. Hij zoekt naar mogelijkheden om meer greep te krijgen op dit [fenomeen]. Hij doet de suggestie af te wijken van wat standaard gedaan wordt.
- 2400 **Wethouder Eerenberg** komt veel op scholen. Hij heeft oprecht niet het beeld dat er docenten zijn die dit probleem onderschatten, en ook niet dat er scholen zijn die dit probleem onderschatten. Hij denkt dat er vooral veel zorg zit over hoe dit effectief is tegen te gaan in de complexer wordende samenleving. Hij weet niet welke interventie uit zijn toolkit kan komen om dit probleem snel en eenvoudig te verminderen.
- Mevrouw Nederhand** (VOLT) vraagt of hier ook niet een rol ligt voor ouders en opvoeders.
- Wethouder Eerenberg** antwoordt bevestigend. Hij beantwoordt de vragen die hij krijgt. Hij benadrukt het belang van de vertrouwensrelatie in dit verband. Hij adviseert de ouders ervoor te zorgen dat hun kind hen vertrouwt. Dat kan de wethouder al helemaal niet regelen.
- 2410 **Mevrouw Dada-Anthonij** (D66) merkt op dat wanneer de oorzaak niet bekend is van problemen, de juiste oplossing ook niet is te vinden. Zij ziet heel veel expertise met de jongerenorganisaties. Daar ligt een mooi netwerk. Zij legt de vraag voor of die samen met scholen is in te zetten om de oorzaken na te gaan. Zij spreekt dan specifiek over het pesten omdat het zo'n belangrijk onderwerp is. Waar liggen de grootste oorzaken. Mogelijk zijn dan de goede oplossingen te vinden.
- Wethouder Eerenberg** deelt de analyse met D66. Hij refereert aan een van de Raadsinformatiebijeenkomsten. Het jongerenwerk werkt hier al aan. Elke school heeft een wettelijk verplicht veiligheidsplan. Daarin kan een pestprotocol zitten. Dat hoeft niet. Hij geeft Student & Starter hierop gelijk. In een dergelijk veiligheidsplan
- 2420 zitten afspraken over het signaleren van pesten, afspraken om pesten te voorkomen, aanspreekpunten en, klachtenregelingen. Hij bevestigt dat samen met partners effectief naar de grondoorzaken te kijken is. Daarop is de inzet vanuit volksgezondheid, de inzet vanuit het jongerenwerk, er zijn scholen die daarop veel doen. De analyse van de oorzaken is er wel. Een werkende interventie om pestgedrag snel te verminderen, is er niet. Er zijn werkende interventies, maar die zijn van de lange adem en die gaan over vertrouwen, over het creëren van een veilige omgeving, die gaan over de norm bespreekbaar maken in de klas. Kinderen gaan van nature grenzen opzoeken wanneer zij iets niet mogen. Soms is het grenzen opzoeken van de één, pestgedrag voor

de ander. Dan is er een vertrouwenspersoon nodig die naast de gepeste gaat staan en die ervoor zorgt dat het pestgedrag bespreekbaar wordt.

2430

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) haakt aan op het vertrouwen. Ook haar ervaring is dat scholen zich inspinnen om het zoveel mogelijk binnenshuis te houden; daarmee zegt zij niet dat te doen. Zij hoopt dat de wethouders dit signaal op scholen en schoolbesturen willen overbrengen om daarin een andere aanpak te zoeken.

Wethouder Eerenberg onderkent dat er verschillen zijn tussen scholen. Daarom is hij betrokken bij het Utrechts Onderwijsbeleid, in hij betrokken bij het jaarplan.

Tegenwoordig wordt dit besproken aan de Stadstafel Jeugd en Onderwijs en één van de onderdelen daarvan is intervisie. Welke scholen doen dit heel goed en excellent en welke kunnen daarvan leren. Dat is een moeilijk en kwetsbaar gesprek. Een school moet bereid zijn te zeggen dat hij het een beetje beter kan doen. Het college probeert te faciliteren en te verleiden zo dat het gesprek op gang komt over de betere aanpak.

2440

De heer Raghib (DENK) merkt op dat vaak afwijkend gedrag wordt gekoppeld aan mensen met een migratie-achtergrond en etniciteit. Hij werkt in de jeugdzorg. Hij hoort vaak terug van jongeren dat ze altijd de pineut zijn, dat ze altijd worden aangesproken. Dit blijkt ook uit onderzoek naar wat docenten doen in de praktijk. Wat hem betreft speelt het onderwijssysteem niet adequaat in op de sociale realiteit van stedelijke jongeren; wat hem betreft blijven docenten vastzitten in een gepolariseerd debat over integratie. Hij is benieuwd naar de reactie van de wethouder.

2450

Wethouder Eerenberg merkt op dat wanneer er docenten zijn die denken dat iemands afkomst of iemands religie de reden is voor pestgedrag, en dat dat de enige reden is, die docent aan het discrimineren is. De wethouder veroordeelt dat scherp. Hij is een dergelijke docent nog nooit in het Utrechtse onderwijs tegengekomen.

De heer Raghib (DENK) bedoelde dat ook niet. Hij is ervan overtuigd dat docenten dit niet bewust doen, vaak gebeurt dit zodat docenten niet weten hoe ze met dergelijk gedrag om moeten gaan; dit krijgt hij mee uit het veld.

Wethouder Eerenberg vindt het moeilijk in te schatten wat individuele docenten wel of niet onbewust meewegen. Hij sluit niet uit dat dat het geval kan zijn in individuele gevallen. Maar zeker in het Utrechtse onderwijs bieden docenten kinderen een goede toekomst onafhankelijk van hun achtergrond.

2460

De wethouder heeft al veel antwoorden gegeven op vragen van EenUtrecht. Hij is het zeer eens met EenUtrecht dat aandacht voor dit thema helpt. De Utrechtse scholen weten dat dit debat gevoerd wordt. Het feit hierover te spreken zet al iets in gang.

Hij is het er ook over eens dat scholen primair verantwoordelijk zijn.

Leerplicht gaat heel erg over individuele casuïstiek. Op het moment waarop een leerplicht ambtenaar bij verzuim komt, is er altijd een gesprek over de oorzaak van het verzuim. Ook hier noemt de wethouder het vertrouwen. Wanneer een leerling verzuimt vanwege pestgedrag, en hij een veilige omgeving thuis heeft waar hij dat meldt, gaat de lijn terug naar het onderwijs.

2470

De wethouder is het niet eens met EenUtrecht over de wederkerigheid in het convenant. Het convenant bestaat uit een set afspraken: wat doet de gemeente, wat doet de politie, wat doet de school, wat doen schoolbesturen? Daarin zit nadrukkelijk het principe van over en weer.

Gevraagd is of de gemeente strengere eisen kan stellen aan scholen om pestgedrag te voorkomen; de wethouder benadrukt dat het voorkomen van pestgedrag een wettelijke verplichting is. Een protocol kan onderdeel zijn van pestbeleid; de wethou-

der kan geen aanvullende maatregelen opleggen. Inspectie ziet toe op de wettelijke verplichting. Hij wil graag op de hoogte komen van scholen die zich niet houden aan de wettelijke verplichting en hij houdt zich aanbevolen voor informatie daarover uit de raad. De wethouder zal dan de onderwijsinspectie bellen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het zo zwart-wit niet ligt. Hij benadrukt dat sommige scholen veel moeite hebben om pestprotocollen na te leven. Hij vraagt of de wethouder ook ziet dat hij dan een titel heeft om het gesprek dwingend aan te gaan.

Wethouder Eerenberg zet uiteen dat dat gesprek bij hem in een andere volgorde verloopt; dat begint met enthousiasmeren en faciliteren, met leren. Hij refereert wederom aan de Stadstafel Jeugd en Onderwijs. Hij zal allereerst nagaan of hij de school kan helpen wanneer een school moeite heeft om een protocol na te leven.

Het is in die zin een ladder. Het college is van mening dat het heel mooi zou zijn wanneer de gemeente op scholen een inzet zou kunnen plegen om pestbeleid vorm te geven, toe te zien, daarbij te ondersteunen, pestcoördinatoren te benoemen. Dan heeft hij ook een financiële afspraak te maken met de raad. Hij vreest dat het antwoord is dat daarvoor geen geld is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat er al scholen zijn die hun vinger hebben opgestoken omdat ze het niet meer zelfstandig voor elkaar krijgen.

Wethouder Eerenberg heeft dat niet meegemaakt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de gemeente ermee bekend is dat in het geval dat sommige scholen het niet meer zelfstandig voor elkaar krijgen, zij er beter aan hadden gedaan de hulpvraag te stellen richting de gemeente en andere partijen.

Wethouder Eerenberg vindt dit een hypothetisch gesprek. Hij weet niet of er een school is die wel hulp had willen vragen maar geen hulp heeft gevraagd omdat de school het moeilijk vindt hulp te vragen. Hij houdt zich aanbevolen voor informatie over die scholen.

EenUtrecht vroeg of de bezuinigingen geen negatieve impact hebben op het voorkomen van pesten op school; de gemeente Utrecht heeft geen eigen middelen om pestbeleid op scholen vorm te geven, of uit te voeren. Er zijn geen bezuinigingen in de onderwijsbegroting op dit thema. Dat is ook geantwoord op schriftelijke vragen. Maar er wordt wel bezuinigd op zaken die om het onderwijs heen zitten. Hij kan geen directe correlatie aanbrengen met pestbeleid op scholen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) begrijpt het nu; hij merkt op dat vanuit cultuur heel veel programma's werden verzorgd die heel veel raken aan het bespreekbaar maken van pesten. Die zijn voor een deel wel wegbezuinigd. De hebben wel een rol in het verminderen van pesten. Hij vraagt of het college dat ook ziet.

Wethouder Eerenberg herhaalt zijn stelling dat hij het moeilijk vindt om een bewezen relatie te leggen tussen een bepaalde cultuur; De Dansers bijvoorbeeld die met kinderen gaan oefenen, zo dat ze daardoor weerbaarder worden in beweging. Hij benadrukt dat alles minder wordt, op heel veel vlakken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) betreurt dit. Hij kent voorbeelden uit de culturele bijdrage in het onderwijs die dienen als hulp om zaken als pestgedrag bespreekbaar te maken.

Wethouder Eerenberg wil voorkomen in een moeras terecht te komen van niet bewezen correlaties en aannames. Hij is het met EenUtrecht eens dat de bezuinigingen landelijk effect hebben op de cohesie in het onderwijs, op het bieden van kansen aan kinderen. Hij durft zich niet te committeren aan de uitspraak dat dientengevolge het pesten toeneemt.

Overigens denkt de wethouder dat scholen ontzettend creatief zijn en ontzettend veel passie op dit thema hebben.

2530 De wethouder vindt tot zijn spijt kleinere klassen een utopische gedachte gezien het lerarentekort.

Hij is het niet eens met de heer Dijkstra als zou de aanpak van plegers nauwelijks in de Vreedzame school zitten. Hij zegt dit na een training zo dat hij zelf kan optreden als vreedzame docent. De opleiding vreedzame docent gaat ook over wat kinderen beweegt tot hun gedrag en hoe het goede gesprek te voeren. Het gaat ook over mediation in de klas door kinderen. Dan gaat het ook over het aanspreken van plegers.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) verwacht dat de wethouder het met hem eens is dat de praktijk vaak weerbarstiger is dan de theorie. Het stellen van grenzen aan plegers schiet er soms volledig bij in.

2540 **Wethouder Eerenberg** kan zich zomaar voorstellen dat er individuele casussen zijn waarin een kind gepest wordt en de ouders van mening zijn dat iets meer gedaan had kunnen worden aan de pleger. Als het gaat om het beleid van scholen, gaat het over samen, mediaten, over plegen, over grondoorzaken, over de vraag waarom een kind pest.

Hij is het eens met de stelling dat het hebben van een ouderraad cruciaal is.

Hiermee rondt hij het thema pesten af.

Hij vervolgt met in te gaan op de Jeugdgezondheidszorg. Hij bevestigt dat de Jeugdgezondheidszorg let op eventueel onveilige situaties, ervaren door het kind.

2550 Afwijkend gedrag is een van de belangrijkste signalen waar de jeugdverpleegkundigen en de jeugdartsen kijken. Hij afwijkend gedrag wordt altijd nagegaan of dat voortkomt uit een onveilige situatie. Wanneer er vermoedens zijn, wordt er altijd gehandeld. Het kan te maken hebben met heel veel factoren.

GroenLinks stelde vragen over bezuinigingen op het samenwerkingsverband. De wethouder merkt op dat de uitspraak van de rechter van heel recent is. Hij heeft nog geen beeld van wat dat betekent voor de Utrechtse samenwerkingsverbanden. Het is goed nieuws omdat het Rijk onterecht bezuinigd heeft. Hij informeert de commissie over het samenwerkingsverband primair onderwijs. Daar is inmiddels een interim bestuurder bezig om na te gaan hoe een en ander weer op de rit te zetten.

In zijn beantwoording is duidelijk geworden dat hij het eens is met VOLT.

2560 De wethouder gaat altijd in gesprek met ouders die zich ergens zorgen over maken, zo zegt de wethouder richting de VVD. Hij gaat dan altijd na waarmee dat te maken kan hebben. Hij probeert altijd mensen een stap verder te brengen en als het over beleid gaat, gaat hij na wat het bestuur daarvan kan leren.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) licht toe te hebben gesproken over signalen die de school krijgt wanneer ouders niet voldoende betrokken zijn, of dat leerlingen bij Bureau HALT terechtkomen en dat de ouders daar ook niet goed betrokken zijn. Hoe komen die signalen binnen en wat wordt er vervolgens mee gedaan.

2570 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat dat aan de school is, wanneer de school zich zorgen maakt over de ouderbetrokkenheid. Heel veel scholen organiseren informatieavonden over digitale weerbaarheid en Smartphones. Een aantal daarvan faciliteert de gemeente collectief vanuit Volksgezondheid. Die informatieavonden worden heel goed bezocht. Heel veel ouders worstelen hiermee. Hij kent de schoolleiders niet anders dan dat zij handelen op dergelijke signalen.

Mevrouw Al Saqaff (VVD) gelooft dat. Het gaat haar erom dat de gemeente ook preventief te werk kan gaan door bijvoorbeeld mensen erop af te sturen; gebeurt

daar iets dat kan escaleren? Komt het binnen bij de gemeente zo dat zij meer aan de preventieve kant kan gaan zitten? Zou de wethouder op het preventieve gedeelte willen inzetten?

2580 **Wethouder Eerenberg** licht toe dat dat signaal niet automatisch bij het college komt; hij heeft geen geaggregeerd beeld op welke scholen door welke derden iets gedaan wordt in verband met onvoldoende ouderbetrokkenheid in onveilige situaties. Hij beantwoordt de vraag over de wil om in te zetten op preventie, dat die inzet niet langs die lijn zit. Op elke school heeft de gemeente kernpartneraanpak; op elke school zit de gemeente aan tafel over situaties waarover mensen zich zorgen maken. De kernpartneraanpak vindt hij een veel waardevoller instrument dan de route die mevrouw Al Saqaff beschrijft. Via de kernpartneraanpak komt het beeld naar boven van wat er op de school moet gebeuren aan ondersteuning. Hij voegt toe aan de digitale weerbaarheid dat de bibliotheek hele goede programma's heeft. Daarover is hij het eens.

2590 **DENK** vroeg of de wethouder zich wil hard maken voor de nieuwe wet die toezicht gaat houden op informeel onderwijs; hij begrijpt de woorden van DENK. Ook is waar dat een deel van het informeel onderwijs niet de karakteristieken kent van dat het uit een religieus oogpunt komt. Daarover zegt de wet ook iets; hij wil die wet beter bestuderen voordat hij zou kunnen zeggen dat de wet de prullenbak in moet. Hij vindt het verwerpelijk als zou toegezien worden op de organisatie alleen omdat de organisatie uit een bepaalde religie komt. Dat moet wat hem betreft niet plaatsvinden in de Utrechtse samenleving.

2600 De wethouder herhaalt wat hij eerder heeft gezegd over gebed en gebedsruimten; hij vindt dat kinderen niet verboden mag worden hun religie te belijden. De vrijheid van godsdienst hoort bij Nederland. Dat betekent ook niet dat er [vanzelfsprekend] een recht is op een gebedsruimte. Die twee zaken zijn bij elkaar te brengen in scholen door bijvoorbeeld er een andere ruimte voor open te stellen en door het gesprek daarover te voeren; dat is ontzettend leerzaam voor leerlingen onderling. Dat is pas echt de ander leren kennen: waarom die ander bidt. De wethouders vindt dat mooi. Hij kent geen scholen waar hier op een verbod geldt.

De heer Raghib (DENK) vraagt of de wethouder bereid is in gesprek te gaan in het geval mocht blijken dat er wel scholen zijn waar dit verbod geldt.

2610 **Wethouder Eerenberg** heeft direct na het debat over het Leidsche Rijn college de rector gebeld en precies gezegd wat hij zojuist zei. De rector was het met hem eens. In het openbaar onderwijs kunnen daaraan geen rechten ontleend worden.

Wanneer de raad hem zou informeren over de school waar dit plaatsvindt, belt hij die weer persoonlijk binnen 24 uur.

De ChristenUnie vroeg een uitsplitsing waarover de gemeente gaat en waarover de scholen gaan. Dat is moeilijk met een schaarstje te knippen. Heel veel is vastgelegd in wetgeving. Aan de formele kant is te zeggen dat scholen over onderwijshuisvesting gaan, het leerlingenvervoer, en de leerplicht. Wanneer gekeken wordt naar de debatten in het bestuur, heeft het college op heel veel zaken invloed.

2620 **Mevrouw Alblas** (ChristenUnie) licht toe dat haar vraag te maken had met dat het stadsbestuur ervoor moet waken dat het niet alles op het bordje van de gemeente moet leggen wat daar niet hoort. D66 sprak daarover ook.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat zeer eens te zijn met de ChristenUnie en D66. Hij weet dat heel veel scholen in de stad dit een welkome opmerking vinden.

Gevraagd is door ook de ChristenUnie of programma's die de gemeente subsidieert, gemonitord worden; de wethouder zet uiteen dat alles wat de gemeente subsidieert,

zij monitoort. Er zijn subsidievoorwaarden en effectiviteit is een van die voorwaarden. Hij zal later nog terugkomen op twee specifieke voorbeelden voor GroenLinks. Die voorbeelden worden momenteel gezocht.

2630 De wethouder omarmt een slotstatement van de ChristenUnie; misschien vat dat statement het hele debat wel samen. De ChristenUnie merkte op dat dit over gemeenschap gaat, over of “de ander” kennen, over samenleven. Dat is precies wat het is en dat is steeds minder vanzelfsprekend. Steeds meer leven mensen in hun eigen bubbel, als individu. Soms verzucht hij dat het wellicht de wereld op zijn kop is om te denken dat de problemen in het onderwijs opgelost worden door simpelweg de inzet van methodes.

Gemiste vragen

De heer Raghib (DENK) vraagt in het kader van informeel onderwijs wat de wethouder zegt tegen de 50.000 mensen die de petitie hebben ondertekend en het niet eens zijn met die desbetreffende wet. Gaat hij daar niet voor opkomen?

2640 **Wethouder Eerenberg** merkt op dat DENK hem vraagt namens de gemeente tegen een wet te lobbyen. Wanneer hem gevraagd zou worden tegen discriminatie te lobbyen, wanneer hem gevraagd werd het eens te zijn met mensen die in het weekend kinderen iets willen bijbrengen over de waarde van de religie en dat dat moet kunnen in de samenleving, zou hij het daarmee heel eens zijn. Hij noemt de zondagsschool als voorbeeld in de Nederlandse samenleving.

Hij zal de wet zorgvuldig moeten lezen om tot de conclusie te kunnen komen dat die wet de prullenbak in moet. Er zijn ook andere vormen van informeel onderwijs waar het wellicht gerechtvaardigd is dat er goed toezicht op plaatsvindt.

2650 Hij is het er zeer over eens dat het niet zo mag zijn dat moslims hun kinderen de waarde van hun religie niet mogen bijbrengen.

De heer Raghib (DENK) merkt op dat heel veel van de beschuldigingen in het kader van informeel onderwijs, feitelijk onjuist blijken te zijn. Hij ziet geen grond om deze wet in te zetten. Hij zet dat in het perspectief van de nadere bestudering door de wethouder. Hij herhaalt zijn vraag of de wethouder wil optreden tegen deze wet. Heel veel mensen voelen zich niet begrepen, voelen zich uitgesloten. Zij zijn van mening dat zij in hun vrije tijd dit moeten kunnen doen.

2660 **Wethouder Eerenberg** merkt op dat zijn hartenkreet aan het einde van zijn betoog hierover gaat. Samenleven ook met de ander die niet gekend wordt. In toenemende mate wordt dit moeilijker in onze samenleving. Ook politici - veelal landelijke politici - hebben daarin tot zijn spijt een grote rol. Hij vindt het verwerpelijk en zorgelijk wanneer die tendens zich doorzet. Hij vindt dat Utrecht een ander voorbeeld moet laten zien. Tot zijn geluk doet Utrecht dat.

Wethouder De Vries merkt op dat zijn polsstok niet veel langer is dan die van wethouder Eerenberg. Hij geeft een winstwaarschuwing als het gaat om de gevraagde actieplannen van de gemeente.

2670 Het betrekken van jeugd en jongeren bij de bespreking van grondoorzaken sluit heel erg aan bij hoe in Utrecht gewerkt wordt. Jeugdparticipatie begint al op hele jonge leeftijd. Hij noemt enkele voorbeelden: het jongeren panel YoungMinds, de STAD (jeugd participatie bureau), SlimPact armoede in samenwerking met WNI, Speaking Minds vanuit de organisatie Safe the Children. Waar er kansen liggen, is Utrecht actief. De wethouder wil dat zeker toezeggen.

De commissie heeft een aantal voorwaarden meegegeven; de wethouder herhaalt de voorwaarde: de gesprekspartners moeten aanwezig zijn, partijen uit de jeugdzorg voor Onderwijs, er moet fysiek voldoende ruimte zijn voor jeugd, jeugd zal pro actief betrokken moeten worden bij een aantal problemen, de ruimte moet gegeven worden aan jongeren voor hun eigen inbreng en ideeën. De wethouder schetst de bestuurlijke voorgeschiedenis en de aandacht voor deze onderwerpen.

2680 De PvdA stelde een vraag over het voorkomen van sociale onveiligheid met daarin een stukje signalering. De wethouder is het helemaal eens met de PvdA dat maar beter iets te voorkomen is.

In de kern gaat het over bouwen aan de gemeenschap in de stad. Het gaat over de versterking van sociaal kapitaal. Dan gaat het over zaken of mensen in de omgeving van anderen leven, of zij iets over elkaar mogen zeggen, of daar naar gevraagd mag worden, of een individu mensen in zijn omgeving kent. Daar ligt een grote stedelijke opgave voor alle partners en partijen in de stad. Het college stimuleert dat. Dat is de gedachte van Vreedzaam; het begin is klein op de Voorschool, en het eindigt groots met Vreedzaam in de wijk. Alle partijen trekken samen op vanuit dezelfde visie.

2690 Daarbij ondersteunen sommige partijen de gemeente; bijvoorbeeld krijgen scholen ondersteuning vanuit het jongerenwerk. Die komen net op een andere manier binnen bij jongeren, die zitten vaak ook veel meer online; dat helpt om aan de voorkant ergens bij te zijn. De voorbeelden uit de praktijk zijn bekend: het jongerenwerk heeft bijvoorbeeld een rol gehad in de online wereld bij het signaleren en voorkomen van de rellen rond Covid. Het college probeert dit zo goed mogelijk te doen.

Opgeroepen is de regie te pakken in de samenwerking tussen alle partijen; de vraag wat te doen wanneer dit uit de hand loopt. Hoe de veiligheidsvraagstukken in de buurt op te pakken. De gemeente organiseert vanuit haar visie het nodige om de school heen, bijvoorbeeld als het gaat om de kernpartneraanpak. Ook de vreedzame wijken hebben hun eigen overleggen in de wijken waarin de partners in het sociale domein en ook bewoners en kinderen samen komen. Dat is preventief. Ook bij overlast of straatintimidatie zal gehandeld moeten worden. Daarvoor is een app van de gemeente: Beter Gemeld. Ook is er in elke wijk een veiligheidnetwerk waarin de partijen rondom onveiligheid met elkaar samen optrekken. Op die manier wordt gewerkt wanneer veiligheidsvraagstukken spelen. Dat doet de gemeente samen met de stadsma-
2700 kers; juist met de mensen die in de wijken wonen en leven.

Het CDA riep ertoe op na te gaan of buurthuizen een bijdrage zouden kunnen leveren en hoe te kunnen zorgen voor een veiliger wereld. Meer buurthuizen wordt een lastig verhaal. Over meer ontmoetingsplekken voor jongeren in de wijken is eerder
2710 gesproken. Alleen werken aan die plekken is niet voldoende. Daarom kijkt het college heel wijkgericht, juist ook in het openbare domein, met de veiligheidspartners, met partijen die actief zijn in de wijk, met het onderwijs

Mevrouw Barelds (CDA) licht toe dat het haar niet ging om meer buurthuizen, maar om de bereikbaarheid en de online bereikbaarheid van buurthuizen.

Wethouder De Vries attendeert op jongerenwerkers die in de wijk actief zijn. Die zitten ook in de online appgroepjes, en in de online applicaties. Die zullen goed bereikbaar zijn. Heel veel speelt zich online af. Daar ligt een grote taak voor het jongerenwerk. Er zijn ook online buurthuizen als het gaat om het bereiken van jongeren.

2720 Richting Student & Starter bevestigt hij dat het vaak alsnog fout gaat zeker ook in het uitgaansleven. Dat zou zeker niet de norm moeten zijn. Dat draagt de raad ook niet uit via de commissie. Hierover wordt ook vaak bestuurlijk het debat gevoerd. De

oproep was een concreet actieplan te leveren. Ook het college is van mening dat wellicht minder papier gemaakt moet worden en dat partijen meer met elkaar [daadwerkelijk] gaan doen. Dus meer in de uitvoering. Dat wordt ook gedaan.

De wethouder noemt de lesmodule Straatintimidatie in de Aanpak Straatintimidatie. Die lesmodule is voor de bovenbouw van het primair onderwijs en voor de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs. Daar wordt ook specifiek aandacht gegeven aan de online component. In die zin wordt geprobeerd dit daarin weer te geven. Er is ook contact met studentenverenigingen als het gaat om de Bangalijsten - met hen is ook contact over het werken aan sociale veiligheid, juist ook op die plekken.

Mevrouw Van Meerveld (Student & Starter) vraagt wat het college letterlijk doet met de studentenverenigingen naast het hebben van contact om sociale veiligheid te verbeteren.

Wethouder De Vries merkt op dat vanuit de burgemeester en vanuit de universiteit meerdere gesprekken gevoerd zijn. Dat is op een paar manieren te beïnvloeden; dat zit deels in de geldstromen - die kunnen worden afgeknepen. Dat zit deels in het verbreken van het contact of niet aanwezig zijn bij activiteiten waarbij de gemeente eerder wel aanwezig was. Dat is in dit geval ook zo gegaan.

Het is ook breder dan dat. Sociale veiligheid gaat ook over kunnen meedoen. Ergens een onderdeel van zijn. Niet uitgesloten worden. Dan noemt hij in dat verband de gemeentelijke Aanpak Studentenleven. Ook daarmee zijn contacten. Dan gaat het over uitgaan in de stad, over meedoen aan de Uitweek. Daarop zijn korte lijntjes en dat ligt op verschillende vlakken.

Mevrouw Van Meerveld (Student & Starter) merkt op dat ondanks de inzet het nog steeds fout gaat. Denkt de wethouder dat het helpt of is er meer voor nodig om voor een veilige studententijd te zorgen.

Wethouder De Vries zou heel graag willen dat het nooit meer fout ging. In de samenleving is nooit iets te voorkomen. De vraag is ook waarop de gemeente echt invloed heeft. De gemeente kan stimuleren, faciliteren, gesprekken aangaan, en ook de universiteit neemt in bepaalde gevallen actie. De gemeente heeft te maken met mensen in de stad, met situaties die kunnen ontstaan. Dat is nooit helemaal te voorkomen.

Mevrouw Van Meerveld (Student & Starter) legt de vraag voor of de gemeente dan het goede doet en of het op een goede manier wordt uitgevoerd en de veiligheid voor studenten wordt gegarandeerd zodat zij zich kunnen ontplooiën tot volwaardige burgers in Nederland.

Wethouder De Vries ziet hierin de herhaling van de vraag. Hij vervolgt zijn beantwoording met in te gaan op de inbreng van GroenLinks. Ook de oproep van GroenLinks was kinderen te betrekken bij de plannen voor vergroting van sociale weerbaarheid. Hij refereert aan zijn antwoord aan mevrouw Dada-Anthonij.

Richting VOLT bevestigt de wethouder dat de grondoorzaken heel breed te trekken zijn. Wat hem betreft ligt de basis in het vergroten en versterken van het sociaal kapitaal. Dat doet het college met de preventieve aanpak met alle partners in de wijk. Wanneer het gaat om grondoorzaken in het algemeen zoals armoede, bestaanszekerheid probeert het college dat een plek te geven in de sociale visie van Utrecht. De gemeente richt zich op Vreedzaam als het gaat om veiligheid. Dat biedt het stadsbestuur een gezamenlijke pedagogische visie juist aan de preventieve kant. De wethouder vindt dat heel bijzonder; scholen hebben keuzevrijheid, ook geldt dat voor organisaties als het gaat om een pedagogische of didactische aanpak. Hiervan gaat heel veel kracht uit.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) had ook gevraagd jongeren specifiek mee te laten kijken naar het trainingsaanbod, bijvoorbeeld met betrekking tot de online weerbaarheid. Zij merkt op dat dat momenteel nog niet zoveel gedaan wordt. Zij vraagt of het college bereid is hier meer naar te kijken. Zij deelt de pedagogische visie en dat de gemeente verder moet met Vreedzaam, zij zou dat willen uitbouwen naar het Voortgezet Onderwijs. Mogelijk zijn ze nog meer te gebruiken bij de ontwikkeling van trainingen.

Wethouder De Vries gaf al aan in zijn antwoord aan mevrouw Dada-Anthonij kinderen en jongeren te willen betrekken bij vraagstukken als klimaat, Wonen. Dit gebeurt zijns inziens al bij het ontwikkelen van trainingen.

Ook in de Kinderwijkraad is te zien dat kinderen een thema kiezen; kinderen hebben daar een daadwerkelijk grote betrokkenheid. Dat thema zou een training kunnen zijn.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) merkt op dat jongeren soms meer kennis hebben dan mensen die iets ouder zijn als het gaat om online veiligheid. Daarom denkt zij dat het belangrijk is juist op dat domein met jongeren nog meer in gesprek te gaan.

Wethouder De Vries merkt op dat dit nu juist in het Utrechtse DNA zit. Hij noemt de online Wijkmediatoren in de wijk Overvecht. Dat idee van Wijkmediatoren kwam uit kinderen zelf. Er is een training ontwikkeld met hen. Hierop is een methodiek ontwikkeld. Zij hebben een eigen website gezamenlijk gemaakt. De wethouder vindt dat dit niet alleen vanuit de gemeente moet komen. Hij opteert voor de kracht uit de samenwerking vanuit en met de kinderen zelf.

Mevrouw Nederhand sprak over de relatie tussen veiligheidsvraagstukken, complexe problematiek en de wachtlijsten bij het Buurteam. Er is een toename te zien van wachtlijsten. Er is op meerdere gebieden schaarste. De vraag richting Buurteam bestaat nog steeds. Gekeken wordt naar wat het meest urgent is en wat dan nu te doen. De wethouder herkent dat. Het bestuur moet dat goed blijven monitoren. Wanneer dat de spuigaten uitloopt, denkt hij aan een voorstel richting de Voorjaarsnota om daaraan gezamenlijk iets te doen. Kinderen hebben recht op jeugdzorg.

Momenteel wordt nagegaan of collectief is te werken aan vragen in het kader van sociale veiligheid. Dat zit in de lijn die nu uitgezet wordt. Daarmee is recentelijk begonnen.

Ouders, kinderen en professionals moeten daarin worden meegenomen. Hij hoopt dat de raad het college tijd gunt om dat goed neer te zetten.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat haar vraag anders was. Te zien is dat Buurteammedewerkers meer veiligheidsvraagstukken op hun bord krijgen. Deze wegen zwaarder omdat het langer duurt. Zij doet de suggestie de zwaarte van de caseload te gaan meten om hen preventief te beschermen tegen uitval.

Wethouder De Vries vindt dit een complexe vraag. Hij denkt dat zijn antwoord ook complex zal zijn. Hij brengt zijn bijeenkomst met ervaringsdeskundigen, partijen en partners in de stad onder de aandacht. Dat ging specifiek ook over veiligheidsvraagstukken in relatie tot echtscheidingen. Vaak gaan ouders met hun kinderen naar het Buurteam, met een vraag voor Jeugdzorg terwijl de oorzaak een andere is. Daarbij is de vraag te stellen of de aanpak op dat moment door het Buurteam of door Jeugdzorg, de meest effectieve aanpak is omdat er misschien iets anders nodig is bij de ouders van deze kinderen omdat ze op dat moment in een heftige echtscheiding zitten. Hij bevestigt dat het college daarop actief nadenkt in betrokkenheid van het Buurteam om na te gaan of dit de vraag is die nu moet worden opgepakt.

2820 DENK stelde een vraag over de retoriek vanuit het Kabinet en de negatieve gevolgen voor jongeren met onder meer een islamitische achtergrond in Utrecht. Of het college dat herkent. Hij refereert aan het antwoord van zijn collega Eerenberg. Hij is zelf oud onderwijzer en jarenlang in Overvecht gewerkt. Hij bevestigt dit te herkennen. Hij denkt niet dat het een goed voorbeeld is voor de jongeren en de kinderen. Hij schaamt zich daarvoor. Tot zijn geluk doet Utrecht dat op een andere manier. Veel kinderen in de stad groeien op als tweederangs burgers of die dat zo voelen. Hij denkt niet dat dat helpend is. Daarop heeft iedereen iets te doen: in het onderwijs, in het jongerenwerk, de partijen daaromheen. Dan gaat het heel erg om het uitdragen van dat we samen een gemeenschap vormen en dat we bij elkaar horen. Daarin hebben we gezamenlijk een verantwoordelijkheid in te nemen; diversiteit is daarvan een onderdeel. Dat leren we de kinderen aan. We leren de kinderen op een vreedzame manier conflicten op te lossen.

2830 **Mevrouw Al Saqaff** (VVD) merkt op dat het ging over informeel onderwijs. Zij vraagt hoe de wethouder zich schaamt als het gaat om de landelijke politiek.

Wethouder De Vries herinnert zich uitspraken van bepaalde PVV bewindslieden; daarvoor schaamt hij zich. Hij zal die uitspraak niet herhalen maar dit krijgen de kinderen wel mee. Wethouder Eerenberg heeft al iets gezegd over het informele onderwijs.

Hij antwoordt na aanhoudende vragen van **mevrouw Al Saqaff** (VVD) niet zo'n fan te zijn van uitspraken als "Minder Marokkanen", "mensen in knieschijven schieten".
2840 Punt van orde

Mevrouw Al Saqaff (VVD) merkt op dat dit buiten de scope van dit debat gaat.

De heer Raghib (DENK) vindt niet dat dit buiten de orde van de vergadering gaat. Het gaat hier over sociale onveiligheid. Hij is het eens met de wethouder.

De voorzitter begrijpt de punten van orde. Wat haar betreft toonden deze punten van orde aan dat hier gereageerd is op een breed palet aan meningen in dit debat. Zij stelt voor dit hier te laten rusten.

Gemiste vragen?

2850 **Mevrouw Al Saqaff** (VVD) had een vraag gesteld over camera's.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) had twee vragen; één over welzijnswerk en school en nog één over hoe vreedzaam nog verder is door te zetten naar het Voortgezet Onderwijs.

Beantwoording

Wethouder Eerenberg merkt op dat over camera's gesproken wordt met de burgemeester.

Vreedzaam bestaat niet als methode niet in het Voortgezet Onderwijs. Een aantal uitgangspunten van vreedzaam wel. Als voorbeeld noemt hij de toolkit Mensen-rechten. Hij kan niet aan het Voortgezet Onderwijs een methode voorschrijven. Hij kan zeker op de Utrechtse Onderwijstafel het Voortgezet Onderwijs enthousiasmeren voor burgerschap in de brede zin.
2860

Hij neemt aan dat met *Welzijnswerk op scholen* Jongerenwerk bedoeld was. Hij kijkt dan naar wethouder De Vries.

Wethouder De Vries bevestigt dat op meerdere plekken jongerenwerk op scholen wordt ingezet. Hij noemt enkele basisscholen in Overvecht, en op meerdere VO-scholen is het jongerenwerk actief. Daarnaast noemt hij de stichting Durf te Dromen

die op steeds meer scholen actief is. Dat zijn jongeren die contact hebben met andere jongeren in school, vooral als het gaat om de begeleiding met het schoolse. Hij denkt dat het heel erg helpt samen met de kernpartneraanpak van de gemeente.

2870 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt of daaraan nog verder wordt doorgewerkt. **Wethouder De Vries** antwoordt dat hoe meer het college dat doet, hoe meer dat kost.

De voorzitter vraagt naar de conclusie van deze behandeling.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) denkt dat zij dit onderwerp wil laten terugkomen in de raad. Zij zal er goed over nadenken.

Mevrouw Nederhand (VOLT) wil graag een voorstel inbrengen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal in ieder geval met een voorstel komen; hij zal met de betrokkenen nagaan welke richting het meest haalbaar is in de raad.

2880 **De heer Raghib** (DENK) zou hierover graag nog een keer willen spreken.

De voorzitter antwoordt dat dat mogelijk is. Het staat de fractie vrij dit onderwerp nog een keer te agenderen in de commissie.

De voorzitter concludeert dat dit onderwerp doorgeleid wordt naar de raad

Mevrouw Al Saqaff (VVD) denkt na over een voorstel over signalen en zij kijkt graag mee met andere raadsleden.

Mevrouw Van Meerveld (Student & Starter) neemt dit mee naar de fractie. Zij denkt aan een inbreng over studenten die zich veilig kunnen ontplooien.

2890 *De toezeggingen*
de wethouder zal

- Bij de Stadstafel Jeugd en Onderwijs inbreng leveren over pesten; het college komt daarover terug in een kwartaalbrief Onderwijs in Q2 2025.
- Terugkomen op een online gemeentelijke verzamelplek met instanties; in een kwartaalbrief Onderwijs in Q2 2025.
- In het geval er een school is met een gebedsverbod direct in gesprek gaan met die school.

2900 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt het thema doorzetten van burgerschap mee te nemen naar de Stadstafel Jeugd en Onderwijs en verneemt dat ook die toezegging aan de lijst wordt toegevoegd.

De voorzitter schorst de vergadering tot 20.00 uur.